

SLOVENSKE BOJE ZAGREBA I OKOLICE
SLOVENSKE BARVE ZAGREBA IN OKOLICE

Autorica / Avtorica
Polona Jurinić

Prijepis i obrada teksta / Prepis in urejanje besedila
Miroslava Maria Bahun, Agata Klinar Medaković

Prijevod na slovenski jezik / Prevod v slovenščino
Matejka Tirgušek, prof.
Mojca Fürst Đurica (biografije umjetnika / biografije umetnikov)

Lektura hrvatskoga teksta / Jezikovni pregled hrvaškega besedila
Dunja Gaj

Lektura slovenskoga teksta i obrada / Jezikovni pregled slovenskega besedila
in urejanje
Matejka Tirgušek, prof.

Oblikovanje i prijelom / Oblikovanje in prelom
Mirna Pavlović

Tisak / Tisk
Intergrafika TTŽ d.o.o., Klake 7, Zaprešić

Izdavač / Založnik
Slovenski dom Zagreb
Vijeće slovenske nacionalne manjine Grada Zagreba / Svet slovenske nacionalne
manjšine Mesta Zagreba

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice
u Zagrebu pod brojem 001073647 / CIP Kataložni zapis o publikaciji je dostopen
v elektronskem katalogu Narodne in univerzitetne knjižnice v Zagrebu s številko
001073647

ISBN 978-953-8300-03-5

© Copyright: Slovenski dom Zagreb, 2019. Sva prava pridržana / Vse pravice
pridržane

Niti jedan dio ove knjige ne može biti objavljen ili pretiskan bez prethodne
suglasnosti autora i nakladnika / Noben del te knjige ne sme biti objavljen ali
fotokopiran brez predhodnega dovoljenja avtorja in založnika.

Zagreb, 2019

Slika na naslovnici:
Harmica (V. J. Jordan)
Slika na zadnjoj stranici: / Slika na zadnji strani:
Anđeo koji nosi grb Hrvatske i Slavonije / Angel, ki nosi grb Hrvaške in Slavonije (T. Jurjević, P. Belina)

SLOVENSKE BOJE ZAGREBA I OKOLICE SLOVENSKE BARVE ZAGREBA IN OKOLICE

Polona Jurinić

SADRŽAJ / VSEBINA

1.	UVODNA RIJEČ AUTORICE / PREDGOVOR AVTORICE	6
2.	ZAGREB	8
3.	OKOLICA ZAGREBA	66
	VRAPČE	68
	BREZOVICA.....	70
	SAMOBOR.....	72
	JASTREBARSKO	80
	BRDOVEC.....	82
	MARIJA GORICA.....	84
	ŠESTINE	86
	GORNJA BISTRA	88
	POLJANICA BISTRANSKA	90
	SLJEME-MEDVEDNICA.....	92
	GRAČANI	94
	REMETE	96
	ČUČERJE	98
	SESVETE.....	100
	VUGROVEC	102
	SVETI IVAN ZELINA.....	104
	KUČE.....	106
4.	OSNOVNI ŽIVOTOPISI NEKOLICINE NAJUTJECAJNIJIH UMJETNIKA KOJI SE SPOMINJU U OVOJ MONOGRAFIJI – VODIČU / OSNOVNI ŽIVLJENJEPISI NEKOLIKO LIKOVNIH UMETNIKOVA, KI SO NAVEDENI V TEJ MONOGRAFIJI – VODIČU.....	108
	BELINA PAVEL	108
	GEIGERFELD (GEIGER) HANS GEORG.....	108
	HUDOKLIN RADOJE	110
	JANČIĆ STANKO.....	114
	JELOVŠEK ANDREJ KRIŠTOF	116
	JELOVŠEK FRANC	118
	JORDAN VASILIJ JOSIP	118
	JURJEVIČ TOMA	120
	KOMERSTEINER IVAN	122
	KOVAČIĆ VIKTOR.....	124
	KRAŠKOVIČ DENIS.....	124
	KUŠA MIHAEL.....	126
	LERCHINGER JOŽEF ANTON	128
	METZINGER VALENTIN JANEZ.....	128
	PAPIČ JULIJE.....	128
	ROBBA FRANCESCO	130
	STROJ (STROY) MIHAEL.....	130
	STUPICA GABRIJEL.....	132
	ŠMIDIHEN EDO	134
5.	ŽIVOTOPIS AUTORICE / ŽIVLJENJEPIS AVTORICE	136
6.	IZVORI / VIRI	138

Uvodna riječ autorice

Kad sam u razdoblju od 2009. do 2011. godine radila na monografiji *Slovenske boje u hrvatskoj likovnoj umjetnosti*, u mnogim sam enciklopedijama, monografijama i osobnim kontaktima došla do impozantnog broja imena s biografijama te njihovih djela, posebno slikara i kipara, koji su rođeni u Sloveniji, živjeli u Hrvatskoj (Zagrebu) ili imali slovenske korijene.

Zanimanje i proučavanje, osobito crkvene umjetnosti, dovelo me do imena slovenskih umjetnika koji su svojim djelima-umjetnina dali velik doprinos sjaju i umjetničkoj vrijednosti u brojnim sakralnim objektima nastalih tijekom stoljeća (npr. Crkva sv. Katarine na Gornjem Gradu te svetište MB Sljemenske kraljice Hrvata na Medvednici, mene su posebno oduševile).

U ovoj monografiji-vodiču po Zagrebu i okolici usredotočila sam se na slovenske umjetnike i na sva njihova umjetnička djela, kojima je moguće diviti se u „skitnji“ po tim mjestima.

Zahvaljujem svim suradnicima koji su fotografirali mnoge objekte i umjetnine. Posebna hvala Antunu Bukovcu koji je „uskočio“ svojim fotoaparatom te dopunio vodič sa lijepim fotografijama. Posebna hvala Agati Klinar Medaković i Miroslavi Mariji Bahun jer bez njih ova monografija ne bi bila dovršena. Zahvaljujem se i profesorici Matejki Tirgušek na dobronamjernim popravcima i dopunama teksta. Isto gospođi Dunji Gaj.

Svima, koji će u ruci imati ovu monografiju-vodič, osobito Slovencima iz Zagreba i iz Hrvatske, preporučujem da u šetnji kroz lijep i umjetninama bogat Zagreb s okolicom, obrate pažnju na veliki doprinos slovenskih umjetnika u identitetu Hrvatske.

Polona Jurinić
Zagreb, 2019.

Predgovor avtorice

Ko sem se v obdobju med letoma 2009 in 2011 posvečala nastajanju monografije *Slovenske barve v hrvaški likovni umetnosti*, sem v številnih enciklopedijah, monografijah in v osebnih stikih zbrala navdušujoče število imen slikarjev in kiparjev z njihovimi deli, ki so bili rojeni v Sloveniji, živeli pa na Hrvaškem (v Zagrebu) ali pa imeli slovenske korenine.

Zanimanje za umetnost in proučevanje še posebej cerkvene umetnosti me je pripeljalo do imen slovenskih umetnikov, ki so s svojimi umetniškimi deli pomembno prispevali k lepoti in dvigu umetniške vrednosti v številnih sakralnih objektih, nastalih skozi stoletja (npr. cerkev sv. Katarine na Gornjem gradu ter svetišče Matere božje sljemenske kraljice Hrvatov na Medvednici sta me osebno najbolj navdušili).

V tej monografiji, turističnem vodiču po Zagrebu in okolici, se sem osredinila na slovenske umetnike in na vsa njihova umetniška dela, ki jih je mogoče med potepanjem po tem območju občudovati.

Zahvaljujem se vsem sodelavcem za fotografiranje objektov in umetnin, ki jih ni bilo malo. Posebno Antunu Bukovcu, ki je »vskočil« s svojim fotoaparatom in dopolnil vodič z zelo lepimi fotografijami.

Zahvala gre Agati Klinar Medaković in Miroslavi Marii Bahun, brez katerih ta monografija ne bi bila končana. Zahvaljujem se tudi profesorici Matejki Tirgušek na dobronamernih popravkih in dopolnilu besedila. Enako gospe Dunji Gaj.

Vsem, ki bodo v roke prijeli pričujoči turistični vodnik, posebej Slovencem iz Zagreba in drugih delov Hrvaške, toplo priporočam, da na sprehodu skozi lep in z umetninami bogat Zagreb z okolico svojo pozornost posvetijo pomembnemu prispevku slovenskih umetnikov k identiteti Hrvaške.

Polona Jurinić
Zagreb, 2019

ZAGREB

Zagreb je glavni grad Hrvatske, smješten na zemljopisnom, povijesnom, kulturnom i političkom sjecištu istoka i zapada Europe te tako spaja kontinentalni i mediteranski duh u cjelinu. Središte je Republike Hrvatske sa sjedištem Sabora (parlamenta), Predsjednika i Vlade. Grad sa sjeverne strane od hladnih sjevernih vjetrova štiti gora Medvednica a ravnica i rijeka Sava ga otvaraju prema jugu.

Postojao je već u kamenom dobu oko 35.000 g. pr. Kr. Kasnije se naseljavaju Iliri, Kelti u 4. st. pr. Kr. Sljedeći stanovnici bili su Rimljani (staro rimsko naselje i municipij Audantonija na mjestu današnjeg Šćitarjeva). U srednjem vijeku se na dva brežuljka, Gradecu i Kaptolu, razvija Zagreb kakav danas poznajemo. Prvi pisani dokument potječe iz 1094. godine kad mađarski kralj Ladislav na Kaptolu osniva zagrebačku biskupiju. Iz toga vremena potječe izgradnja katedrale, renesansne zidine oko nje, kula Lotrščak, Kamenita vrata i živopisna Tkalčićeva ulica. Sredinom 13. stoljeća Tatarima su opustošili Mađarsku, kralj Bela IV. dobiva utočište u Zagrebu i iz zahvalnosti 1242. godine poveljom daje Gradecu status slobodnoga kraljevskog grada. Podno dvaju naselja formira se trg, današnji Trg bana Josipa Jelačića s fontanom Manduševac. Tijekom 17. i 18. stoljeća grade se barokne plemićke palače i crkve ((crkva sv. Katarine, crkva sv. Marije). Fizionomija grada drastično se mijenja u 19. stoljeću; grad se širi preko željezničke pruge. Gradi se niz trgova-parkova (tzv. zelena potkova) i građevina – zgrada glavnog željezničkog kolodvora, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, fakulteti, Hrvatski državni arhiv, Hrvatsko narodno kazalište i reprezentativne palače. I 20. stoljeće ostavlja neizbrisiv trag u Zagrebu (Zagrebačka burza, Novi Zagreb, Zagrebački velesajam, Nacionalna i sveučilišna knjižnica.)

ZAGREB

Zagreb, glavno mesto Hrvaške, leži na zemljepisnem, zgodovinskem, kulturnem in političnem stičišču med vzhodom in zahodom Evrope ter tako povezuje celinski in sredozemski duh v celoto. Je središče Republike Hrvaške s sedežem Sabora (parlamenta), predsednika in vlade. Mesto s severne strani pred hladnimi severnimi vetrovi varuje hribovje Medvednica, ravnina in reka Sava pa mesto odpirata proti jugu.

Obstal je že kameni dobi, okoli 35.000 let pred n. št. Pozneje, v 4. stoletju pr. n. št., so ga naselili Iliri in Kelti. Naslednji prebivalci so bili Rimljani (starorimsko naselje in municipij Andautonia na mestu današnje vasi Šćitarjevo). V srednjem veku se je na dveh vzpetinah, na Gradcu in Kaptolu, začel razvijati Zagreb, kot ga poznamo danes. Prvi pisni viri o mestu segajo v leto 1094, ko je madžarski kralj Ladislav na Kaptolu osnoval zagrebško škofijo. Iz tega časa izvirajo stavba katedrale, renesančno obzidje okoli nje, stolp Lotrščak, Kamnita vrata in slikovita Tkalčićeva ulica. Ko so sredi 13. stoletja Tatarji pustošili po Madžarskem, je kralj Bela IV. v Zagrebu našel varno zavetje, zato je leta 1242 v zahvalo podelil

Gradcu status svobodnega kraljevskega mesta. Ob vznožju obeh naselij se je oblikoval trg, današnji Trg bana Josipa Jelačića, z vodnjakom Manduševac. V 17. in 18. stoletju so se gradile barokne plemiške palače in cerkve (cerkev sv. Katarine, Marijina cerkev). Podoba mesta se je drastično spremenila v 19. stoletju, ko se je začelo mesto širiti preko železniške proge. Nastala je vrsta trgov – parkov (t. im. zelena podkev), in stavb – poslopje glavne železniške postaje, Hrvaška akademija znanosti in umetnosti, fakultete, Hrvaški državni arhiv, Hrvaško narodno gledališče in reprezentativne palače. Tudi 20. stoletje je mestu vtisnilo prepoznaven pečat (Zagrebska borza, Novi Zagreb, Zagrebški velesajam, Narodna in univerzitetna knjižnica).

Slovenski dom Zagreb

Kratka povijest

Prilagodni odbor za ustanovljenje Društva naprednih Slovenaca sastao se u Zagrebu 2. listopada 1922. godine u prostorijama zagrebačke ispostave ljubljanskoga dnevnika Jutro u Gundulićevoj ulici 29. Nakon mjesec dana, 9. studenoga 1929. gradske su vlasti potvrdile pravila djelovanja Narodne knjižnice in čitalnice (NAKIČ). Taj datum je postao rođendan Društva.

Za oca Društva imenovan je profesor na zagrebačkom Veterinarskom fakultetu doktor Fran Zavrnik, koji je okupio sunarodnjake i bio prvi predsjednik NAKIČ-a. Godine 1936. Društvo se preimenovalo u Narodni dom zbog nove jugoslavenske uredbe o knjižnicama i čitaonicama. Poslije II. Svjetskog rata nastalo je Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom a nakon osamostaljenja Hrvatske Slomškovo prosvetno društvo Slovenski dom. Od 1994. godine Društvo se opet zove KPD Slovenski dom.

Društvo je samo jednom prestalo raditi i to za vrijeme Nezavisne države Hrvatske, kad je bilo zabranjeno. Tada su prostorije na Trgu kralja Tomislava 19 bili sklonište za slovenske prognanike, spremište za knjižnicu i dokumentaciju Društva. Najam je plaćao zagrebački tvorničar Vilim Bizjak.

Djelatnosti Društva su posuđivanje knjiga iz vlastite knjižnice, zborna pjevanje te kulturna djelatnost. Društvo izdaje knjige i glasilo Novi odmev (od 1996.).

Kad je Društvo osnovano imalo je 1023 člana a danas ih ima oko 800. Godine 1931., 20000 Zagrepčana navelo je slovenski svojim materinjim jezikom. Godine 2011. u cijeloj Hrvatskoj živi 10517 Slovenaca, a u Zagrebu još samo 2132.

Masarykova 13, Zagreb, pročelje
Foto: A. Bukovec

Slovenski dom Zagreb

Kratka zgodovina

Prilagodni odbor za ustanovitev Društva naprednih Slovencev se je v Zagrebu sestal 2. oktobra 1922, in sicer v prostorih zagrebske izpostave ljubljanskoga dnevnika Jutro v Gundulićevoj ulici 29. Po mesecu dni, 9. novembra 1922, so mestne oblasti potrdile pravila delovanja Narodne knjižnice in čitalnice (NAKIČ). Ta datum velja za rojstni dan društva.

Za očeta društva je bil imenovan profesor na zagrebski fakulteti za veterino, doktor Fran Zavrnik, ki je zbral rojake in bil prvi predsednik NAKIČ-a. Leta 1936 se je društvo zaradi nove jugoslovanske uredbe o knjižnicah in čitalnicah preimenovalo v Narodni dom. Po drugi svetovni vojni je nastalo Kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom, po osamosvojitvi Hrvaške pa Slomškovo prosvetno društvo Slovenski dom. Od leta 1994 se društvo spet imenuje KPD Slovenski dom.

Društvo je od svoje ustanovitve samo enkrat prenehalo delovati, in to je bilo v času Neodvisne države Hrvaške, ko je bilo prepovedano. Tedaj so prostori na Trgu kralja Tomislava 19 služili za zaklonišče slovenskim pregnancem, kot shramba za knjižnico in dokumentaciju društva. Najemnino je v tistem času plačeval zagrebski tovarnar Vilim Bizjak.

Dejavnosti društva danes so izposoja knjig iz lastne knjižnice, gojenje zborovskega petja in kulturna dejavnost. Društvo izdaja tako knjige kot časopis Novi odmev (od leta 1996.).

Ob ustanovitvi je društvo štelu 1032 članov, danes jih ima okoli 800. Leta 1931 je dvajset tisoč Zagrepčanov navelo slovenščino kot svoj materni jezik. Leta 2011 je na območju celotne Hrvaške živelu 10517 Slovencev, v Zagrebu samo še 2132.

Prešernova dvorana
Foto: A. Bukovec

Zagrebačka katedrala

Pretpostavlja se da je nakon utemeljenja biskupije građena romanička katedrala krajem 11. i tijekom 12. stoljeća. Zbog napada Mongola bila je jako oštećena te ju je biskup Timotej počeo temeljito obnavljati u gotskom slogu. Njegov zahvat imao je značaj novogradnje. Podignuo je glavnu apsidu s glavnim oltarom sv. Stjepana Kralja te dvije bočne kapele - sv. Ladislava i sv. Marije te sakristiju. U 14. i 15. st. se vrši obnova. U 16. st. je katedrala utvrđena zidovima i kulama a u 17. st. dobiva masivni renesansni zvonik.

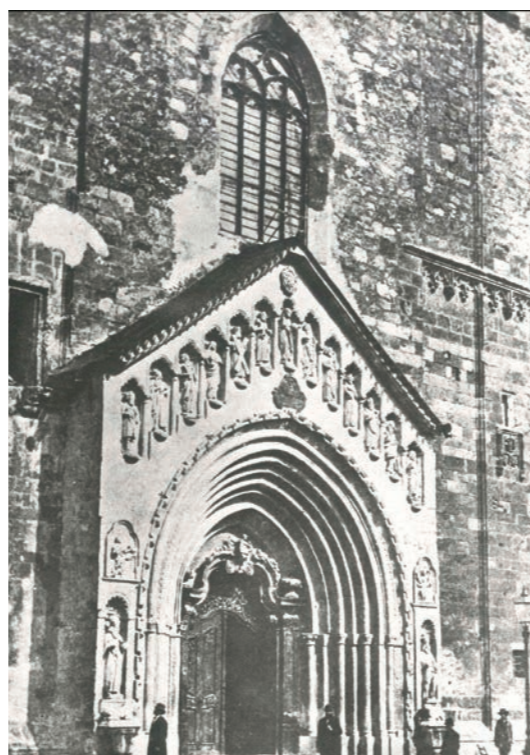

Zagrebačka katedrala
Zagrebska katedrala
Foto: A. Bukovec

Glavni oltar; Foto: A. Bukovec

Portal zagrebačke katedrale - nekad (1640. - 1643.) (djelovi se nalaze u MUO i Dijacezijanskom muzeju)
Kozma Miller, klesar (Krško, ? - ?, 17. st.)
Portal zagrebske katedrale, nekoč (1640-1643) (deli se nahajaju v MUO in Diecezanskem muzeju)
Kozma Miller, klesar (Krško, ? - ?, 17. st.)

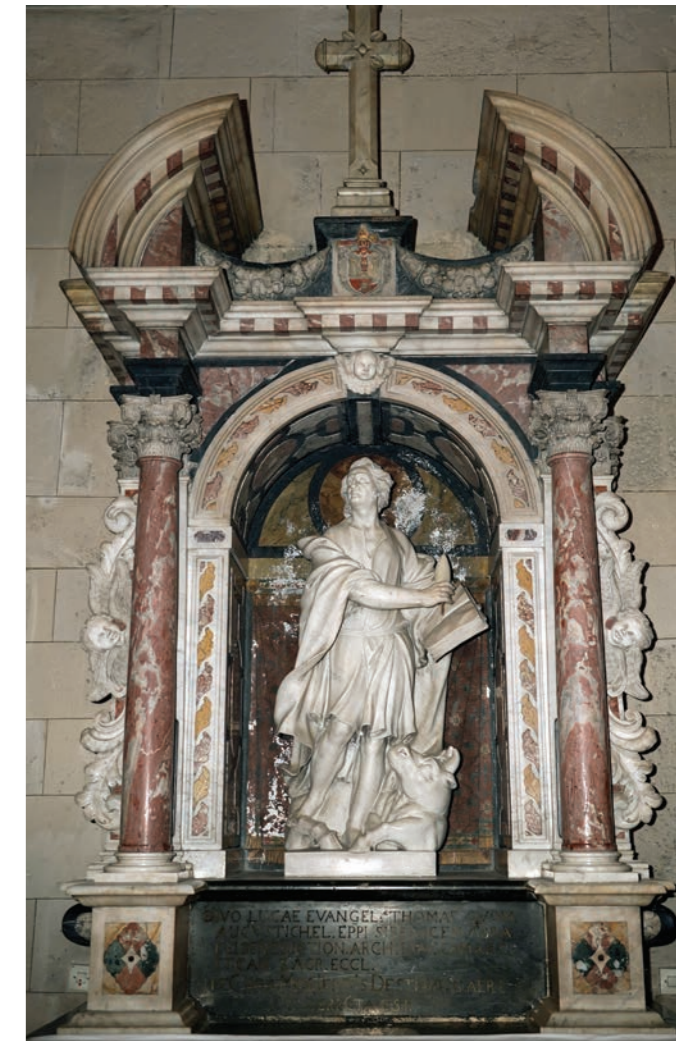

Zagrebska katedrala

Pretpostavlja se, da se je z ustanovitvijo zagrebske škofije ob koncu 11. in v 12. stoletju začela graditi romanska katedrala. Ker je bila zaradi vdora Mongolov močno poškodovana, jo je škof Timotej med letoma 1269 in 1284 začel temeljito prenavljati v gotskem slogu. Njegov poseg je imel pomen novogradnje. Zgradil je osrednjo apsidu z glavnim oltarjem sv. Stjepana Kralja in dozidal dve stranski kapele - sv. Ladislava in Marijino - ter zakristijo. V 14. in 15. stoletju potekajo obnovitvena dela. V 16. stoletju je katedrala utrjena z obzidjem in stolpi a v 17. stoletju dobi masivni renesančni zvonik.

Oltar Posljednja večera (1703.)
Mihael Kuša, klesar (Kuši kod Ajdovščine, oko 1657.
- Ljubljana 8. 10. 1699.)
Oltar Zadnje večerje (1703)
Mihael Kuša, klesar (Kuši pri Ajdovščini, okoli 1657
- Ljubljana, 8. 10. 1699)

Oltar sv. Luke
Oltar sv. Luka
Foto: A. Bukovec

Od mnogih oltara iz 17. st. održali su se samo dijelovi drvenoga glavnog oltara, kipovi Majke Božje i anđela, danas je na zidu oltarnog prostora – (H. A. Ackermann, 1632.), te oltara Sv. Ladislava (Ivan Komersteiner, 1688.) s oslikanim krilima: od 12 slika očuvano je njih 10, koji se nalaze u Muzeju grada Zagreba. U katedrali se nalazi i mramorna propovjedaonica koju drži anđeo djelo Mihaela Kuše iz godine 1699.

Nakon potresa 1880. godine, arhitekt Herman Bollé preuređuje Smidtov projekt obnove. Katedrala je bila jako oštećena – srušio se svod oltarnog prostora. Bollé je sakralni objekt projektirao u neogotičkom stilu s dva visoka šiljasta zvonika (1880 – 1902.)

Danas se katedrala još uvijek obnavlja.

Propovjedaonica (1696.); Foto: A. Bukovec
Mihael Kuša, klesar (Kuši kod Ajdovščine, oko 1657. - Ljubljana 8. 10. 1699.)
Prižnica (1696)
Mihael Kuša, klesar (Kuši pri Ajdovščini, okoli 1657 - Ljubljana, 8. 10. 1699)
Foto: A. Bukovec

Nadgrobni spomenik bana Tome Erdoedyja (1624.)
Ivan Komersteiner, kipar i drvorezbar (Kitzbühel, oko 1630. - Zagreb, poslije 1711.)
Nagrobni spomenik bana Tomaža Erdoedyja (1624.)
Ivan Komersteiner, kipar in rezbar (Kützbüchel, okoli 1630 - Zagreb, po 1711)
Foto: A. Bukovec

Od številnih oltarjev iz 17. stoletja so se ohranili samo deli lesenega glavnega oltarja, kipi Matere božje in angelov, danes na zidu oltarnega prostora (H. A. Ackermann, 1632), ter oltar sv. Ladislava (Ivan Komersteiner, 1688) s poslikanimi kriloma: od 12 slik se jih je ohranilo 10, ki so zdaj na ogled v Muzeju mesta Zagreba.

V katedrali je tudi marmorna prižnica, ki jo nosi angel, delo Mihaela Kuša iz leta 1699. Po potresu leta 1880 je arhitekt Herman Bollé prenovil Schmidtov projekt obnove. Katedrala je bila zelo uničena, porušil se je svod oltarnega prostora. Bollé je sakralni objekt projektiral v neogotskem slogu z dvema visokima šiljastima zvonikoma (1880–1902). Katedrala se trenutno še vedno obnavlja.

U sakristiji katedrale nalaze se slike na drvu:
Isusovo rođenje – obrezanje (1659.)
Poklonstvo pastira – rođenje (1659.)
Hans Georg Geigerfeld, slikar iz Novog mesta, Slovenija (? oko 1610. - Zagreb, 30. 6. ili 3. 7. 1681.)
V zakristiji katedrale sta slike na lesu:
Jezusovo rojstvo – obrezovanje (1659)
Poklon pastirjev – rojstvo (1659)
Hans Georg Geigerfeld, slikar iz Novega mesta (? , okoli 1610 - Zagreb, 30. 6. ali 3. 7. 1681)
Foto: Katalog HGG, MUO

Antependij glavnog oltara, dužina 400 cm. (1983.); Stanko Jančić, kipar (Zagreb 2. 5. 1932. - 23. 10. 2018.)
Antependij glavnega oltarja, dolžina 400 cm (1983); Stanko Jančić, kipar (Zagreb, 2. 5. 1932 - Zagreb, 23. 10. 2018)
Foto: A. Bukovec

Riznica zagrebačke katedrale

Najvažnija zbirka hrvatske umjetnosti - treća po veličini riznica u Europi. Umjetnine skupljene tijekom 9. do 11. st.

Ormari riznice
Sebastijan Tačker, stolar iz Slovenije (? - ?)
Omare zakladnice
Sebastijan Tačker, mizar iz Slovenije (? - ?)
Foto: katalog RZK

Zakladnica zagrebške katedrale

Najpomembnejša zbirka hrvaške umetnosti, gre za tretjo po velikosti zakladnic v Evropi. Vsebuje umetnine, zbrane med 9. in 11. stoletjem.

Relikvijar sv. Jurja (1738.)
Joseph Anton Zeckl, zlatar iz Maribora (rođen nepoznato, negdje oko 1692. – Maribor, 30. 12. 1757.)
Relikvija sv. Jurija (1738)
Joseph Anton Zeckl, zlatar iz Maribora (neznano kje ok. 1692 – Maribor, 30. 12. 1757).
Foto: katalog RZK

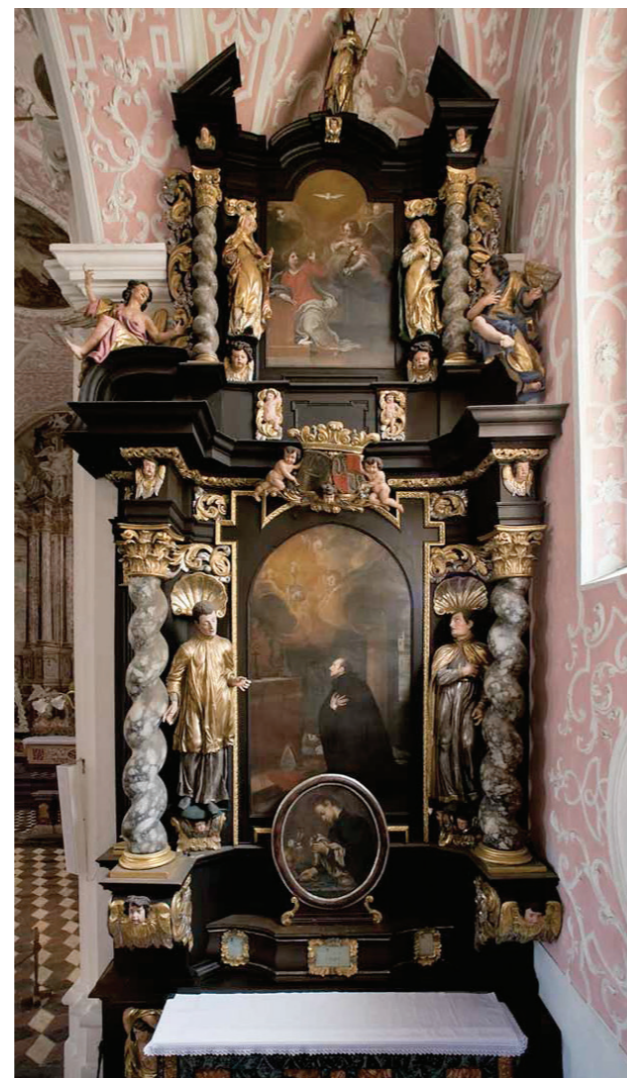
Relikvijar u obliku piramide (1738.) 4 komada – danas u katedrali
Joannes (Ivan) Reiman, zlatar iz Maribora
Relikvija v obliki piramide (1738) 4 kosi – danas v katedrali
Joannes Reiman, zlatar iz Maribora
Foto: katalog RZK

Crkva sv. Katarine

Godine 1606. u Zagreb su došli isusovci i nakon što su 1607. osnovali gimnaziju, gradili su crkvu sv. Katarine 1620-1632. Crkva je stradala u požarima 1645. i 1674. godine. Drveni oltari i propovjedaonice s kipovima postavljeni su 1675. godine. Oltarne slike rad su Bernarda Bobića i Hansa Georga Geigerfelda (HGG). Raskošna štukatura na zidovima i svodu majstora Antuna Josepha Quardria iz Milana. Slike na svodu izvedene su u trećem desetljeću 18.st. kad i mramorni oltar sv. Ignacija s kipovima, djelo ljubljanskoga kipara Francesca Robbe (1729). Robbin je rad i oltarna menza nekadašnjeg oltara MB Loretske koji danas služi kao oltar okrenut puku. Glavni oltar je velika iluzionistička freska u svetištu, sv. Katarina među aleksandrijskim filozofima, djelo je slovenskog slikara Andreja Krištofa Jelovška (1762.) što upotpunjuje najvrjedniju zagrebačku baroknu crkvu.

Crkva sv. Katarine, pročelje
Cerkev sv. Katarine, pročelje
Foto: Ivan Drmić

Oltar sv. Franje Borgia (1680/84.)
Ivan Komersteiner, kipar i drvorezbar
(Kitzbühel, oko 1630. - Zagreb, poslije 1711.)
Oltar sv. Frančiška Borgia (1680/84.)
Ivan Komersteiner, kipar in rezbar
(Kitzbühel, okoli 1630-Zagreb, po 1711)
Foto: Mario Braun

Detalj glavnog oltara
otac i sin Jelovšek
(1762.)
Signatura: Andreas
Ilousaheg Labaci
pistor fec.
Detalj glavnega
oltarja - oče in sin
Jelovšek (1762)
Podpis: Andreas
Ilousaheg Labaci
pistor fec.
Foto: Mario Braun

Cerkev sv. Katarine

Jezuiti so v Zagreb prišli leta 1606. Potem ko so leta 1607 osnovali gimnazijo, so se med letoma 1620 in 1632 posvetili gradnji cerkve sv. Katarine. Cerkev je bila pozneje, leta 1645 in 1674, poškodovana v požarih. Leseni oltarji in prižnice s kipi so bili postavljeni leta 1675. Oltarne podobe sta naslikala Bernardo Bobić in Hans Georg Geigerfeld (HGG). Razkošne štukature na zidovih in svodu so delo mojstra Antonia Josepha Quardria iz Milana. Slike na svodu so nastale v tretjem desetletju 18. stoletja, prav tako kot mramorni oltar sv. Ignacija s kipi, ki je delo ljubljanskega kiparja Francesca Robba (1729). Robbovo delo je tudi oltarna menza nekdanjega oltarja Loretske Matere božje, ki danes služi kot oltar, obrnjen proti vernikom. Glavni oltar je velika iluzionistična freska v oltarnem prostoru, sv. Katarina med aleksandrijskimi filozofi, delo slovenskega slikarja Krištofa Andreja Jelovška (1762), ki dopolnjuje znamenitosti najdragocenejše zagrebske barokne cerkve.

Detalj glavnog oltara - sv. Katarina
Krištof Andrej Jelovšek, slikar (Ljubljana, 28. 11. 1729. - 18. 5. 1776.)
Detajl glavnega oltarja - sv. Katarina
Krištof Andrej Jelovšek, slikar (Ljubljana, 28. 11. 1729 - 18. 5. 1776)
Foto: Mario Braun

Svod crkve, stropne freske (1721.)
Franc Jelovšek, slikar (Mengeš, 4. 10. 1700. -
Ljubljana, 31. 5. 1764.)
Cerkveni svod, stropne freske (1721)
Franc Jelovšek, slikar (Mengeš, 4. 10. 1700 -
Ljubljana, 31. 5. 1764)
Foto: Mario Braun

Oltar sv. Ignacija Loyole (1727. - 1729.)
 (Slika sv. Ignacija Loyole vjerojatno je djelo Valentina
 Janeza Metzingerja)
 Oltar sv. Ignacija Loyole (1727 - 1729)
 (Slika sv. Ignacija Loyole je verjetno delo Valentina
 Janeza Metzingerja)
 Foto: Mario Braun

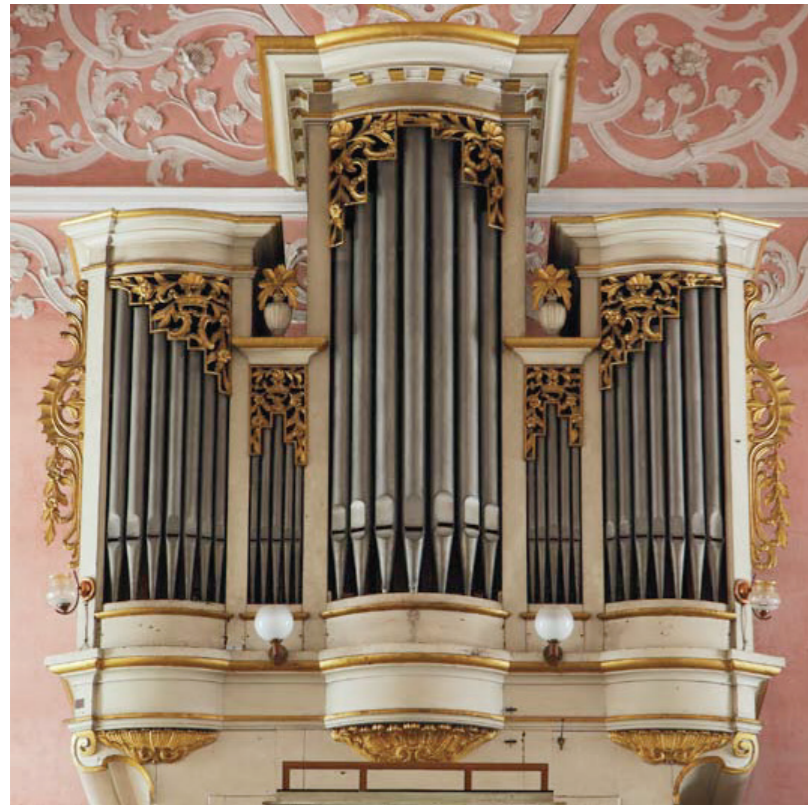
Medaljon na ambonu crkve (1729. - 1730.)
 Francesco Robba, kipar (Venecija, 4. 5.
 1698. - Zagreb, 24. 1. 1757.)
 Medaljon na ambonu cerkve (1729 - 1730)
 Francesco Robba, kipar (Benetke, 4. 5.
 1698 - Zagreb, 24. 1. 1757)
 Foto: Mario Braun

Menza, glavni oltar
 Francesco Robba, kipar
 (Venecija, 4. 5. 1698. - Zagreb, 24. 1. 1757.)
 Menza, glavni oltar
 Francesco Robba, kipar
 (Benetke, 4. 5. 1698 - Zagreb, 24. 1. 1757)
 Foto: Mario Braun

Glavni oltar
 Sv. Katarina Aleksandrijska raspravlja s filozofima i književnicima, (1762.)
 Krištof Andrej Jelovšek, slikar (Ljubljana, 28. 11. 1729. - 18. 5. 1776.)
 Glavni oltar
 Sv. Katarina aleksandrijska razpravlja s filozofi in pisatelji (1762)
 Krištof Andrej Jelovšek, slikar (Ljubljana, 28. 11. 1729-18. 5. 1776)
 Foto: Mario Braun

Orgulje (1829)
 Peter Rumpel, graditelj orgulja
 (Kamnik, 26. 6. 1787. – 30. 11. 1861.)
 Orgle (1829)
 Peter Rumpel, izdelovalec orgel
 (Kamnik, 26. 6. 1787–Kamnik, 30. 11. 1861)
 Foto: Mario Braun

Sv. Barbara na oltaru sv. Barbare (1675 / 77)
 Sv. Barbara na oltarju sv. Barbare (1675 / 77)
 Foto: katalog HGG, MUO

Sv. Apolonija na oltaru sv. Apolonije (1675 / 77)
 Sv. Apolonija na oltarju sv. Apolonije (1675 / 77)
 Foto: katalog HGG, MUO

Sv. Dionizije sa sv. Rustikom i Eleuterijem na oltaru sv. Mučenika (1675 / 77)
 Sv. Dioniz s sv. Rustikom in Eleuterijem na oltarju sv. mučencev (1675 / 77)
 Foto: katalog HGG, MUO

Sv. Vid, na gornjem katu na oltaru sv. Mučenika (1675 / 77)
 Sv. Vid v zgornji vrsti na oltarju sv. mučencev (1675 / 77)
 Foto: katalog HGG, MUO

Sv. Nikola na gornjem katu oltara sv. Apolonije (1675 / 77)
 Hans Georg Geigerfeld, slikar iz Novog mesta, Slovenija (rođen oko 1610. - mjesto rođenja nepoznato, umro 1681. godine, okvirni datum smrti 30. 6. do 3. 7. 1681.)
 Sv. Nikolaj v zgornji vrsti oltarja sv. Apolonije (1675 / 77)
 Hans Georg Geigerfeld, slikar iz Novega mesta (rojen okoli 1610 - kraj smrti ni znan, umrl leta 1681, okvirni datum smrti 30. 6. do 3. 7. 1681)
 Foto: katalog HGG, MUO

Crkva Sv. Marije na Dolcu

Stara gotička crkva sv. Marije na Dolcu pregrađena je u baroknu 1740. godine. Ima tri presvođene lađe, svetište s kupolom i zvonik s lukovicom. Opremljena je iluzionističkom freskom, baroknim mramornim oltarima i vrsnim kipovima te oltarnim slikama.

U crkvi je pokopan ljubljanski kipar Francesco Robba (1757).

*Crkva sv. Marije, pročelje
Marijina cerkev, pročelje
Foto: A. Bukovec*

*Glavni oltar (1768.)
Glavni oltar (1768)
Foto: A. Bukovec*

Marijina cerkev na Dolcu

Stara gotška Marijina cerkev na Dolcu je bila prezidana v baročno leta 1740. Ima tri obokane ladje, oltarni prostor s kupolo in zvonik s kupo baročnih oblik. Poslikana je z iluzionistično fresko ter opremljena z marmornimi oltarji in izjemnimi kipi ter oltarnimi slikami.

V cerkvi je pokopan ljubljanski kipar Francesco Robba (1757).

*Oltar sv. Ane
Kip ap. Jude Tadeja
Franc Rottman, kipar i arhitekt iz Ljubljane,
nasljednik Francesca Robbe
(Venecija oko 1700. – Ljubljana, 11. 1. 1788.)
Oltar sv. Ane
Kip apostola Juda Tadeja
Franc Rottman, kipar in arhitekt iz Ljubljane,
naslednik Francesca Robba
(Benetke, okoli leta 1700–Ljubljana, 11. 1. 1788)
Foto: A. Bukovec*

*Pala sv. Tri Kralja (1770.)
Anton Cebej, slikar
(Ajdovščina 25.5.1722. – Ljubljana, poslije 1774.)
Poklon sv. treh kraljev (1770)
Anton Cebej, slikar
(Ajdovščina, 25. 5. 1722 – Ljubljana, po 1774)
Foto: A. Bukovec*

Kapela Ranjenog Isusa

Nekad je bila sastavnim dijelom bolnice koja je na istoj adresi (Ilica 1) djelovala od 1804. do 1918. Bolnica je srušena 1931. a kapelicu zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac predaje na upravu Redu propovjednika, dominikancima. Danas se o kapeli brinu sestre dominikanke. Krase ju dva vitraja, rad kipara Marjana Trepšea i čudotvorni kip Isusa iz 17. stoljeća. Orgulje s dva manuala postavljene su 1963. godine koje je izgradio ljubljanski graditelj orgulja Franc Jenko. Svake druge nedjelje tu se služe mise na slovenskom koje daruju slovenski svećenici. Mise prati duhovni zbor Slovenskoga doma A. M. Slomšek, kojeg vodi prof. Vinko Glasnović.

Kapela, pročelje
Foto: P. Jurinić

Kapela ranjenega Jezusa

Vpreteklosti je bila sestavni del bolnišnice, ki je na istem naslovu (Ilica 1) delovala med letoma 1804 in 1918. Bolnišnico so porušili leta 1931, kapelico pa je zagrebški nadškof Alojz Stepinac predal v upravljanje redu bratov pridigarjev, dominikancem. Danes za cerkev skrbijo sestre dominikanke. Krasita jo dva vitraja, ki sta delo kiparja Marjana Trepšeta, in čudodelni Jezusov kip iz 17. stoletja. Orgle z dvema klaviaturama, ki jih je izdelal ljubljanski izdelovalec orgel Franc Jenko, so postavili leta 1963. V kapeli vsako drugo nedeljo potekajo maše v slovenščini, ki jih darujejo slovenski duhovniki. Maše spremlja duhovni zbor Slovenskega doma A. M. Slomšek, ki ga vodi prof. Vinko Glasnović.

Glavni oltar
Foto: P. Jurinić

Orgulje
Franc Jenko, graditelj orgulja iz
Ljubljane (1894. – 1968.)
Orgle
Franc Jenko, izdelovalec orgel iz
Ljubljane (1894 – 1968)
Foto: P. Jurinić

Župna crkva sv. Ivana Krstitelja Župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika

Stara novomeštanska župna crkva sv. Ivana bila je 1785 - 1802. godine zamijenjena novom kasnobaroknom. Tada su svetište i kapela kraj nje oslikani a naknadno su u crkvu smješteni vrijedni barokni mramorni oltari uklonjeni iz katedrale.

Staro župnijsko cerkev sv. Janeza je med letoma 1785 in 1802 zamenjala nova poznobaročna. Tedaj so oltarski prostor in kapelo ob njem poslikali, pozneje pa so cerkev opremili še z dragocenimi baročnimi marmornimi oltarja, ki so jih prenesli iz katedrale.

Crkva sv. Ivana Krstitelja
Cerkev sv. Janeza Krstnika
Foto: Arhiv ŽC

Glavni oltar
Foto: Arhiv ŽC

Freska
Jožef Anton Lerchinger,
slikar (Rogatec, oko 1720. –
poslije 1792.)
Freska
Jožef Anton Lerchinger,
slikar (Rogatec, okoli 1720
– po 1792)
Foto: Arhiv ŽC

Unutrašnjost crkve
Notranjost cerkve
Foto: A. Bukovec

Crkva sv. Antuna Padovanskoga Cerkev sv. Antona Padovanskega

Nalazi se na Svetom Duhu, izgrađena 1933. godine po nacrtima arhitekta Jurja Denzlera.

Cerkev stoji na ulici Svetega duha, zgrađena je bila leta 1933 po načrtih arhitekta Jurja Denzlerja.

Crkva sv. Antuna Padovanskoga
Cerkev sv. Antona Padovanskega
Foto: A. Bukovec

Križni put
Vasilij Josip Jordan, slikar,
(Zagreb, 1. 3. 1934. – Zagreb, 12. 3. 2019.)
Križev pot
Vasilij Josip Jordan, slikar
(Zagreb, 1. 3. 1934 – Zagreb, 12. 3. 2019)
Foto: A. Bukovec

Hrvatski povijesni muzej Hrvaški zgodovinski muzej

Muzej osnovan 1846. godine. Nalazi se u bivšoj palači Vojković – Oršić – Rauch, Matoševa ulica. Posjeduje više od 600 portreta, grafičkih prikaza, oružja, zastava, cehovskih predmeta, nadgrobnih ploča ...

Muzej je bil ustanovljen leta 1846. Svoje prostore ima v bivši palači Vojković – Oršić – Rauch v Matoševi ulici. V svoji zbirki hrani več kot 600 portretov, grafike, orožje, zastave, cehovske predmete, nagrobne plošče ...

Muzej, pročelje
Foto: A. Bukovec

*Madona iz Remetinca s Isusom u zvonolikom plaštu
Blaž Gruber (Grueber), slikar, polikromator, pozlatar
(? oko 1700. – Varaždin, 6. 1. 1753.)*

*Marija iz Remetinca z Jezusom v zvončastem plašču
Blaž Gruber (Grueber), slikar, polikromator, pozlatar
(?, okoli 1700 – Varaždin 6. 1. 1753)*

Foto: Arhiv HPM

Gliptoteka HAZU Gliptoteka HAZU

Osnovana 1939. godine, kao Gipsoteka. Ima zbirku odljeva i originala kiparskih djela od antike do suvremenih autora 19. i 20. stoljeća.

Ustanovljena je bila leta 1939 kot Gipsoteka. Poseduje zbirko odlitkov in izvornih kiparskih del od antike do sodobnih avtorjev 19. in 20. stoletja.

Gliptoteka HAZU, pročelje
Foto: A. Bukovec

*Poprsje borca
Alfred Pilc, kipar
(Ljubljana, 30. 12. 1913. - ?)*

*Doprni kip borca
Alfred Pilc, kipar
(Ljubljana, 30. 12. 1913 - ?)*

Foto: Arhiv GHAZU

*Uspomene
Julije Papič, kipar (Metlika,
26. 1. 1912. – Zagreb, 20. 1. 1990.)*

*Spomini
Julije Papič, kipar (Metlika,
26. 1. 1912 – Zagreb, 20. 1. 1990)*
Foto: Arhiv GHAZU

Muzej za umjetnost i obrt

Neorenesansna građevina, rad arhitekta Hermana Bollea. Muzej je osnovan 1880. godine, donacijom J. J. Strossmayera, đakovačkog biskupa. Čuva predmete crkvene i svjetovne umjetnosti i obrta od srednjeg vijeka do 20. stoljeća.

MUO, pročelje
Foto: A. Bukovec

Servis za čaj ili kavu
Marta Šribar, keramičarka (Sevnica ob Savi, 3. 9. 1924. – Zagreb, 8. 10. 1988.)
Čajni oz. kavni servisi
Marta Šribar, keramičarka (Sevnica ob Savi, 3. 9. 1924 – Zagreb, 8. 10. 1988)
Foto: P. Jurinić

Muzej za umetnost in obrt

Neorenesančna stavba je delo avstrijskega arhitekta Hermana Bolléta. Muzej je bil ustanovljen leta 1880, zahvaljujoč donaciji J. J. Strossmayerja, škofa iz Đakova. Muzejsko zbirko sestavljajo predmeti cerkvene in posvetne umetnosti ter obrti od srednjega veka do 20. stoletja.

Anđeo od mramora koji nosi grb Hrvatske i Slavonije (1703.),
prenesen iz Zagrebačke katedrale (1705.)
Tomaž Jurjevič, kipar (Ljubljana, sredina 17. stoljeća – Remete 1713.)
Pavel Belina, kipar (? – Remete, 27. 10. 1715.)
Angel iz marmorja, ki nosi grb Hrvaške in Slavonije (1703),
prenesen iz zagrebske katedrale (1705)
Tomaž Jurjevič, kipar (Ljubljana, sredina 17. stol. – Remete, 1713)
Pavel Belina, kipar (? – Remete, 27. 10. 1715)
Foto: Arhiv MUO

Dijelovi oltara sv. Ladislava, kip Marije s djetetom, sv. Ladislav i sv. Emerik (1688. – 90.)
Ivan Komersteiner, kipar i drvorezbar (Kitzbühel, oko 1630. – Zagreb, poslije 1711.)
Deli oltarja sv. Ladislava, kip Marije z detetom, sv. Ladislav in sv. Emerik (1688– 1690)
Ivan Komersteiner, kipar in rezbar (Kitzbühel, okoli 1630 – Zagreb, po 1711)
Foto: Arhiv MUO

Moderna galerija

Osnovana je 1909. godine i u njoj je najveća zbirka hrvatske umjetnosti s oko 10.000 tisuća predmeta slikarstva, kiparstva, grafika, tapiserija, plakata, medalja od bidermajera i secesije do najnovijih stilskih fenomena. U zbirci galerije su i slike slovenskih umjetnika koji su studirali u Zagrebu, na Akademiji likovnih umjetnosti.

Moderna galerija,
pročelje
Foto: A. Bukovec

Moderna galerija

Galerija, ki je bila ustanovljena leta 1909, hrani največjo zbirko hrvaške umetnosti z okoli 10.000 tisoč eksponati s področja slikarstva, kiparstva, grafike, oblikovanja tapiserij in plakatov, medalj od bidermajerja in secesije do najnovejših umetniških smeri. V zbirki galerije so tudi slike slovenskih umetnikov, ki so študirali na zagrebški akademiji za likovno umetnost.

Slike slovenskih slikara i kipara u fundusu Moderne galerije

Ciklus Moja dolina

Marija Braut, fotografkinja (Celje, 7. 8. 1929. - Zagreb, 1. 7. 2015.)

Ciklus Moja dolina (Logarska dolina)

Marija Braut, fotografinja (Celje, 7. 8. 1929 - Zagreb, 1. 7. 2015)

Autoportret
Otokar (Oton)
Gliha, slikar
(Črnomelj, 21. 5. 1914.
- Zagreb, 20. 6. 1999)
Autoportret
Otokar (Oton)
Gliha, slikar
(Črnomelj, 21. 5. 1914
- Zagreb, 20. 6. 1999)

Slike slovenskih slikarjev in kiparjev iz fonda Moderne galerije

Pravilni oblici

Vilko (Vilim) Gliha-Selan, slikar
(Mirna, 27. 6. 1912. - Zagreb, 11. 2. 1979.)

Pravilne oblike

Vilko (Vilim) Gliha-Selan, slikar
(Mirna, 27. 6. 1912 - Zagreb, 11. 2. 1979)

Strip Jeti

Borivoj Dovniković-Bordo, redatelj, animator
crtanih filmova, karikaturist, strip crtač, ilustrator,
grafički dizajner (Osijek, 12. 12. 1930.)
(Majka Marija rođ. Črepinko, Pragersko kod
Maribora)

Strip Jeti

Borivoj Dovniković-Bordo, režiser, animator risanih
filmov, karikaturist,
stripar, ilustrator,
grafični oblikovalec
(Osijek 12. 12. 1930)
(Mati Marija
roj. Črepinko,
Pragersko pri
Mariboru)

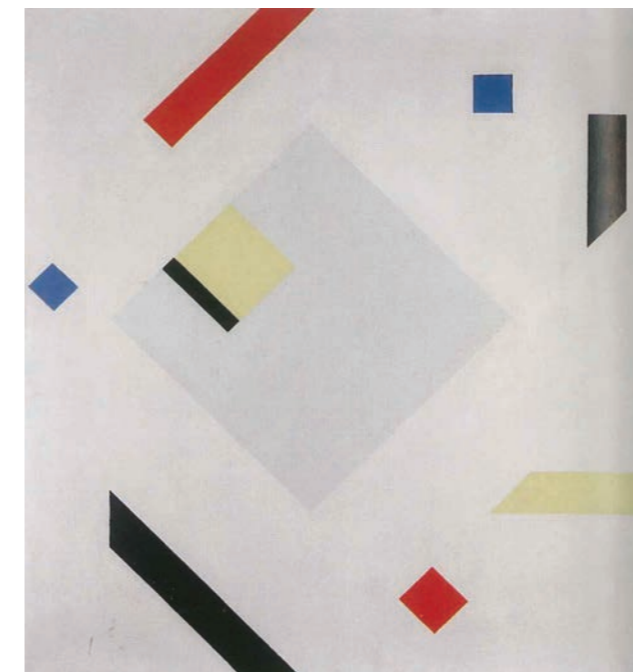

Sa Krka
Viktor Goričan, slikar
(Leskovec kod Ptuja, 21. 2. 1925. – Zagreb, 9. 4. 1999.)
S Krka
Viktor Goričan, slikar
(Leskovec pri Ptuju, 21. 2. 1925 – Zagreb, 9. 4. 1999)

Pokretne stube (eskalator)
Stanko Jančić, kipar
(Zagreb, 2. 5. 1932. – Zagreb, 23. 10. 2018.)
Tekoče stopnice
Stanko Jančić, kipar
(Zagreb, 2. 5. 1932 – Zagreb, 23. 10. 2018)

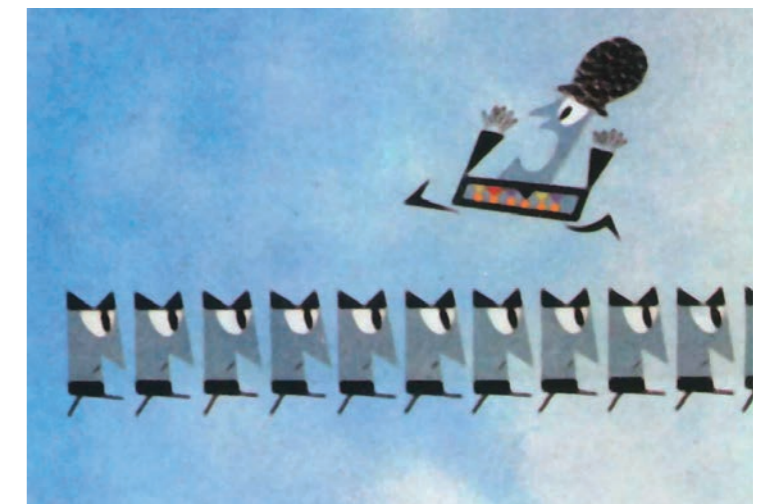
Mrtva priroda
Vasilij Josip Jordan, slikar
(Zagreb, 1. 3. 1934. – Zagreb, 12. 3. 2019.)
Mrtva narava
Vasilij Josip Jordan, slikar
(Zagreb, 1. 3. 1934 – Zagreb, 12. 3. 2019)

Varijacija
Vladimir Kristl, slikar, autor crtanih filmova
(Zagreb, 24. 1. 1923. – Muenchen, 7. 7. 2004.)
(Roditelji Slovenci)
Variacija
Vladimir Kristl, slikar, avtor animiranih filmov
(Zagreb, 24. 1. 1923 – München, 7. 7. 2004)

Vrijeme našeg pamćenja
Milena Lah, kiparica
(Ajdovščina, 23. 5. 1920. – Zagreb, 15. 6. 2003.)
Čas našega spomina
Milena Lah, kiparka
(Ajdovščina, 23. 5. 1920 – Zagreb, 15. 6. 2003)

Bumerang
Boris Kolar, ilustrator, animator, redatelj
(Zagreb, 14. 4. 1933.)
(roditelji iz Idrije)
Bumerang
Boris Kolar, ilustrator, animator, režiser
(Zagreb, 14. 4. 1933)

Niz glava
Ivan Lesiak, kipar
(Luka Vrbovečka, 5. 10. 1929. – Zagreb, 29. 4. 2008.)
(Majka Marija Lesiak, Ormož)
Niz glav
Ivan Lesjak, kipar
(Luka Vrbovečka, 5. 10. 1929 – Zagreb, 29. 4. 2008)
(Mati Marija Lesiak, Ormož)

Klek
Oton Postružnik, akademski slikar
(Maribor, 26. 3. 1900. – Zagreb, 21. 1. 1978.)

Klek
Oton Postružnik, akademski slikar
(Maribor, 26. 3. 1900 – Zagreb, 21. 1. 1978)

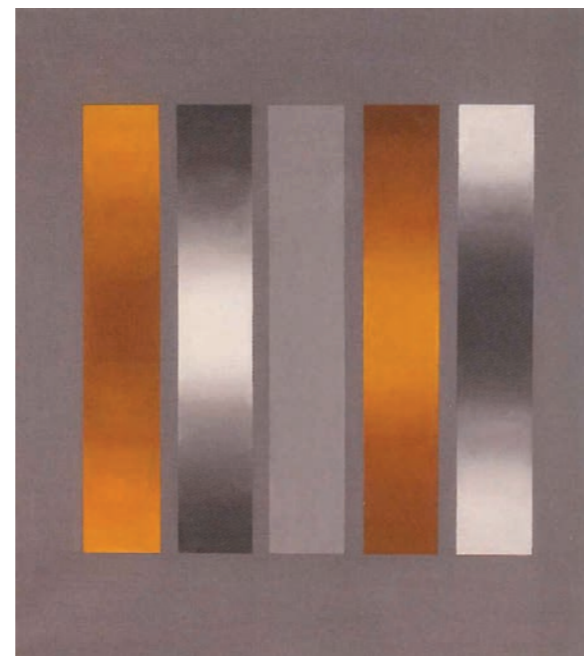

Autoportret
Oto (Oton) Reisinger, karikaturist (Rankovci kod Murske
Sobote, 4. 10. 1927. – Zagreb, 6. 4. 2016.)

Avtoportret
Oto (Oton) Reisinger, karikaturist (Rankovci pri Murski
Soboti, 4. 10. 1927 – Zagreb, 6. 4. 2016)

Dama u bijelom
Josip Račić, slikar
(Zagreb, 27. 3. 1885. – Pariz, 19. 6. 1908.)
(Majka Josipa, rođ. Zajc, Ljubljana)
Dama v belem
Josip Račić, slikar
(Zagreb, 27. 3. 1885 – Pariz, 19. 6. 1908)

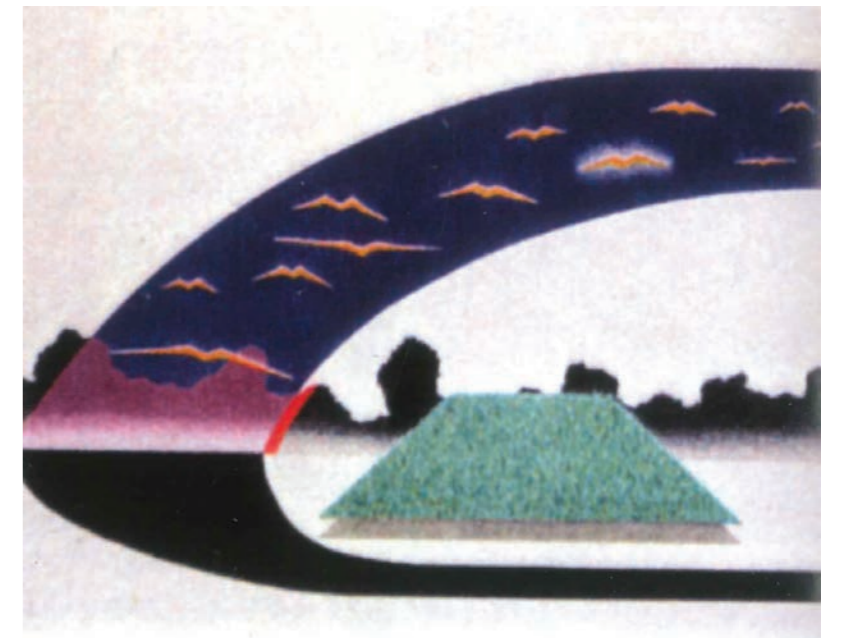

Sivo-žuto 3 + 2
Bojan Stranič, slikar
(Medvode, 27. 8. 1921. – Zagreb, 22. 11. 1993.)
Sivo-rumeno 3 + 2
Bojan Stranič, slikar
(Medvode, 27. 8. 1921 – Zagreb, 22. 11. 1993)

Stanko Vraz
Mihael Stroj (Stroy), slikar
(Ljubno na Gorenjskem, 30. 9.
1803. – Ljubljana, 19. 7. 1871.)

Stanko Vraz
Mihael Stroj (Stroy), slikar
(Ljubno na Gorenjskem, 30. 9.
1803–Ljubljana, 19. 7. 1871)

Zarobljene ptice varalice
Stanko Vrtovec, fotograf, grafičar
(Maribor, 23. 11. 1947. – Zagreb, 4. 8. 2017.)

Ujete ptice prevarantke
Stanko Vrtovec, fotograf, grafik
(Maribor, 23. 11. 1947 – Zagreb, 4. 8. 2017)

Mrtva priroda
Gabrijel Stupica, slikar
(Dražgoše, 21. 3. 1913. – Ljubljana, 19. 12. 1990.)

Mrtva narava
Gabrijel Stupica, slikar
(Dražgoše, 21. 3. 1913 – Ljubljana, 19. 12. 1990)

Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU – Zagreb

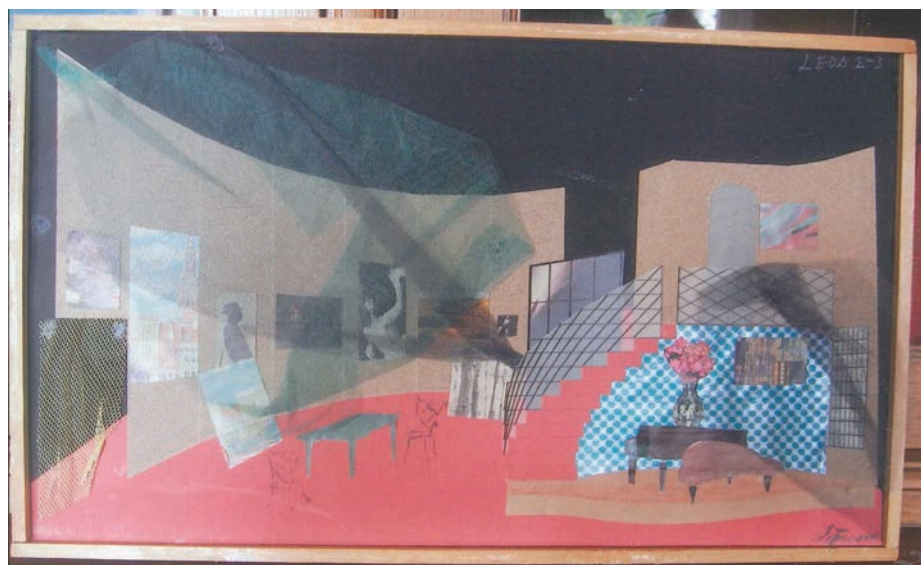
Opatička ulica 18

Poznata kao Narodni dom. Nakon ukinuća samostana klarisa (1782.) prostor je zapušten. Današnja palača izgrađena je 1843. godine kao obiteljska kuća obitelji Drašković u neoklasicističkom stilu. Prodana je prvacima Hrvatskoga narodnog preporoda te tako postaje Narodni dom. Godine 1868. palača postaje dom tadašnjeg JAZU do 1880. kad se seli na Zrinjski trg. Godine 1878. Narodni dom otkupljuje država a nakon II. Svjetskog rata zgradu ponovno preuzima sad HAZU. Godine 1994. okončana je posljednja obnova te je danas u palači Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske.

Palača, pročelje
Foto: A. Klinar
Medaković

Leda (Miroslav Krleža)
Bojan Stupica, redatelj i scenograf
(Ljubljana, 1. 8. 1910. – Beograd, 23. 5. 1970.)
Leda (Miroslav Krleža)
Bojan Stupica, režiser in scenograf
(Ljubljana, 1. 8. 1910 – Beograd, 23. 5. 1970)
Foto: P. Jurinić

Petrunjela (Marin Držić: Dundo Maroje)
Jasna Novak, kostimografkinja
(Maribor, 8. 2. 1932. – Zagreb, 8. 11. 2008.)
Petrunela (Marin Držić, Dundo Maroje)
Jasna Novak, kostumografinja
(Maribor, 8. 2. 1932 – Zagreb, 8. 11. 2008)
Foto: P. Jurinić

Šuma (A. N. Ostrovski)
Inge Kostinčer-Bregovac,
kostimografkinja
(Maribor, 24. 1. 1925. –
Zagreb, 5. 9. 1973.)
Gozd (A. N. Ostrovski)
Inge Kostinčer-Bregovac,
kostumografinja
(Maribor, 24. 1. 1925 –
Zagreb, 5. 9. 1973)
Foto: P. Jurinić

Bista Ignacija Borštnika
(kipar Zdenko Kalin)
Doprnsni kip Ignacija Borštnika
(kipar Zdenko Kalin)
Foto: P. Jurinić

Zavod za zgodovino hrvaške literature, gledališča in glasbe HAZU, Zagreb

Opatička ulica 18

Poznan kot Narodni dom. Potem ko so zaprli samostan, v katerem so domovale klarise (1782), je bil prostor zapuščen. Današnja palača je bila zgrajena leta 1843 kot družinska hiša družine Drašković v neoklasicističnem slogu. Prodana je bila vodjem hrvaškega narodnega preporoda in tako postala Narodni dom. Leta 1868 je prostore pridobila tedanja JAZU, in sicer vse do leta 1880, ko se je preselila na Zrinjski trg. Leta 1878 je Narodni dom odkupila država, po drugi svetovni vojni pa je stavbo znova prevzela zdajšnja HAZU. Leta 1994 so bila zaključena še zadnja obnovitvena dela, tako da danes v palači domuje Zavod za zgodovino hrvaške literature, gledališča in glasbe Hrvaške.

Muzej odsjeka za povijest medicinskih znanosti HAZU – Zagreb

HAZU Zagreb
Pročelje
Foto: A. Bukovec

Dvorac u Laduču
Graščina v Laduču
Foto: P. Jurinić

Muzej oddelka za zgodovino medicinskih znanosti HAZU, Zagreb

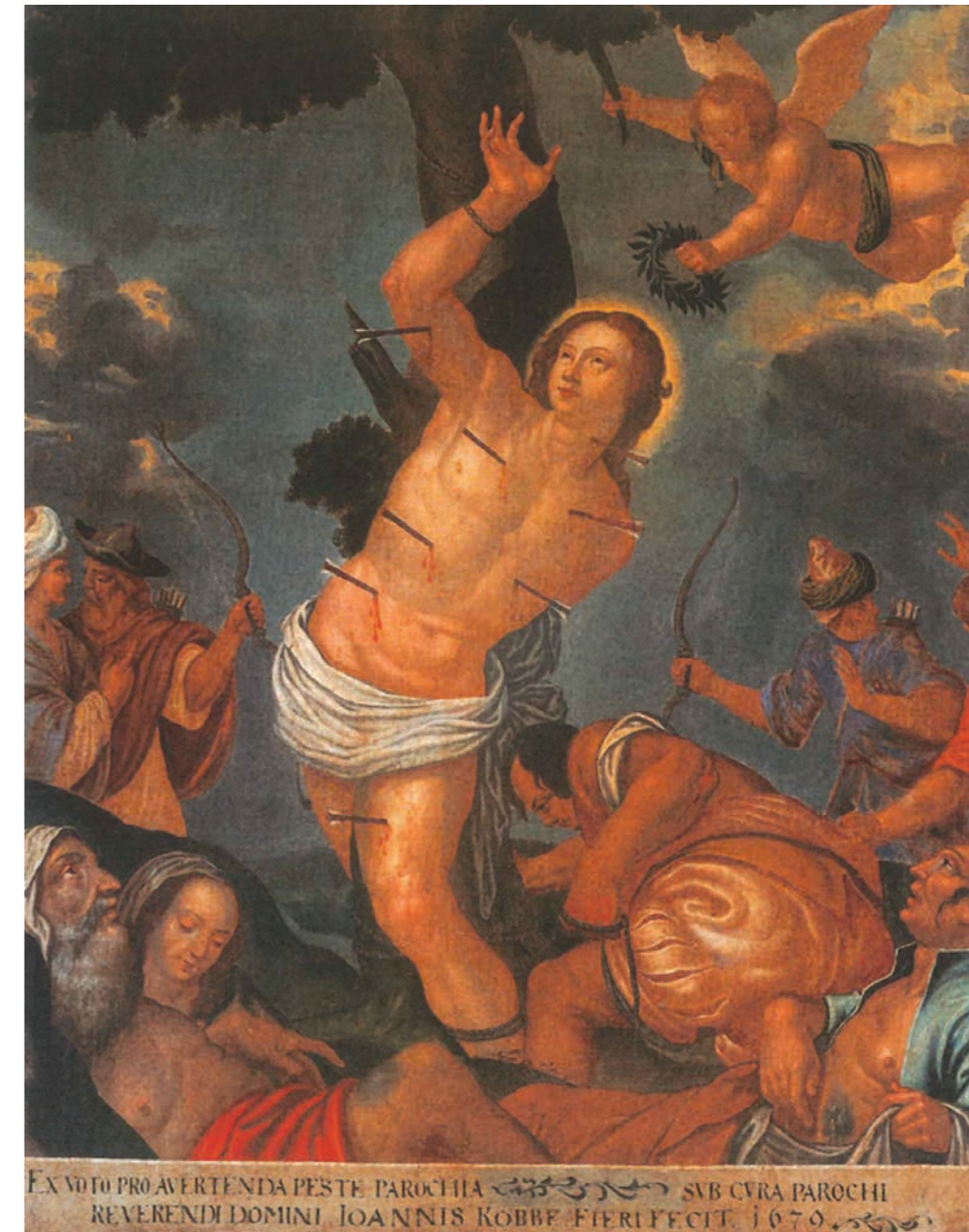
Mučeništvo sv. Sebastijana (1679)

*Hans Georg Geigerfeld, slikar iz Novog mesta, Slovenija, (rođen oko 1610. – mjesto rođenja nepoznato, umro 1681. godine, okvirni datum smrti 30. 6. do 3. 7. 1681.)
(Slika se izvorno nalazila na malom prenosivom oltaru u kapeli sv. Leonarda u dvorcu u Laduču, župa Brdovec)*

Mučeništvo sv. Sebastijana (1679)

*Hans Georg Geigerfeld, slikar iz Novega mesta, Slovenija (rojen okoli 1610 – kraj smrti ni znan, umrl leta 1681, okvirni datum smrti 30. 6. do 3. 7. 1681)
(Slika je bila prvotno del majhnega prenosnega oltarja v kapeli sv. Leonarda v graščini v Laduču, župnija Brdovec)*

Foto: Katalog HGG, MUO

Arheološki muzej

Osnovan 1846. godine s prapovijesnom i numizmatičkom zbirkom, predmeta iz neolitika, brončanog i željeznog doba, antike, srednjega vijeka. Numizmatička zbirka najveća u državi (oko 260.000 komada) te medalja i plaketa.

Arheološki muzej,
pročelje
Foto: P. Jurinić

Arheološki muzej

Ustanovljen je bil leta 1864, hrani prazgodovinsko in numizmatično zbirko, predmete iz neolitika, bronaste in železne dobe, antike ter srednjega veka. Numizmatična zbirka je s približno 260.000 kosi največja v državi, muzej pa hrani tudi medalje in plakete.

Plaketa A. T. Linhart
Stane Dremelj, kipar i medaljer
(Vrhnika, 9. 9. 1906. – Radovljica, 21. 1. 1992.)
Plaketa A. T. Linharta
Stane Dremelj, kipar in medaljer
(Vrhnika, 9. 9. 1906 – Radovljica, 21. 1. 1992)
Foto: Arhiv MA

Pano s numizmatičkom zbirkom
Pano z numizmatično zbirko
Foto: P. Jurinić

Strossmayerova galerija starih majstora HAZU

Renesansnu palaču HAZU na Zrinjevcu 11 projektirao je bečki arhitekt F. Schmidt, 1876. godine.

Galerija je osnovana 1884. godine. Ima oko 450 slika od 15. do 19. stoljeća talijanskih, nizozemskih i flamanskih majstora iz Francuske i srednje Europe te djela domaćih majstora.

Zgrada HAZU,
pročelje
Zgradba HAZU,
pročelje
Foto: A. Bukovec

Zgrada HAZU,
unutrašnjost
Zgradba HAZU,
notranjost
Foto: A. Bukovec

Strossmayerjeva galerija starih mojstrov HAZU

Renesančno palačo HAZU na Zrinjevcu 11 je projektiral dunajski arhitekt Friedrich Schmidt leta 1876.

Galerija je bila ustanovljena 1884. V njeni zbirki je približno 450 slik iz 15. do 19. stoletja italijanskih, nizozemskih in flamskih avtorjev iz Francije in srednje Evrope ter dela domaćih slikarskih mojstrov.

Navještenje, Prikazanje u hramu (detalj)
Ivan Eisenhort, slikar (Ljubljana, krajem 17. st.)
Oznanjenje, prikazovanje v svetišču (detalj)
Ivan Eisenhort, slikar (Ljubljana, konec 17. st.)
Foto: Arhiv SG

Hrvatsko narodno kazalište

Zgrada je neobarokno zdanje iz 1895. godine izvedeno po nacrtima arh. Ferdinanda Fellnera i Hermanna Helmera. HNK je nacionalna kuća baleta, opere i drame.

*HNK, pročelje
Hrvaško narodno
gledališče, pročelje
Foto: A. Bukovec*

*Svečani zastor „Harmica“,
autor Vasilij Josip Jordan
(Zagreb, 2. 5. 1932. – 12. 3. 2019.)
Svečani poslikani zastor, poimenovan
Harmica (staro ime za današnji Trg
bana J. Jelačića,
avtor Vasilij Josip Jordan
(Zagreb, 2. 5. 1932 - 12. 3. 2019)
Foto: Arhiv HNK*

Hrvaško narodno gledališče

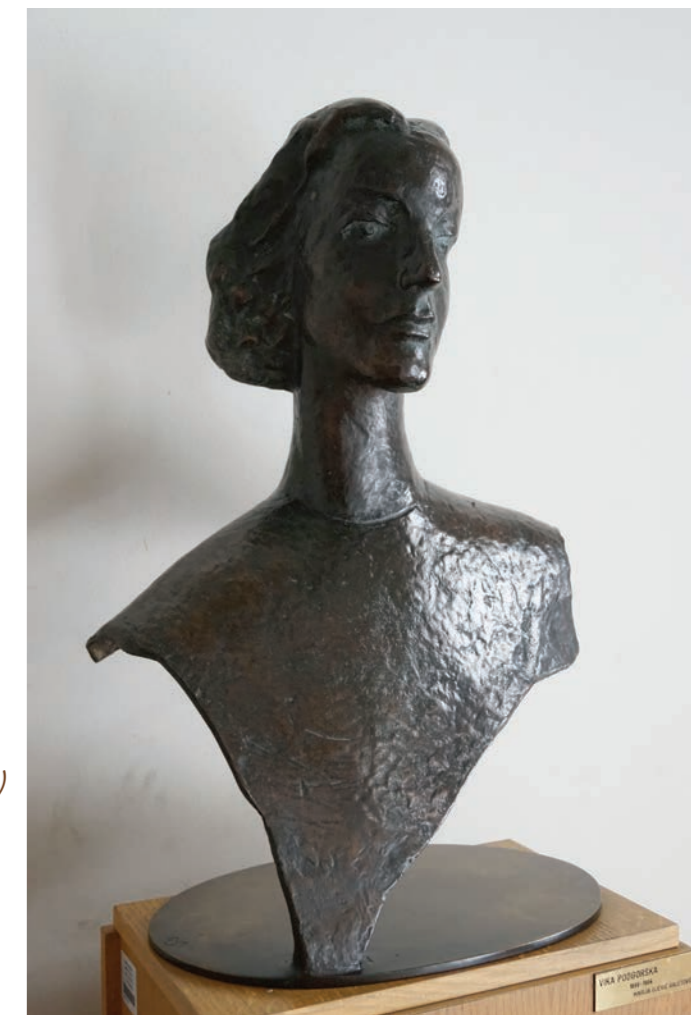
Za stavbo, zgrajeno leta 1895 v neobaročnem slogu, sta načrte pripravila arhitekta Ferdinand Fellner in Hermann Helmer. HNG (hrv. HNK) je nacionalna hiša baleta, opere in drame.

Biste:

Doprsna kipa:

*Josip Gostič, operni pjevač
(Stara Loka, 5. 3. 1900. – Ljubljana, 25. 12. 1963.)
Josip Gostič, operni pevec
(Stara Loka, 5. 3. 1900 – Ljubljana, 25. 12. 1963)
Foto: A. Bukovec*

*Vika Podgorska, glumica
(Bistrica v Rožu, 13. 5. 1898. – Maribor, 12. 7. 1984.)
Vika Podgorska, gledališka igralka
(Bistrica v Rožu, 13. 5. 1898 – Maribor, 12. 7. 1984)
Foto: A. Bukovec*

Valvasoreva zbirka

Hrvatski državni arhiv

U zbirci se nalaze grafike, djela od 16. do 18. stoljeća, vlasništvo zagrebačke Nadbiskupije u sastavu Biblioteke Metropolitane. Zbirka ima 7300 grafičkih listova i crteža. Zagrebački biskup Aleksandar Mikulić (1688/94.) kupio za Zagrebačku nadbiskupiju zbirku grafika i crteža od Janeza Vajkarda Valvasora za tada visoku cijenu od 8000 forinti.

Zagreb, (1689.)
Zagreb (1689)
Foto: Arhiv HDA

Ljubljana, (1681.)
Ljubljana (1681)
Foto: Arhiv HDA

Valvasorjeva zbirka

Hrvaški državni arhiv

Zbirka vsebuje grafike, dela iz 16. do 18. stoletja, ki so v lasti Zagrebške nadškofije v sklopu Biblioteke Metropolitane. Zbirka vsebuje 7300 grafičnih listov in risb. Zagrebški škof Aleksandar Mikulić (1688/1994) je za Zagrebško nadškofijo kupil zbirko grafik in risb od Janeza Vajkarda Valvasorja za tedaj visoko ceno 8000 forintov.

Portret J. V. Valvasora (17. st.)
Portret J. V. Valvasorja (17. st.)
Foto: Arhiv HDA

Polaganje u grob (1588.)
Polaganje v grob (1588)
Foto: Arhiv HDA

Memorijalna zbirka, stan arhitekta Viktora Kovačića i njegova djela

Stan se nalazi u Masarykovej ulici 21 s cjelokupnim inventarom koji je po vlastitoj zamisli izradio sam Kovačić. Muzejom od 1980. godine upravlja Muzej Grada Zagreba.

*Kuća Masarykova 21, pročelje
Hiša Masarykova 21, pročelje
Foto: A. Bukovec*

Popis kuća koje je arhitekt V. Kovačić projektirao:

Stambena zgrada Dr. Frank, Mažuranićev trg (1912./13.)

Vila M. Čepulić, Jurjevska 62 a (1913.)

Vila Vrbanić, Ulica I. G. Kovačića 2 (1910./11.)

Palača Slaveks, Svačićev trg (1920.)

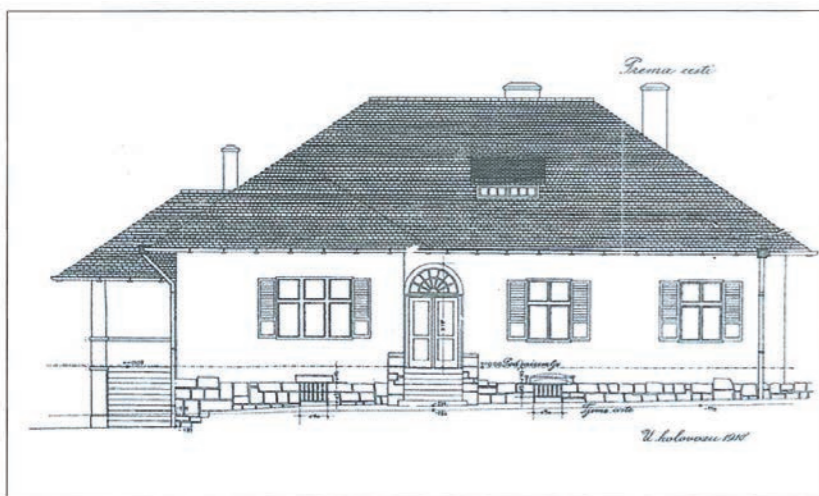
Seznam hiša, ki jih je projektiral arhitekt V. Kovačić:

Stanovanjska stavba dr. Frank, Mažuranićev trg (1912/13)

Vila M. Čepulić, Jurjevska 62 a (1913)

Vila Vrbanić, Ulica I. G. Kovačića 2 (1910/11)

Palača Slaveks, Svačićev trg (1920)

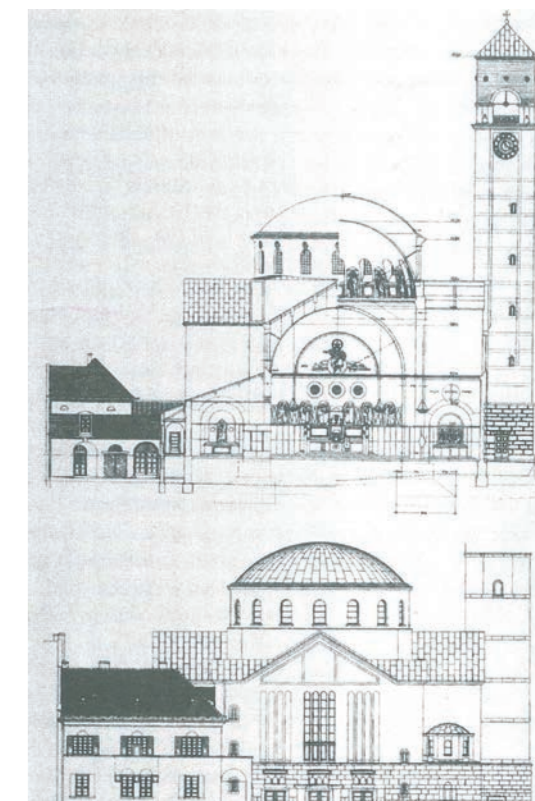
*Vila Frangeš, Rokov perivoj (1910./11.)
Načrt vile – izvedbeni projekt
Vila Frangeš, Rokov perivoj (1910/11)
Načrt vile – izvedbeni projekt
Foto: Arhiv fototeke
MZG*

*Zgrada burze (1923./24.),
Trg hrvatskih velikana 3
Stavba borze (1923/24),
Trg hrvatskih velikana 3
Foto: A. Bukovec*

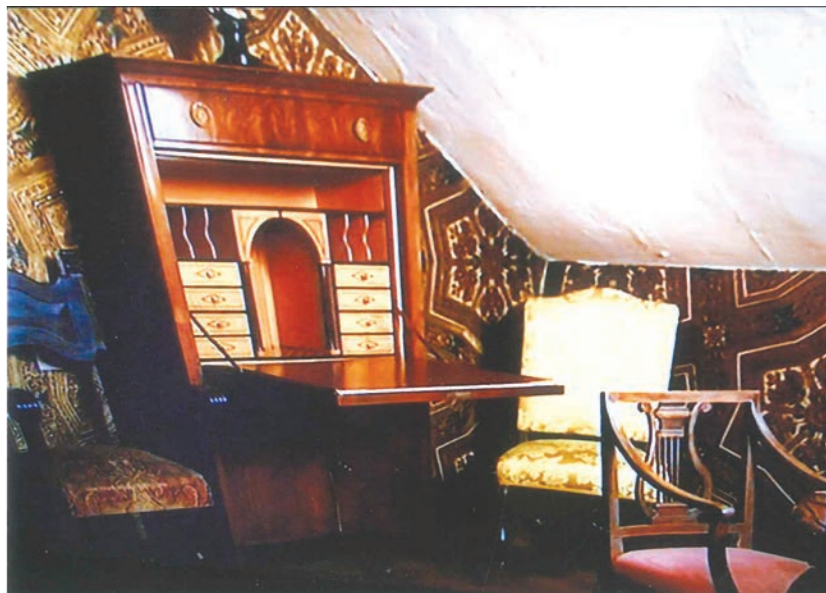
*Crkva sv. Blaža,
(1910./13.),
Primorska ulica
Cerkev sv. Blaža
(1910/13),
Primorska ulica
Foto: A. Bukovec*

*Projekt crkve
Viktor Kovačić, arhitekt (Ločka vas,
28. 7. 1874. – Zagreb, 21. 10. 1924.)
Projekt cerkve
Viktor Kovačić, arhitekt (Ločka vas,
28. 7. 1874 – Zagreb, 21. 10. 1924)
Foto: Arhiv ž. c.*

*Glavni oltar
Glavni oltar
Foto: Arhiv ž. c.*

Spominska zbirka in stanovanje arhitekta Viktorja Kovačića in njegova dela

Stanovanje s celotno opremo, ki je po lastni idejni zasnovi izdelal arhitekt sam, je v Masarykovi ulici 21. Z muzejem od leta 1980 upravlja Muzej Mesta Zagreba.

*Stan V. Kovačića – radna soba
Stanovanje V. Kovačića – delovna soba
Foto: P. Jurinić*

Zagrebački parkovi Zagrebški parki

Ulice i trgovi Grada Zagreba isprekidani su zelenim parkovima i perivojima

Ulice in trge mesta Zagreba lepšajo parki in druge zelene površine

Kit, Jarun
Foto: A. Bukovec

Morž i Janje,
Arena Centar
Denis Kraškovič,
kipar
(Zagreb, 23. 3. 1972.)

Mrož in Jagnje,
Arena Centar
Denis Kraškovič,
kipar
(Zagreb, 23. 3. 1972.)
Foto: A. Bukovec

Krešimirov trg (1936/38.)
Ciril Jeglič, pejzažni arhitekt (Sv. Križ kod Litije,
26. 1. 1897. – Radovljica, 12. 8. 1988.)
Krešimirov trg (1936/1938)
Ciril Jeglič, krajinski arhitekt (Sv. Križ pri Litiji,
26. 1. 1897 – Radovljica, 12. 8. 1988)
Foto: P. Jurinić

Zrinjevac
Josip Peklar, dipl. botaničar, prvi zagrebački
obrazovani gradski vrtlar (Maribor, 1837 – 1911.)
Zrinjevac
Josip Peklar, diplomirani botanik, 1. zagrebački
izobraženi mestni vrtnar (Maribor, 1837 – 1911)
Foto: P. Jurinić

Meteorološki stup Meteorološki steber

Postavljen na Zrinjevcu godine 1884. koji pokazuje podatke o vremenu u Zagrebu.

Postavljen na Zrinjevcu leta 1884, prikazuje podatke o vremenu v Zagrebu.

Meteorološki stup, Zrinjevac (1884.)
Ivan Stožir, meteorolog, seizmograf
(Celje, 12. 4. 1834. – Zagreb, 12. 2. 1908.)
Meteorološki steber, Zrinjevac (1884)
Ivan Stožir, meteorolog, seizmograf
(Celje, 12. 4. 1834 – Zagreb, 12. 2. 1908)
Foto: A. Bukovec

Svetišče Majke Božje Lurdske, Zvonimirova ulica

17. rujna 1935. odobren je Plečnikov nacrt svetišta. Crkva je trebala biti izgrađena iz dva djela, kripta i gornja crkva.

Projekt je nastao za vrijeme Plečnikova zrelog razdoblja u kojem je elemente starije arhitekture ujedinió s novim oblicima nastalih u bečkoj secesiji. Izgradnja kripte dovršena je 1937. godine. Veliki oltar je izradio Alojz Vodnik iz Ljubljane po Plečnikovu nacrtu.

Nakon izgradnje predvorja 1955. odustalo se od Plečnikovog nacrtu za gornju crkvu (gornja crkva još nije uređena za bogoslužje), te je potpuno drukčija od Plečnikova plana (arh. Z. Vrkljan, arh. V. Balley, arh. A. Zimmerman).

*Crkva, pročelje
Cerkev, pročelje
Foto: A. Bukovec*

Josip Plečnik, arhitekt (Ljubljana, 23. 1. 1872. – Ljubljana, 6. 1. 1957)

Josip Plečnik, arhitekt (Ljubljana, 23. 1. 1872 – Ljubljana, 6. 1. 1957); Foto: Nino Lah

Cerkev Lurške Matere božje, Zvonimirova ulica

Meštne oblasti so 17. septembra 1935 odobrile Plečnikov načrt za cerkev, ki naj bi bila zgrajena iz dveh delov, iz kripte in zgornje cerkve.

Projekt sodi v obdobje Plečnikovega zrelega obdobja, v katerem je elemente starejše arhitekture spajal z novimi oblikami, značilnimi za dunajsko secesijo. Gradnja kripte je bila dokončana leta 1937. Veliki oltar je po Plečnikovem načrtu izdelal Alojz Vodnik iz Ljubljane.

Po gradnji predvorja leta 1955 so opustili Plečnikov načrt za zgornjo cerkev, ki ima zdaj popolnoma drugačno podobo kot v prvotnem Plečnikovem načrtu (arh. Z. Vrkljan, arh. V. Balley, arh. A. Zimmerman), vendar zgornja cerkev še vedno ni dokončno urejena za maševanje.

*Oltarni križ na Gospinu oltaru /
Oltarni križ na oltarju Matere Božje
Foto: Arhiv ž. c.*

*Medaljon kraljice Hrvata
na glavnom oltaru /
Medaljon kraljice Hrvatov
na glavnom oltarju
Foto: Arhiv ž. c.*

Kripta

Glavni oltar

*Oltar MB Lurdske /
Oltar Majke Božje Lurške*

Oltar sv. Antuna / Oltar sv. Antona

Oltar sv. Franje / Oltar sv. Frančiška

Medvedgrad

U tvrđeni grad na Medvednici izgradio oko 1250. zagrebački biskup Filip. Kroz stoljeća je prelazio iz ruke u ruku različitih vlasnika: zagrebačkih biskupa, kraljeva, plemenitaških obitelji Babonići, grofovi celjski, Zrinjski i drugi. Kada su ga nakon 1590. godine napustili posljednji stanovnici, počeo je propadati. Obnova je počela tek 1979. godine, a godine 1994. su unutar obrambenog zida postavili spomenik Oltar domovini, autora Kuzme Kovačića, posvećenog svim palima u Domovinskom ratu.

U gradu je oko 1400. godine živjela njemačka i rimska carica te ugarska i češka kraljica Barbara Celjska, poznatija kao Crna kraljica, kćerka Hermana II. i bosanske plemkinje Katarine Kotromanić te žena kralja Sigismunda luksemburškoga.

Stari grad
Foto: A. Bukovec

Medvedgrad

Srednjeveško utrdbo na Medvednici je okoli leta 1250 zgradil zagrebški škof Filip. Skozi stoletja je prehajal iz rok v roke različnih lastnikov; zagrebških škofov, kraljev, plemiških družin: Babonići, celjski grofje, Zrinjski idr. Ko so ga po letu 1590 zapustili zadnji prebivalci, je začel propadati. Z obnovitvenimi deli so začeli komaj leta 1979. Leta 1994 so znotraj obrabnega zidu odkrili spomenik Oltar domovine avtorja Kuzma Kovačića, posvečen vsem padlim v domovinski vojni.

V gradu je okoli leta 1400 živela nemška in rimska cesarica ter ogrska in češka kraljica Barbara Celjska, bolj znana kot Črna kraljica, hčerka Hermana II. in bosanske plemkinje Katarine Kotromanić ter žena kralja Sigismunda Luksemburškega.

Barbara Celjska
(? Celjski grad, oko 1390. /95. –
dvorac Melnik, Češka, 11. 7. 1451.)
Barbara Celjska
(? Celjski grad, okoli 1390 - 1395 -
grad Melnik, Češka, 1. 7. 1451)
Foto: Katalog Celjski muzej

GRAĐEVINE – PROJEKTI SLOVENSКИH ARHITEKATA

Zagrepčanka
 Slavko Jelinek, arhitekt
 (Spodnja Polskava, 31. 8. 1925. – Zagreb, 27. 2. 2014.)
 Zagrebčanka
 Slavko Jelinek, arhitekt
 (Spodnja Polskava, 31. 8. 1925 – Zagreb, 27. 2. 2014)
 Foto: P. Jurinić

Škola Zapruđe
 Projektirao je i opskrbni
 centar Trnsko te škole Voltino,
 Srednjaci, Matematička
 gimnazija
 Edo Šmidihen, arhitekt (Celje,
 25. 10. 1930. – Zagreb, 13. 9. 2015.)
 Šola Zapruđe
 Projektiral je tudi Oskrbovalni
 center Trnsko, šole: Voltino,
 Srednjaci, Matematična
 gimnazija
 Edo Šmidihen, arhitekt (Celje,
 25. 10. 1930 – Zagreb, 13. 9. 2015)
 Foto: P. Jurinić

Planinarski dom Puntijarka, Medvednica
 Žarko Vincek, arhitekt
 (Kranj, 7. 8. 1918. – Zagreb, 22. 9. 2001.)
 Planinski dom Puntijarka, Medvednica
 Žarko Vincek, arhitekt
 (Kranj, 7. 8. 1918 – Zagreb, 22. 9. 2001)
 Foto: P. Jurinić

ZGRADBE, PROJEKTI SLOVENSКИH ARHITEKTOV

Zgrada Napretkove zadruge
 Stjepan Planić, arhitekt
 (Zagreb,
 27. 12. 1900. – 24. 12. 1980.)
 (Majka Marija, rođ. Božiček,
 Podčetrtek)
 Zgradba Napretkove zadruge
 Stjepan Planić, arhitekt
 (Zagreb,
 27. 12. 1900 – 24. 12. 1980)
 (Mati Marija roj. Božiček,
 Podčetrtek)
 Foto: P. Jurinić

ZAGREBAČKE ULICE KOJE NOSE IMENA SLOVENSKIH GRADOVA I ULICE IMENOVANE PO ZNAMENITIM SLOVENCIMA

Ulice slovenskih gradova

Mariborska ulica
 Celjska ulica
 Postojnska ulica
 Bledska ulica
 Bohinjska ulica
 Slovenska ulica
 Ljubljanska avenija

Ulice imenovane po znamenitim Slovencima

Vrazovo šetalište	(slovensko-hrvatski pjesnik)
Prešernova ulica	(najveći slovenski pjesnik)
Cankareva ulica	(najveći slovenski pisac)
Gregorčičeva ulica	(pjesnik)
Vodnikova ulica	(pisac prvih slovenskih udžbenika)
Župančičeva ulica	(pjesnik)
Ulica Ivana Stožira	(meteorolog, seizmograf)
Ulica Vike Podgorske	(glumica)
Ulica Janka Rakuše	(glumac)
Ulica Josipa Gostiča	(operni pjevač)
Ulica Marija Šimenca	(operni pjevač)
Ulica Janeza Polde	(sportaš)
Ulica Augusta Prosenika	(sportaš)
Ulica Ivana Dežmana	(liječnik)
Ulica Antona Vramca	(pionir kajkavske književnosti)
Ulica Franje Bučara	(otac hrvatskog sporta)
Ulica Josipa Kotnika	(ing. elektrotehnike)

ZAGREBŠKE ULICE, KI SO POIMENOVANE PO SLOVENSKIH KRAJIH, IN ULICE, POIMENOVANE PO ZNANIH SLOVENCIH

Ulice, poimenovane po slovenskih krajih

Mariborska ulica
 Celjska ulica
 Postojnska ulica
 Bledska ulica
 Bohinjska ulica
 Slovenska ulica
 Ljubljanska avenija

Ulice, poimenovane po znanih Slovencih

Vrazovo šetalište	(slovensko-hrvaški pesnik)
Prešernova ulica	(najpomembnejši slovenski pesnik)
Cankareva ulica	(najpomembnejši slovenski pisatelj)
Gregorčičeva ulica	(pesnik)
Vodnikova ulica	(avtor prvih slovenskih učbenikov)
Župančičeva ulica	(pesnik)
Ulica Ivana Stožira	(meteorolog, seizmograf)
Ulica Vike Podgorske	(gledališka igralka)
Ulica Janka Rakuše	(gledališki igralec)
Ulica Josipa Gostiča	(operni pevec)
Ulica Marija Šimenca	(operni pevec)
Ulica Janeza Polde	(športnik)
Ulica Augusta Prosenika	(športnik)
Ulica Ivana Dežmana	(zdravnik)
Ulica Antona Vramca	(začetnik kajkavske književnosti)
Ulica Franje Bučara	(oče hrvaškega sporta)
Ulica Josipa Kotnika	(ing. elektrotehnike)

Spomen-ploče postavljene u spomen na znamenite Slovence u Zagrebu

Spominske plošče, postavljene v spomin na znane Slovence v Zagrebu

Foto: A. Bukovec

Stanko Vraz, pjesnik
Opatička ulica 18
(Cerovec, 30. 6. 1810. – Zagreb, 20. 5. 1851.)
Stanko Vraz, pesnik
Opatička ulica 18
(Cerovec, 30. 6. 1810 – Zagreb, 20. 5. 1851)

Josip Gostič, operni pjevač
Vitezovićeve ulica
(Stara Loka, 5. 3. 1900. – 25. 12. 1963. Ljubljana)
Josip Gostič, operni pevec
Vitezovićeve ulica
(Stara Loka, 5. 3. 1900 – Ljubljana, 25. 12. 1963)

Hinko Nučić, redatelj i glumac
Masarykova ul. 13
(Ljubljana, 20. 4. 1883. – 21. 5. 1970. Zagreb)
Hinko Nučić, režiser in igravec
Masarykova ul. 13
(Ljubljana, 20. 4. 1883 – Zagreb, 21. 5. 1970)

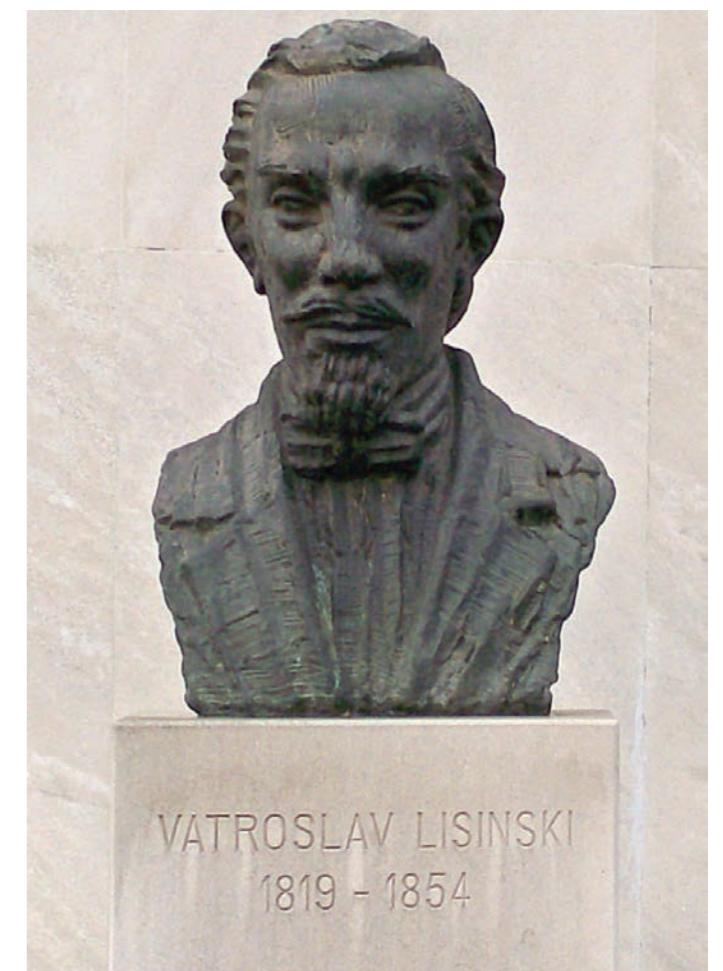

Iztok Puc, rukometaš
Sportska dvorana Kutija šibica, Trešnjevka
(Slovenj Gradec, 14. 9. 1966. – 20. 10. 2011. Florida)
Iztok Puc, rokometaš
Športna dvorana Kutija šibica, Trešnjevka
(Slovenj Gradec, 14. 9. 1966 – Florida, 20. 10. 2011)

Spomenik Spomenik

Franjo Bučar (Zagreb, 25. 11. 1866. – 26. 12. 1946.)
(Oče Josip, Šentjernej na Dolenjskem)
Spomenik je postavljen na Trgu Krešimira Čosića, kod Doma sportova, Trešnjevka, djelo kipara Koste Angeli Radovanija.
Franjo Bučar (Zagreb, 25. 11. 1866 - Zagreb, 26. 12. 1946)
(Oče Josip, Šentjernej na Dolenjskem)
Spomenik, ki stoji na Trgu Krešimirja Čosića, pri Domu športov, Trešnjevka, je delo kiparja Kosta Angelija Radovanija.
Foto: A. Bukovec

Vatroslav Lisinski (Zagreb, 1819. - 1854.)
Oče Andrija iz Dolenjskih toplic.
Bista stoji ispred Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog u Zagrebu.
Vatroslav Lisinski (Zagreb, 1819 - 1854)
Oče Andrija iz Dolenjskih toplic.
Poprsje stoji pred Koncertno dvorano Vatroslava Lisinskoga v Zagrebu.
Foto: A. Bukovec

OKOLICA ZAGREBA

VRAPČE

- Župna crkva sv. Barbare

BREZOVICA

- Župna crkva Uznesenja BDM

SAMOBOR

- Župna crkva sv. Anastazije
- Crkva sv. Marije i franjevački samostan
- Crkva sv. Mihalja
- Livadićev dvor (muzej)

JASTREBARSKO

- Franjevački samostan i crkva sv. Marije
- Groblje

BRDOVEC

- Župna crkva sv. Vida Mučenika

MARIJA GORICA

- Župna crkva Marije od Pohoda

ŠESTINE

- Crkva sv. Mirka

GORNJA BISTRA

- Dvorac

BISTRANSKA POLJANICA

- Crkva sv. Nikole

SLJEME – MEDVEDNICA

- Svetište MB Sljemenske Kraljice Hrvata

GRAČANI

- Crkva sv. Mihaela Arkandžela

REMETE

- Župna crkva Marijina Uznesenja

ČUČERJE

- Župna crkva Pohoda Marijina

SESVETE

- Župna crkva Svih Svetih

VUGROVEC

- Župna crkva sv. Franje Ksaverskog

SVETI IVAN ZELINA

KUČE

- Kapela sv. Fabijana i Sebastijana

OKOLICA ZAGREBA

VRAPČE

- Župnijska cerkev sv. Barbare

BREZOVICA

- Župnijska cerkev Marijinega vnebovzetja

SAMOBOR

- Župnijska cerkev sv. Anastazije
- Marijina cerkev in frančiškanski samostan
- Cerkev sv. Mihaela
- Livadićev dvorec (muzej)

JASTREBARSKO

- Frančiškanski samostan in Marijina cerkev
- Pokopališče

BRDOVEC

- Župnijska cerkev sv. mučenca Vida

MARIJA GORICA

- Župnijska cerkev Marijinega obiskovanja

ŠESTINE

- Cerkev sv. Emerika

GORNJA BISTRA

- Graščina

BISTRANSKA POLJANICA

- Cerkev sv. Nikolaja

SLJEME – MEDVEDNICA

- Svetišče Matere božje slemenske kraljice Hrvatov

GRAČANI

- Cerkev sv. nadangela Mihaela

REMETE

- Župnijska cerkev Marijinega vnebovzetja

ČUČERJE

- Župnijska cerkev Marijinega obiskovanja

SESVETE

- Župnijska cerkev Vseh svetih

VUGROVEC

- Župnijska cerkev sv. Frančiška Ksaverskega

SVETI IVAN ZELINA

KUČE

- Cerkev sv. Fabijana in Sebastijana

VRAPČE

Župna crkva sv. Barbare

Župna crkva sv. Barbare u Vrapču je barokna građevina, građena od 1700. do 1703. godine sa zvonikom uz glavno pročelje te zidanom obrambenom ogradom. U crkvi je barokna oprema: pet oltara iz zagrebačke radionica Ivana Komersteinerja. U njoj su najvredniji oltari sv. Barbare, oltar Četrnaest svetih pomoćnika i Bezgrešno začeće BDM.

Glavni oltar sa slikom sv. Barbare
Mihael Komersteiner, kipar i drvorezbar (? - ?)
(Sin kipara Ivana Komersteinerja)
Glavni oltar s liko sv. Barbare
Mihael Komersteiner, kipar in rezbar (? - ?),
(sin kiparja Ivana Komersteinerja)
Foto: P. Jurinić

Župna crkva sv. Barbare
Župnijska cerkev sv. Barbare
Foto: Arhiv ž. c.

Župna crkva sv. Barbare (1696.), unutrašnjost crkve
Župnijska cerkev sv. Barbare (1696.), notranjost cerkve
Foto: P. Jurinić

VRAPČE

Župnijska cerkev sv. Barbare

Župnija sv. Križa v Vrapču je omenjena že leta 1334, zagotovo pa je obstajala že prej. Gradnja sedanje cerkve sv. Barbare je potekala med letoma 1700 in 1703. V njej so na ogled najdragocenejši baročni oltarji: oltar sv. Barbare, oltar Štirinajstih svetih pomočnikov in oltar Brezmadežnega spočetja blažene device Marije.

BREZOVICA

Župna crkva Uznesenja BDM

Zaselak jugozapadno od Zagreba. Za ono vrijeme velebnu crkvu podigli su vlasnici brezovačkih posjeda i pokrovitelji župe grofovi Drašković. Gradnja je dovršena 1756. godine. Barokna građevina s dva vitka, okrugla zvonika uz glavno pročelje budila je divljenje. I unutrašnjost crkve opremljeno u baroknom stilu. Krase je freske iz 1786. godine i dvorska kapela. Iz 1522. godine se spominje dvorac, koji je tijekom povijesti bio u vlasništvu mnogih gospodara, među njima Katarine Ivanović, Mrnjavčića i Zrinskih a od 1680. godine Draškovića, koji su u razdoblju od kraja 17. do početka 19. stoljeća s preuređenjima promijenili izgled te dvorcu dali barokni pečat.

Župna crkva Uznesenja BDM
Župnijska cerkev Marijinega vnebovzetja
Foto: P. Jurinić

Dvorac
Dvorec
Foto: P. Jurinić

BREZOVICA

Župnijska cerkev Marijinega vnebovzetja

Naselje jugozahodno od Zagreba. Za tisti čas veličastno cerkev so dali postaviti lastniki brezoviških posesti in pokrovitelji župnije grofje Drašković, gradnja je bila končana leta 1756. Baročna zgradba z dvema vitkima, okroglima zvonikoma ob glavnem pročelju je zbudjala nemalo občudovanja. Tudi notranjost cerkve je baročno opremljena. Krasijo jo freske iz leta 1776, prav tako kot grajsko kapelo. Iz leta 1522 se omenja dvorec, ki je bil skozi zgodovino v lasti različnih lastnikov, med njimi Katarine Ivanović, Mrnjavčičev in Zrinjskih. Od leta 1680 so njegovi lastniki postali Draškovići, ki so mu v obdobju od konca 17. stoletja do začetka 19. stoletja s preureditvijo močno spremenili podobo ter mu vtisnili baročni pečat.

Glavni oltar crkve Uznesenja BDM (1762 – 63.)
Franc Anton Straub, kipar iz Štajerske
(1726 – 1774/76.)
Glavni oltar cerkve Marijinega vnebovzetja
(1762 – 1763)
Franc Anton Straub, kipar iz Štajerske
(1726 – 1774/76)
Foto: Arhiv ž. c.

SAMOBOR

Grad zapadno od Zagreba. Poveljom Bele IV. iz 1242. godine Samobor se razvija kao slobodno trgovište. Nedaleko od grada nalaze se ruševine velikog starog grada (građen od 13. do 18. st. napušten u 19. st.). Vlasnici grada bili su Barbonići, grofovi Celjski, Frankopani, Ungnadi, Erdoedyji, Kulmeri ...). Podno grada je gotička, barokizirana crkva sv. Mihajla. U Linadićevom dvoru, nekad sastajalište Iliraca, smješten je muzej. U Samoboru se nalaze župna crkva sv. Anastazije, barokna franjevačka crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije sa samostanom (građena 1722.), te crkva sv. Mihajla.

Samobor, Trg kralja Tomislava
Foto: A. Bukovec

Župna crkva sv. Anastazije

Iz zapisnika kanoničkih vizita s početka 14. stoljeća (1334. godine) saznajemo da je crkva bila mala i trošna. Godine 1651. dosuđeno je patronatsko pravo. Gospodarica starog grada, grofica Ana Auersperg, potpisala je s Hansom Alliom iz Celja ugovor o gradnji župne crkve. Gradnja je završena 1675. godine. Posvetio ju je zagrebački biskup Alekdandar Ignacije Mikulić, 1688. godine.

Crkva je duga 37,7 m a široka 9,4 m. Jednobrodna je građevina s tri pobočne kapele i s poligonalnim svetištem. Uz glavno pročelje diže se visok zvonik s baroknom kapom. Građena je po uzoru na isusovačku crkvu sv. Katarine u Zagrebu.

Župna crkva sv. Anastazije (1671 - 1675.)
Hans Allio, graditelj iz Celja
Župnijska cerkev sv. Anastazije (1671 - 1675)
Hans Allio, stavbar iz Celja
Foto: A. Bukovec

SAMOBOR

Mesto zahodno od Zagreba. Po odredbi kralja Bele IV. iz leta 1242 se je Samobor razvijal kot svobodno kraljevsko mesto. Nedaleč nad mestnim jedrom se dvigujejo ostanki velikega starega gradu (gradili so ga od 13. do 18. stoletja, opustili pa v 19. stol.). Lastniki gradu so med drugimi bili tudi Babonići, celjski grofje, Frankopani, Ungnadi, Erdödyji, Kulmeri Ob vznožju gradu stoji gotska, barokizirana cerkev sv. Mihaela. V Linadićevem dvorcu, v katerem so se nekoč sestajali pripadniki ilirskega gibanja, je danes muzej. V Samoborju si je mogoče ogledati tudi župnijsko cerkev sv. Anastazije, baročno frančiškansko cerkev Marijinega vnebovzetja s samostanom (zgrajena leta 1722) ter cerkev sv. Mihaela.

Župnijska cerkev sv. Anastazije

Iz poročil po obisku kanonika z začetka 14. stoletja (l. 1334) izvemo, da je bila cerkev v tistem času premajhna in v slabem stanju. Leta 1651 ji je bil podeljen beneficij. Lastnica starega gradu, grofica Ana Auersperg, je s Hansom Alliom

iz Celja podpisala pogodbo o gradnji župnijske cerkve. Gradnja je bila končana leta 1675. Cerkev je posvetil zagrebaški škof Aleksandar Ignacij Mikulić leta 1688.

Cerkev, ki je bila zgrajena po zgledu na jezuitsko cerkev sv. Katarine v Zagrebu, je dolga 37,7 metrov in široka 9,4 metrov. Glavna ladja se odpira v tri stranske kapele in poligonalni prezbiterij. Visok zvonik z baročno kapo se dviguje levo od osrednjega cerkvenega pročelja.

Župna crkva sv. Anastazije, glavni oltar
Ivan Komersteiner, kipar i drvorezbar
(Kitzbühel, oko 1630. - Zagreb, poslije 1711.)
Župnijska cerkev sv. Anastazije, glavni oltar
Ivan Komersteiner, kipar in rezbar
(Kitzbühel, okoli 1630 - Zagreb, po 1711)
Foto: A. Bukovec

Franjevački samostan sa crkvom Uznesenja Blažene Djevice Marije

Na početku svoga djelovanje u Samoboru franjevci su se služili crkvicom Majke Božje, koju je podigao kralj Bela IV. Nakon podignuća samostana izgradili su 1722. godine novu crkvu. Posvetio ju je zagrebački biskup Juraj Branjug 1736. godine (natpis na crkvenom portalu). Nad svetohraništem je veličanstvena slika BDM. Iza oltara se nalazi velebna freska slika Uznesenja BDM na nebo koja ispunjava cijelu apsidu i djeluje kao nastavak oltara. U crkvi se nalazi pet pobočnih oltara: sv. Josipa, sv. Ivana Nepomuka, sv. Franje, sv. Tri kralja i Svetog Križa.

Franjevački samostan i crkva Uznesenja
Blažene Djevice Marije
Frančiskanski samostan s crkvijo
Marijinega vnebovzetja
Foto: Paolo Mofardin

Glavni oltar – freska Uznesenje Marijino s
svecima (1752.)

Franc Jelovšek, slikar

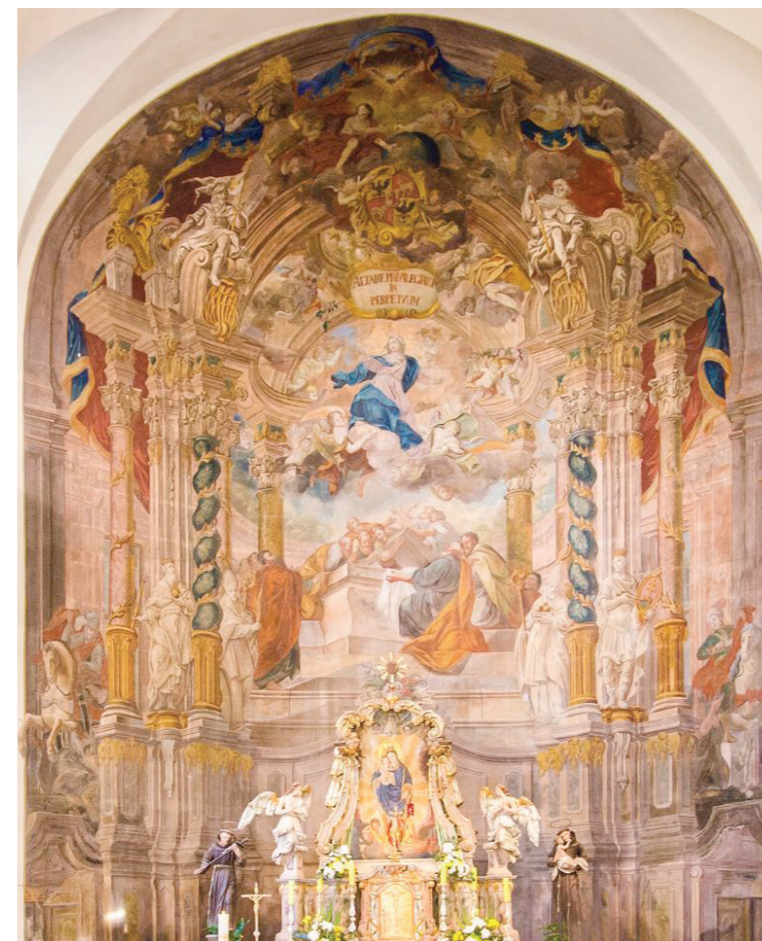
(Mengeš, 4. 10. 1700. - Ljubljana, 31. 5. 1764.)

Glavni oltar – freska Marijinega
vnebovzetja s svetniki (1752)

Franc Jelovšek, slikar

(Mengeš, 4. 10. 1700 - Ljubljana, 31. 5. 1764)

Foto: Milan Drmić

Frančiskanski samostan s crkvijo Marijinega vnebovzetja

Na začetku svojega delovanja v Samoborju so frančiškani uporabljali crkvico Matere božje, ki jo je dal postaviti kralj Bela IV. Potem ko je bil zgrajen samostan, so leta 1722 postavili tudi novo cerkev. Iz napisa na cerkvenem portalu je razvidno, da jo je leta 1736 posvetil zagrebški škof Juraj Branjug. Nad tabernakljem se dviga čudovita slika Matere božje. Za velikim oltarjem je veličastna freska Marijinega vnebovzetja, ki zavzema celotno apsidu in deluje kot nadaljevanje oltarja. Cerkev ima kar pet stranskih oltarjev: sv. Jožefa, sv. Janeza Nepomuka, sv. Frančiška, Svetih treh kraljev in sv. Križa.

Foto: Arhiv samostana

Apoteoza sv. Ivana
Nepomuka (1734.)

Apoteoza sv. Janeza
Nepomuka (1734)

Stigmatizacija sv.
Franje Asiškog (1734.)
Rane sc. Frančiška
Asiškega (1734)

Sv. Ana podučava
Mariju (1734.)

Sv. Ana poučuje Marijo
(1734)

Poklonstvo
sv. Tri Kralja
(1735.)
Poklon
Svetih treh
kraljev (1735)

Sv. Juraj (1735.)

Valentin Janez Metzinger, slikar
(Francuska, prije 19. 4. 1699. - Ljubljana,
12. 3. 1759.)

Sveti Jurij (1735)

Valentin Janez Metzinger, slikar
(Francija, pred 19. 4. 1699 - Ljubljana,
12. 3. 1759)

Crkva sv. Mihalja

Crkva je jedna od najstarijih na području Samobora i okolice. Sagrađena je ispred starog grada oko 1500. godine. Crkva je gotička, barokizirana, jednobrodna s poligonalnim svetištem. U crkvi se nalaze barokni oltari: glavni iz 1706. sv. Katarina iz 1736. a epitaf Ane Purthin iz 1589. godine.

Crkva sv. Mihalja, pročelje
Cerkev sv. Mihaela, pročelje
Foto: A. Bukovec

Crkva sv. Mihalja, unutrašnjost danas
Cerkev sv. Mihaela, notranjost danas
Foto: A. Bukovec

Cerkev sv. Mihaela

Cerkev je ena najstarejših na območju Samoborja in okolice. Kot svetišče je bila zgrajena že v času pred samoborskim starim gradom okoli leta 1500. Cerkev je gotška, barokizirana, enoladijska s poligonalnim prezbiterijem. Krasijo jo baročni oltarji, glavni iz leta 1706, oltar sv. Katarine iz leta 1736 ter nagrobnik Ane Purthin iz leta 1589.

Glavni oltar (1706.) – više ne postoji
Ivan Komersteiner, kipar i rezbar
(Kitzbühel 1630. – Zagreb, poslije 1711.)
Glavni oltar (1706.) – ne obstaia več
Ivan Komersteiner, kipar in rezbar
(Kitzbühel, okoli 1630–Zagreb, po 1711)
Foto: Arhiv ž. c.

Livadićev dvor (muzej)

Registriran 1764. godine. U 18. stoljeću dvor kupuje Franjo pl. Tisžpataky. Oporukom ga dobiva 1809. nećak grofice, Ferdo Livadić (Wiesner).

Onda su se kod Livadića u dvorcu sastajali velikani 19. stoljeća: Ljudevit Gaj, Janko Drašković, Stanko Vraz

Vraz se u Samoboru zaljubio u Ljubicu (Julijanu) Cantilly, kojoj je posvetio zbirku ljubavnih pjesama Đulabije (crvena jabuka). Svake godine se kod njezina groba, uz crkvu sv. Anastazije, u okviru Festivala hrvatske ljubavne poezije sastaju pjesnici. Grob se nalazi uz crkvu sv. Anastazije.

Godine 1889. Livadićevi sinovi prodaju dvor trgovcu Matiji Baueru. Nakon II. svjetskog ratu izmjenjuje se više vlasnika. Od 1948. godine je muzej koji ima arheološku, etnološku, kulturnopovijesnu i umjetničku zbirku.

Livadićev dvor – muzej
Livadićev dvorec – muzej
Foto: P. Jurinić

Slike Mihaela Stroja (Stroy):
Portret Aleksandra Sulyoka
Portret Eduarda Englera
Mihael Stroj (Stroy), slikar
(Ljubno na Gorenjskem, 30. 9. 1803. - Ljubljana, 19. 12. 1871.)

Slike Mihaela Stroja (Stroya):
Portret Aleksander Sulyok
Portret Eduard Engler
Mihael Stroj (Stroy), slikar
(Ljubno na Gorenjskem, 30. 9. 1803 – Ljubljana, 19. 12. 1871)
Foto: A. Bukovec

Livadićev dvorec (muzej)

Prvič je bil označen na zemljevidu Samoborja iz leta 1764. V 18. stoletju je dvorec kupil Franjo pl. Tisžpataky. Z oporoko ga je leta 1809 dobil grofičin nećak Ferdo Livadić (Wiesner). V dvorcu pri Livadiću so se kasneje sestajali velikani 19. stoletja; mdr. Ljudevit Gaj, Janko Drašković, Stanko Vraz.

Vraz se je v Samoboru zaljubil v Ljubicu (Julijano) Cantilly, ki ji je posvetil zbirko ljubezenskih pesmi z naslovom Đulabije (Rdeča jabolka). Vsako leto se pri njenem grobu, ki leži ob cerkvi sv. Anastazije, v okviru festivala hrvaške ljubezenske poezije zberejo in poklonijo pesniki.

Leta 1889 so Livadićevi sinovi prodali dvorec trgovcu Matiju Bauerju. Po drugi svetovni vojni je stavba zamenjala več lastnikov. Od leta 1948 v njegovih prostorih domuje muzej z arheološko, etnološko, umetnostnozgodovinsko in umetniško zbirko.

Spomenik Stanka Vraza
Foto: P. Jurinić

Grob Vrazove Ljubice kod crkve sv. Anastazije
Grob Vrazove Ljubice pri cerkvi sv. Anastazije
Foto: A. Klinar Medaković

JASTREBARSKO

Franjevački samostan i crkva sv. Marije

Mjesto Jastrebarsko se nalazi na pola puta od Zagreba do Karlovca. Dobilo je ime po jastrebarima, srednjovjekovnim uzgajivačima lovnih ptica, jastrebova i sokolova. Mjesto u svom grbu ima jastreba.

Prvi put se spominje 1249. godine u ispravi bana Stjepana. Na molbu stanovnika kralj Bela IV. dodijelio je Jastrebarskom 12. siječnja 1257. godine povlasticu „slobodnoga kraljevskog trgovišća.“ Na život i razvoj grada u povijesti su utjecali vlastelini Erdödy (od 1519. do 1848.). Dvorac obitelji je u parku nedaleko od središta grada.

U gradu je Franjevački samostan i crkva sv. Marije. Gotička jezgra zdanja je iz 16. a u 18. stoljeću s dogradnjom dobiva barokni karakter. Glavni mramorni oltar je iz 1734. godine (rad de Rossija) sa slikom Uznesenja Marijina rad Valentina Metzingera.

Župna crkva sv. Nikole prvi put se spominje u povelji Bele IV. 1257. godine.

U današnjem obliku crkva je građena na mjestu starije izgrađene nakon potresa 1880. godine. Glavni oltar je djelo Hermana Bolléa.

*Franjevački samostan i crkva sv. Marije
Frančiskanski samostan in Marijina cerkev
Foto: P. Jurinić*

*Glavni oltar,
Marijino Uznesenje (1735.)
Valentin Janez Metzinger,
slikar (Francuska, prije 19. 4.
1699. - Ljubljana, 12. 3. 1759.)
Glavni oltar,
Marijino vnebovzetje (1735)
Valentin Janez Metzinger,
slikar (Francija, pred 19. 4.
1699 - Ljubljana, 12. 3. 1759)
Foto: P. Jurinić*

*Grad Jastrebarsko – panorama
Mesto Jastrebarsko – panorama
Foto: A. Bukovec*

JASTREBARSKO

Frančiskanski samostan in Marijina cerkev

Kraj Jastrebarsko leži približno na polovici poti med Zagrebom in Karlovcem. Svoje ime je dobilo po jastrebarjih, srednjeveških gojiteljih lovskih ptic, jastrebov in sokolov, zato ne preseneča, da ima mestu v svojem grbu podobo jastreba.

Prvikrat je bil kraj omenjen leta 1249 v listini bana Stjepana. Na prošnjo prebivalcev je kralj Bela IV. dodelil Jastrebarskemu 12. januarja 1257 status svobodnega kraljevega mesta. Na življenje in razvoj mesta v zgodovini so pomembno vplivali zemljiški gospodje Erdödy (od 1519 do 1848). Njihova družinska graščina stoji v parku

nedaleč od mestnega središča.

Mesto se ponaša s frančiskanskim samostanom in Marijino cerkvijo. Gotsko jedro sakralnega kompleksa iz 16. stoletja je z dozidavanjem v 18. stoletju pridobilo baročne značilnosti. Glavni marmorni oltar iz leta 1734 (delo de Rossija) krasi slika Marijinega vnebovzetja Valentina Metzingerja.

Župnijska cerkev sv. Nikolaja je prvokrat omenjena v listini Bele IV. leta 1257. Današnja podoba je dobila po potresu leta 1880, po restavriranju in prenovi. Glavni oltar je delo Hermana Bolléja.

*Groblje
Grob slovenskih lazarista
dr. Antona Zdešara i
Štefana Bastiča
(poginuli prilikom
bombardiranja
Jastrebarskog 18. 4. 1947.g.)
Pokopališče
Grob lazaristov dr. Antona
Zdešarja in Štefana
Bastiča, ki sta padla
med bombardiranjem
Jastrebarskega 18. 4. 1947
Foto: P. Jurinić*

BRDOVEC

Župna crkva sv. Vida Mučenika

Brdovec je naselje uz Savu, sjeverozapadno od Zaprešića. Prvi put se spominje 1334. godine. U naselju se nalazi barokna crkva sv. Vida sa zvonikom s puškarnicama.

Hans Georg Geigerfeld je u drugoj polovini 17. stoljeća sudjelovao u određivanju vizualnog identiteta župne crkve sv. Vida (1678.). HGG bio je angažiran za slikarske i postolarske radove (podatak iz Povjesnice župe sv. Vida iz 1977. godine) kod postavljanja oltara sv. Barbare i krstionice.

*Župna crkva sv. Vida Mučenika
Župnijska cerkev sv. Vida mučenca
Foto: P. Jurinić*

BRDOVEC

Župnijska cerkev sv. Vida mučenca

Brdovec je naselje ob Savi, severozahodno od Zaprešića. Prvič se v zgodovinskih virih omenja leta 1334. V kraju stoji baročna cerkev sv. Vida z zvonikom s strelnimi linami.

Hans Georg Geigerfeld je v drugi polovici 17. stoletja sodeloval pri določanju vizualne identitete župnijske cerkve sv. Vida (1678). Zaposlili so ga za slikarska in mizarska dela (podatek iz župnijske kronike sv. Vida iz leta 1977), pri postavljanju oltarja sv. Barbare in krstilnice.

Oltar sv. Barbare

*Hans Georg Geigerfeld, slikar iz Novog mesta
(rođen oko 1610. – umro 30. 6. ili 3. 7. 1681.)*

Oltar sv. Barbare

*Hans Georg Geigerfeld, slikar iz Novega mesta
(rojen okrog 1610, umrl 30. 6. ali 3. 7. 1681)*

Foto: P. Jurinić

*Glavni oltar
Foto: P. Jurinić*

MARIJA GORICA

Župna crkva Marije od Pohoda (nekad franjevačka)

Selo iznad Sutle. Crkvu je gradio zagrebački graditelj Matija Leonhard od 1754. do 1758. godine. Crkva je jednobrodna barokna građevina s četverokutnim svetištem uz koji je sakristija te zvonik uz glavno pročelje. U crkvi se možemo diviti drvenom kipu Madone iz 1430. godine, barokni kameni glavni oltar (djelo Francesca Benza), drveni oltari, propovjedaonica iz 1762. godine te orgulje iz 1759. godine.

Orgulje (1759)

I. J. Eisel, graditelj orgulja

Orgle (1759)

I. J. Eisel, izdelovalec orgel

Foto: P. Jurinić

Župna crkva Marije od Pohoda

Župnijska cerkev Marijinega obiskanja

Foto: P. Jurinić

MARIJA GORICA

Župnijska cerkev Marijinega obiskanja (nekoč frančiškanska)

Vas nad Sotlo. Novo cerkev je gradil zagrebski stavbenik Matija Leonhard med letoma 1754 in 1758. Cerkev je enoladijska baročna gradnja s štirikotnim prezbiterijem, ob katerem je zakristija, ob glavnem cerkvenem pročelju se dviga zvonik. V cerkvi lahko občudujemo leseni Marijin kip iz leta 1430, baročni marmorni glavni oltar, ki je delo Francesca Benza, lesene oltarje, prižnico iz leta 1762 ter orgle iz leta 1759. postavljanju oltarja sv. Barbare in krstilnice.

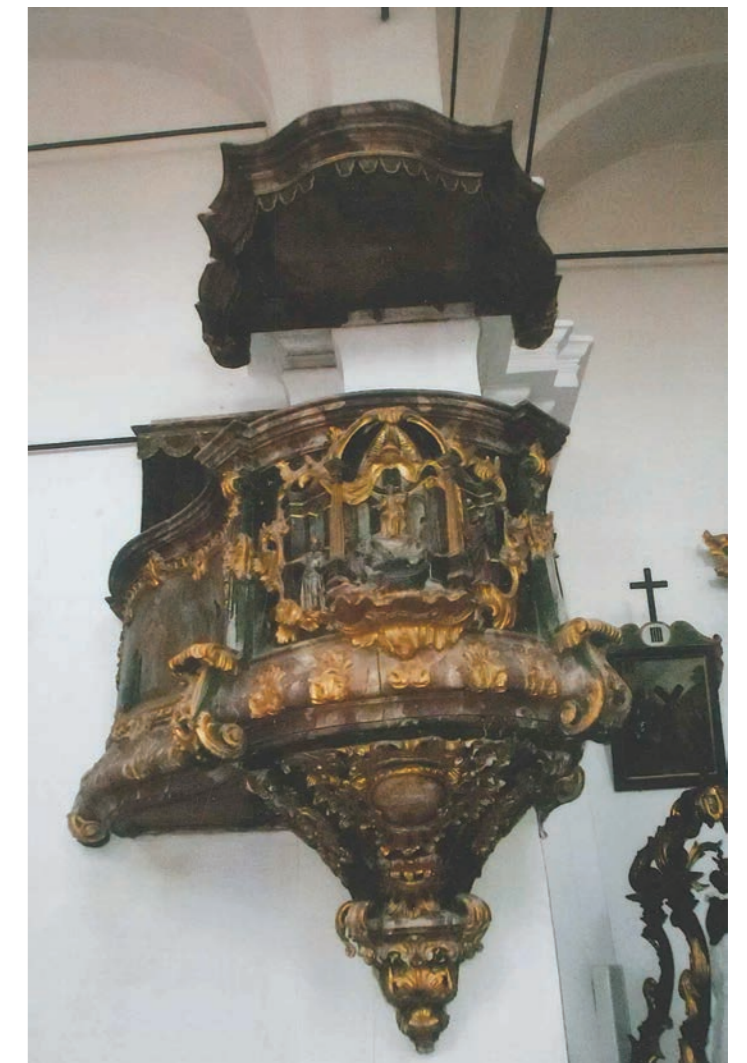
Propovjedaonica (1762.)

Franc Anton Straub, kipar iz Štajerske (1726-1774/76.)

Prižnica (1762)

Franc Anton Straub, kipar iz Štajerske (1726-1774/76)

Foto: P. Jurinić

ŠESTINE

Crkva sv. Mirka

Naselje Šestine nalazi se ispod južnog obronka Medvednice. Župa je osnovana 1673. godine. Nema pouzdanih podataka o vremenu gradnje crkve koja je više puta nadogradana. Glavni oltar je od početka posvećen sv. Mirku. Godine 1909. nadograđena je nova crkva a od stare je ostala samo srednja lađa. Izgrađena je u romaničkom stilu (arh. Stjepan Podhorski). Kip sv. Mirka izradio je mariborski kipar Ivan Šojč a zidove je oslikao Oton Iveković.

Crkva sv. Mirka
Cerkev sv. Emerika
Foto: A. Bukovec

ŠESTINE

Cerkev sv. Emerika

Naselje Šestine leži ob vznožju južnega pobočja Medvednice. Župnija je bila osnovana leta 1673. Zanesljivih podatkov o času gradnje cerkve, ki je bila večkrat dozidana, ni. Glavni oltar je bil že od začetka posvećen sv. Emeriku. Leta 1909 je bila dograjena nova cerkev, od stare je ostala samo osrednja ladja, ki je grajena v romanskem slogu (arhitekt Stjepan Podhorski). Kip sv. Emerika je izdelal mariborski kipar Ivan Sojč, zidove pa poslikal Oton Iveković.

Kip sv. Mirka
Ivan Sojč, kipar (Ljubnica pri Vitanju,
10. 5. 1879. - Maribor, 21. 3. 1951.)
Kip sv. Emerika
Ivan Sojč, kipar (Ljubnica pri Vitanju,
10. 5. 1879 - Maribor, 21. 3. 1951)
Foto: A. Bukovec

Crkva sv. Mirka, unutrašnjost
Cerkev sv. Emerika, notranjost
Foto: A. Bukovec

GORNJA BISTRA

Dvorac Oršić

Prizemni barokni dvorac skladnih proporcija, tlocrtno izgrađen u obliku slova U s reprezentivnim portalom i upisanom godinom 1773. na rizalitu glavnog pročelja a bočno s kapelom te spada među najznačajnije djelo hrvatske barokne arhitekture.

Na dvorišnoj su strani hodnici s arkadom. U središnjoj ovalnoj dvorani oduševljavaju iluzionističke zidne slike iz 1778. godine mitološkoga sadržaja. Dvorac kojeg okružuje prostrani park s alejom izgradio je podmaršal i zagrebački gradonačelnik Krsto II. Oršić.

Dvorac s parkom

Dvorec s parkom

Foto: A. Bukovec

GORNJA BISTRA

Dvorec Oršić

Pritlična baročna graščina skladnih proporcev, s tlorisom v obliki črke U z reprezentativnim portalom in vpisano letnico 1773 na rizalitu glavnega pročelja ter grajsko kapelo ob strani, sodi med najpomembnejša dela hrvaške baročne arhitekture.

Na dvorišni strani so arkadni hodniki. V osrednji ovalni dvorani navdušujejo iluzionistične stenske poslikave iz leta 1778 z mitološko vsebino. Dvorec, ki ga obkroža velik park z drevoredom, je dal zgraditi poveljnik in zagrebški župan Krsto II. Oršić.

Freske u središnjoj dvorani

Jožef Anton Lerchinger, slikar (Rogatec, oko 1720. – poslije 1792.)

Freske v osrednji dvorani

Jožef Anton Lerchinger, slikar (Rogatec, okoli 1720 – po 1792)

Foto: P. Jurinić

POLJANICA BISTRANSKA

Crkva sv. Nikole

Selo Poljanica Bistranska smješteno je na sjeverozapadnom obronku Medvednice s crkvom sv. Nikole na istaknutom brežuljku. Povijesni podaci iz 1209. godine dokazuju da je plemić Vratislav na tom mjestu dao izgraditi drvenu crkvu. Današnja zidana crkva, koja je sagrađena je 1631. godine, više je puta obnovljena u stilu baroka i gotike. Zidne su slike rad Ota Antoninija. Glavni oltar iz 1887. godine. Nad ulazom je kor s orguljama koje je 1784. godine izradio Anton Scholz iz Celja. One su pravi raritet jer postoje samo još jedne takve u Dramlju nedaleko od Celja. Vrijedne orgulje istog majstora nalaze se i u kapeli sv. Roka u Svetoj Nedelji.

Crkva sv. Nikole
Cerkev sv. Nikolaja
Foto: A. Bukovec

Orgulje
Anton Scholz iz Celja, graditelj orgulja (1756. – 1802.)
Orgle
Anton Scholz iz Celja, izdelovalec orgel (1756 – 1802)
Foto: A. Bukovec

POLJANICA BISTRANSKA

Cerkev sv. Nikolaja

Vasi Poljanica Bistranska, ki leži na severozahodnem pobočju Medvednice, s svojo lego na hribu najbolj izstopa cerkev sv. Nikolaja. Zgodovinski viri iz leta 1209 pričajo, da je na tem mestu dal leseno cerkev zgraditi plemič Vratislav. Današnje zidano cerkev, ki je bila zgrajena leta 1631, so večkrat obnovljali v gotskem in baročnem slogu. Freske so delo Ota Antoninija. Glavni oltar je iz leta 1887. Nad vhodom je kor z orglami, ki jih je leta 1784 izdelal Anton Scholz iz Celja. Predstavljajo pravo redkost, ker obstajajo samo še ene takšne, in sicer v Dramljah pri Celju. Dragocene orgle istega avtorja najdemo tudi v cerkvi sv. Roka v Sveti Nedelji.

Crkva sv. Nikole, unutrašnjost
Cerkev sv. Nikolaja, notranjost
Foto: A. Bukovec

SLJEME – MEDVEDNICA

Svetište MB Sljemenske Kraljice Hrvata

Medvednica je gora sjeverno od Zagreba, vrh Sljeme 1035 m. U šumi na visini 1000 m, zagrebački je nadbiskup dr. Antun Bauer 16. srpnja 1933. godine posvetio kapelicu, izgrađenu u spomen na 1000. obljetnicu hrvatskoga kraljevstva i 1300. obljetnicu pokrštenja Hrvata. Idejna zamisao i izvedbeni nacrti djelo su arh. prof. Jurja Denzlera (1896-1981.). Na unutrašnjosti kapelice radili su Radoje Hudoklin, kipar, Vanja Radauš, kipar, Josip Turkalj, kipar, Gabrijel Stupica, slikar, Josip Biffel, slikar i Marta Plazzeriano, keramičarka.

Grbovi na stropu
svetišta

Grbi na stropu cerkve
Foto: Arhiv ž. c.

Svetište MB Sljemenske Kraljice Hrvata
Cerkv Matere božje sljemenske kraljice
Hrvatov
Foto: P. Jurinić

Milostinjar
Miloščinar
Foto: P. Jurinić

Svijećnjak
Radoje Hudoklin,
kipar (Šentjernej,
4. 11. 1896. – Murska
Sobota, 12. 7. 1956.)
Svečnik
Radoje Hudoklin,
kipar (Šentjernej,
4. 11. 1896 – Murska
Sobota, 12. 7. 1956.)
Foto: P. Jurinić

Zidno zvono
Stenski zvon
Foto: P. Jurinić

SLJEME – MEDVEDNICA

Cerkv Matere božje sljemenske kraljice Hrvatov

Medvednica je hribovje, ki se dviguje severno od Zagreba, njen najvišji vrh je Sljeme, visok 1035 m. Sredi gozda na višini 1000 m je zagrebaški nadškof dr. Antun Bauer 16. julija 1933 posvetil kapelo, zgrajeno v spomin na 1000. obletnico hrvaškega kraljestva in 1300. obletnico pokristjanjevanja Hrvatov. Idejna zamisel in izvedbeni načrti so delo arh. prof. Jurja Denzlerja (1896-1981). Notranjost cerkve so uredili kiparji Radoje Hudoklin, Vanja Radauš in Josip Turkalj, slikarja Gabrijel Stupica in Josip Biffel ter Marta Plazzeriano, keramičarka.

Krist u hrvatskoj povijesti s hrvatskim crkvenim i državnim
vjerodostojnicima

Gabrijel Stupica, slikar (Dražgoše, 21. 3. 1913. – Ljubljana, 19. 12. 1990.

Jezus v hrvaški zgodovini s hrvaškimi cerkvenimi in državniškimi veljaki
Gabrijel Stupica, slikar (Dražgoše, 21. 3. 1913 – Ljubljana, 19. 12. 1990)

Foto: Arhiv ž. c.

Oltar Svetišča – Bogorodica s
djetetom

Oltar svetišča – Marija z detetom

Foto: Arhiv ž. c.

Freska MB s Isusom u vjeri i životu hrvatskog puka

Freska Matere božje z Jezusom v veri in življenju hrvaškega naroda
Foto: Arhiv ž. c.

GRAČANI

Crkva sv. Mihaela Arkandžela

Naselje Gračani je predio sjevernog djela Zagreba. Crkva sv. Mihaela Arkandžela sagrađena je početkom 17. stoljeća. Izgraditi ju je dao oko 1610. godine grof Ivan Erdödy zajedno s kanonikom čuvarom zagrebačkog Kaptola, Gašparom Vrbanićem (kanonska vizita iz 1622. godine). U crkvi su tri vrijedne slike iz 17. i 18. stoljeća nepoznatih autora. U apsidi je slika sv. Mihaela, rad Hansa Georga Geigera. Crkva je obnovljena 1964. godine.

Župna crkva sv. Mihaela Arkandžela

Župnijska cerkev sv. nadangela Mihaela

Foto: A. Bukovec

Unutrašnjost crkve, oltar

Notranjost cerkve, oltar

Foto: A. Bukovec

GRAČANI

Cerkev sv. nadangela Mihaela

Gračani so mestna četrt severnega dela mesta Zagreba. Cerkev sv. nadangela Mihaela je bila tukaj zgrajena na začetku 17. stoletja. Okoli leta 1610 jo je dal zgraditi grof Ivan Erdödy skupaj s kanonikom, čuvajem zagrebškega Kaptola, Gašperjem Vrbanićem (kanonski obisk iz leta 1622). V cerkvi so tri dragocene slike iz 17. in 18. stoletja nepoznatih avtorjev. V apsidi visi slika sv. Mihaela, delo Hansa Georga Geigerja. Cerkev je bila obnovljena leta 1964.

Sv. Mihael pobjeđuje sotonu (oko 1677)

Hans Georg Geigerfed, slikar iz Novog mesta (rođen oko 1610. – umro 30. 6. ili 3. 7. 1681.)

Sv. Mihael premaguje hudiča (okoli 1677)

Hans Georg Geigerfed, slikar iz Novega mesta (rojen ok. 1610, umrl 30. 6. ali 3. 7. 1681)

Foto: katalog HGG, MUO

REMETE

Župna crkva Marijina Uznesenja

Predio sjevernoga dijela Zagreba. Pavlinski samostan osnovan 1272. godine. Stradao od turskih napada (1557. i 1591. godine). Samostan ukinut 1786. godine. Samostanska župna crkva Marijina Uznesenja, izvorno gotička, jednobrodna, barokizirana 1722. godine. Obnovljena nakon potresa 1880. godine (H. Bollé). Izduženo svetište s potpornjima, presvođeno križnim svodom. Od samostanske zgrade očuvana dva krila. Crkva ima barokno pročelje i visoki zvonik uklopljen između crkve i samostana. Svetište oslikao Ivan Ranger 1745. godine. Crkvu krase ranobarokni mramorni glavni oltar, jedan od najljepših oltara u Hrvatskoj, izrađen prije 300 godina u Ljubljani.

Župna crkva Marijina Uznesenja

Župnijska cerkev Marijinega vnebovzetja

Foto: P. Jurinić

Glavni oltar (oko 1707)
Toma Jurjevič, kipar,
Ljubljana, sredina 17. st.
– Remete, 1713.)
Pavel Belina, kipar (? –
Remete, 27. 10. 1715.)
Glavni oltar (okoli 1707)
Tomaž Jurjevič, kipar
(Ljubljana, sredina 17. st.
– Remete, 1713)
Pavel Belina, kipar (? –
Remete, 27. 10. 1715)
Foto: P. Jurinić

REMETE

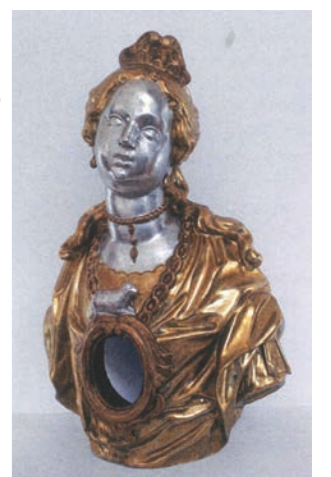
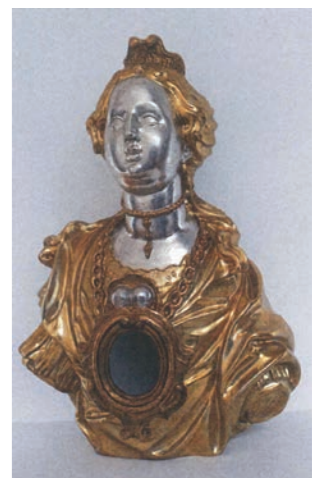
Župnijska cerkev Marijinega vnebovzetja

Remete so mestna četrt, ki se razteza na obronkih Medvednice severozahodno od mestnega središča Zagreba. V srednjem veku, natančneje leta 1272, so pavlinci tu postavili svoj samostan. Med turškimi vpadi (leta 1557 in 1591) je bil poškodovan. Samostan je deloval do leta 1786. Samostanska župnijska cerkev Marijinega vnebovzetja, prvotno gotska, enoladijska, barokizirana leta 1722. Obnovljena je bila po potresu leta 1880 (Herman Bollé). Podaljšano svetišče s stebri, obokano s križnim svodom. Od samostanskega poslopja sta očuvani dva krila. Cerkev ima baročno pročelje in visok zvonik, umeščen med cerkvijo in samostanom. Leta 1745 jo je poslikal Ivan Ranger. Cerkev krase zgodnjebaročni mramorni glavni oltar, eden od najlepših oltarjev na Hrvaškem, ki je bil izdelan pred tristo leti v Ljubljani.

Freska Betlehem (pored glavnog oltara)
Gabrijel Stupica, slikar
(Dražgoše, 21. 3. 1913. – Ljubljana, 19. 12. 1990.)
Freska Betlehem ob glavnom oltaru
Gabrijel Stupica, slikar
(Dražgoše, 21. 3. 1913. – Ljubljana, 19. 12. 1990.)
Foto: P. Jurinić

Relikvijari s likovima sv.
Agate i sv. Agneze
(sredina 18. st.)
Dolenjsko – posavski
majstor, kipar iz Novog
mesta ili Metlike (? - ?)
Relikvije s podobama
sv. Agate in sv. Neže
(sred. 18. st.)
Dolenjsko-posavski
majster, kipar iz Novega
mesta ali Metlike (? - ?)
Foto: Arhiv MUO

ČUČERJE

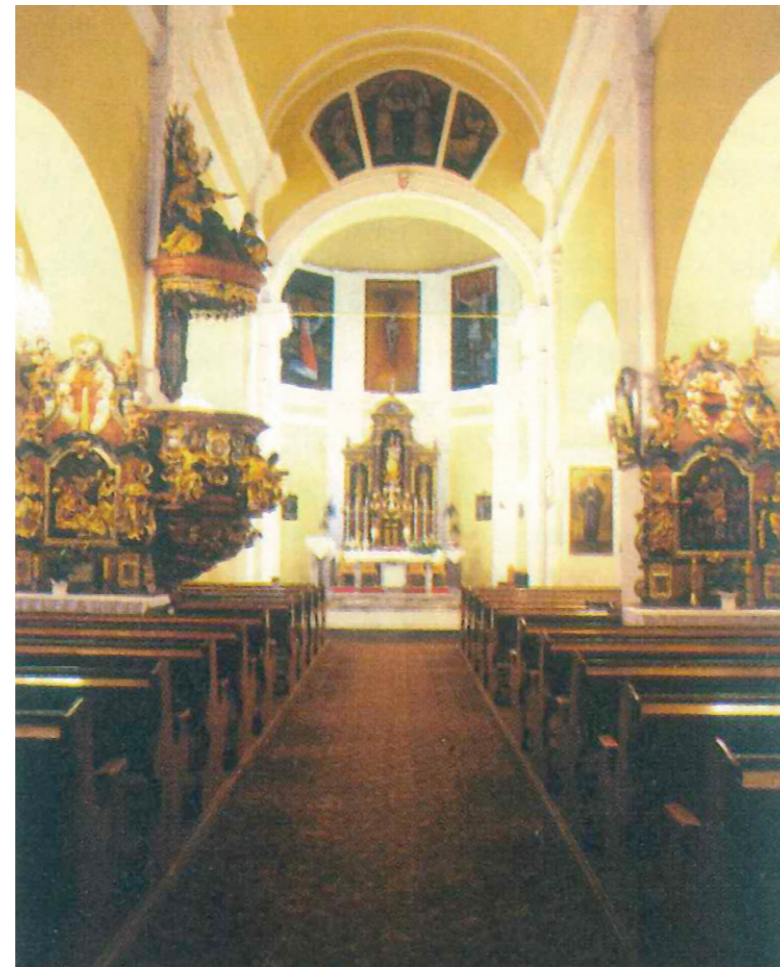
Župna crkva Pohoda Marijina

Čučerje se nalazi na jugoistočnim padinama Medvednice udaljeno 15 km od središta Zagreba. Čučerje je središte prastare župe Pohodjenje Djevice Marije te se pri put spominje 1201. godine u ispravi hrvatsko-ugarskog kralja Emerika. (upisano pod imenom Ziseria). Srednjovjekovna župna crkva nalazila se na istom mjestu gdje je i današnja crkva. Stara crkva proširena je tako što su joj dograđene pobočne lađe te preuređeno svetište. Srednja lađa ostala je od dotadašnje crkve. U središtu štovanja od davnine stoji u ovoj crkvi kip Marije s Djetetom na glavnom oltaru koji je ponovo postavljen 1905. godine.

Župna crkva Pohoda Marijina
Župnijska cerkev Marijinega obiskovanja
Foto: A. Bukovec

Unutrašnjost crkve
Notranjost cerkve
Foto: A. Bukovec

ČUČERJE

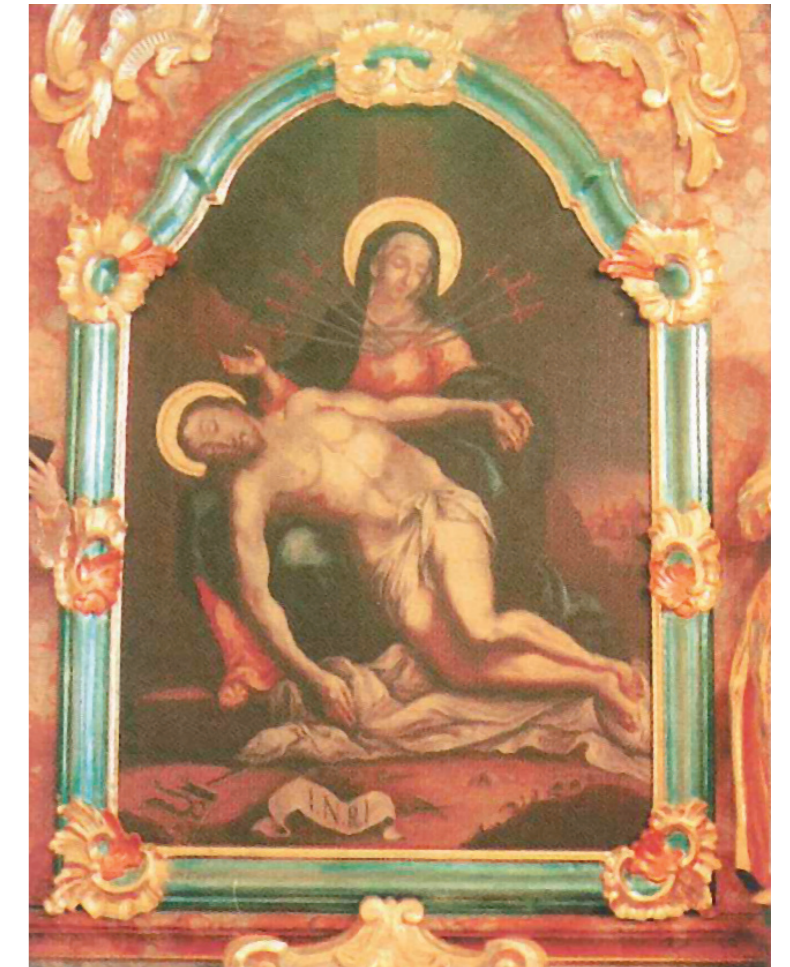
Župnijska cerkev Marijinega obiskovanja

Čučerje leži na jugovzhodnih pobočjih Medvednice in je 15 km oddaljeno od središča Zagreba. Čučerje je središče prastare župnije Obiskovanja device Marije, ki je bilo prvič omenjeno leta 1201 v dokumentih hrvaško-ogrskega kralja Emerika z imenom Ziseria. Na mestu današnje cerkve je stala srednjeveška župnijska cerkev. Premajhno cerkev so razširili z gradnjo stranskih ladij ter preureditvijo oltarnega prostora. Glavna ladja je ostanek srednjeveške cerkve. Že od nekdanj v cerkvi zbuja pozornost kip Marije z detetom na glavnem oltarju, ki je bil na novo postavljen leta 1905.

Oltar Zaruke BDM (1761.)
Franjo Straub, kipar iz Štajerske (1726 - 1774./76.)
Oltar Marijine zaroke (1762)
Franc Straub, kipar iz Štajerske (1726 - 1774/76)
Foto: A. Bukovec

Oltar Žalosne Gospe - detalj (1762.)
Oltar žalostne Matere božje - detalj (1762)
Foto: A. Bukovec

SESVETE

Župna crkva Svih Svetih

Sesvete su selo istočno od Zagreba. Župna crkva Svih Svetih barokna je građevina s kupolom sagrađenom oko 1756. godine. Crkva je oslikana baroknim zidnim slikama. Na glavnom pročelju su dva zvonika. Na tom su pročelju u nišama kipovi ugarskih vladara.

Župna crkva Svih svetih
Župnijska cerkev Vseh svetih
Foto: P. Jurinić

SESVETE

Župnijska cerkev Vseh svetih

Sesvete so vas vzhodno od Zagreba. Župnijska cerkev Vseh svetih je baročna stavba s kupolo, ki je bila zgrajena okoli leta 1756. Cerkev je poslikana z baročnimi freskami. Glavno pročelje, ki ga krasita v nišah postavljena kipa ogrskih vladarjev, se dviguje v dva zvonika.

Kipovi ugarskih vladara u nišama na pročelju crkve, Stjepan i Vladislav (1766 - 1772.)
Anton Franjo Risner, kipar (Ormož, 1739. - ?)
Kipa ogrskih vladarjev v nišah na pročelju cerkve, Štefan in Vladislav (1766 - 1772)
Anton Franjo Risner, kipar (Ormož, 1739 - ?)
Foto: P. Jurinić

VUGROVEC

Župna crkva sv. Franje Ksaverskog

Vugrovec je selo sjeveroistočno od Zagreba. F. Thauszy je godine 1751-1769. oslikao župnu crkvu u kojoj se nalaze tri barokna oltara, propovjedaonica te slika slikara Mihaela Stroya (1838.). Župna kurija na kat građena je 1801. godine.

*Župna crkva
sv. Franje Ksaverskog
Župnijska cerkev
sv. Frančiška Ksaverskega
Foto: A. Bukovec*

*Unutrašnjost crkve s slikom Mihaela Stroja (Stroya)
Notranjost cerkve s sliko M. Stroya (Stroya)
Foto: A. Bukovec*

VUGROVEC

Župnijska cerkev sv. Frančiška Ksaverskega

Vugrovec je vas, ki leži severovzhodno od Zagreba. F. Thauszy je med letoma 1751-1769 poslikal župnijsko cerkev, ki se ponaša s tremi baročnimi oltarji, prižnico ter sliko slikarja Mihaela Stroya (Stroya) (1838). Nadstropno župnišče je bilo zgrajeno leta 1801.

Grobljanska kapela sv. Mihovila Pokopališka kapela sv. Mihaela

*Sv. Mihovil pobjeđuje sotonu
(oko 1677)
Sv. Mihael v boju s satanom
(okoli 1677)
Foto: Katalog HGG, MUO*

*Kapela sv. Mihovila
Kapela sv. Mihaela
Foto: A. Bukovec*

*Bog Otac, na atici glavnog oltara
(oko 1680.)
Hans Georg Geigerfeld,
slikar iz Novog mesta
(rođen oko 1610. – umro 30. 6. ili 3. 7. 1681.)
Bog oče na atiki glavnega oltarja
(okoli 1680)
Hans Georg Geigerfeld,
slikar iz Novega mesta
(rojen ok. 1610, umrl 30. 6. ali 3. 7. 1681)
Foto: Katalog HGG, MUO*

SVETI IVAN ZELINA

Sveti Ivan Zelina je gradić sjeveroistočno od Zagreba. Slikovito je smješten na brežuljku na kojem se ističe župna crkva sv. Ivana Krstitelja. U parku u središtu gradića je memorijalni spomenik iz 1951. godine, rad kipara Julija Papiča.

*Sveti Ivan Zelina, glavni trg
Foto: P. Jurinić*

SVETI IVAN ZELINA

Sveti Ivan Zelina je mestece, ki leži severovzhodno od Zagreba. Ponaša se s slikovito lego na vzpetini, na kateri je najbolj prepoznavna vizura cerkve sv. Janeza Krstnika. V parku v središču kraja stoji spomenik iz leta 1951, ki je delo kiparja Julija Papiča.

*Spomenik palima za slobodu (1951.)
Julije Papič, kipar
(Metlika, 26. 1. 1912. – Zagreb, 20. 1. 1990.)
Spomenik padlim za svobodo (1951.)
Julije Papič, kipar
(Metlika, 26. 1. 1912. – Zagreb, 20. 1. 1990.)
Foto: P. Jurinić*

KUČE

Cerkev sv. Fabijana in Sebastijana

Kuče je selo jugoistočno od Velike Gorice odnosno Vukovine. Prvi spomen sela je iz 1258. godine. U kapeli se nalazi njihova slika na pergamentu iz 1640. godine. (dar J. Habelića).

Drveni oltar Preobraženja Gospodnjeg iz 1668. godine vraćen je 2017. u kapelu nakon restauracije. Kipovi na oltaru rad je Mihaela Komersteina iz 1696. godine.

*Kapela sv. Fabijana i Sebastijana
Kapela sv. Fabijana in Sebastijana
Foto: A. Bukovec*

KUČE

Kapela sv. Fabijana i Sebastijana

Kuče so vasica jugovzhodno od Velike Gorice oziroma Vukovine. Vas je bila prvič omenjena leta 1258. V cerkvi je slika vasi na pergamentu iz leta 1640 (darilo J. Habelića).

Leseni oltar Jezusove spremenitve na gori iz leta 1668 je bil po opravljenih restavratskih delih leta 2017 znova vrnjen v cerkev. Kipi na oltarju so delo Mihaela Komersteinerja iz leta 1696.

*Glavni oltar
Mihael Komersteiner,
kipar i rezbar (? - ?)
(sin kipara Ivana Komersteinerja)
Glavni oltar
Mihael Komersteiner,
kipar in rezbar (? - ?)
(sin kiparja Ivana Komersteinerja)
Foto: Zdenko Galić*

OSNOVNI ŽIVOTOPISI NEKOLICINE NAJUTJECAJNIJIH UMJETNIKA KOJI SE SPOMINJU U OVOJ MONOGRAFIJI - VODIČU

BELINA PAVEL, kipar (? - Remete, 27.X.1715.)

Pripadao je redu pavlina. Vjerojatno je (zajedno s Tomom Jurjevičem) u pavlinskoj radionici, koja je djelovala od približno 1688. do 1714. godine. Sudjelovao pri izvedbi mramornih oltara Posljednje večere i Sv. Luka u zagrebačkoj katedrali (1703.) te sadašnjeg glavnog oltara u karmelićanskom samostanu Majke Božje Remetske u Remetama (1705-1706.). Pripisuje mu se rad na glavnom oltaru župne crkve Rođenja blažene Djevice Marije u Sveticama nedaleko od Ozlja (približno 1700.), na oltaru Sv. Nikole – Svetice (približno 1707.), na glavnom oltaru župne crkve Sv. Križa – Sisak (1714.). Danas je taj oltar u župnoj crkvi u Jasenovcu.

GEIGERFELD (GEIGER) HANS GEORG, slikar iz Novog Mesta (rođen oko 1610. - mjesto rođenja nepoznato, umro 1681. Godine, okvirni datum smrti 30.VI.-3.VII.1681.)

Ime slikara Hansa Georga Geigera von Geigerfelda (majstor HGG) promovirao je u slovenskoj Povijesti umjetnosti, Ivan Komelj 1954. godine, poistovjetivši ga s autorom oltarskih pala (1641) po narudžbi grofova Mascon i Erdöedy za filijalnu crkvu Sv. Jurja nad Ortnekom. Tri slike potpisane monogramom HGG nalaze se u Dolenjskom muzeju u Novom Mestu. Majstor HGG bio je slikar plastične monumentalnosti.

S majstorom HGG-om slovensko slikarstvo XVII. stoljeća doseglo je vrhunac kvalitete. U drugoj polovici XVII. stoljeća sudjelovao je u određenju vizualnog identiteta isusovačkih crkava u Hrvatskoj: Sv. Katarine (1659, 1675, 1681.) i Sv. Ksavera (1659), grobljanske kapele Sv. Mihaela u Vugrovcu (1681.), župne crkve Sv. Vida u Brdovcu (1678.), kapele Sv. Leonarda u Laduču, franjevačke crkve u Klanjcu i Varaždinu (1664, 1667, 1675.) te župne crkve Sv. Mihaela u Gračanima.

Godina 1659. spominje se kao dolazak HGG u Zagreb, te potpisivanje prvih ugovora sa zagrebačkim isusovcima o pozlaćivanju, polikromiranju i oslikavanju velikih sjedala, propovjedaonice i orgulja u crkvi Sv. Katarine (27.II.1659.) te izradi dviju slika, pozlaćivanju i polikromiranju oltara u Isusovačkoj crkvi Sv. Franje Ksaverskog na Ksaveru (22.XI.1659.). Tada je spomenuta njegova kneževska titula.

Godine 1662. biran je za gradskoga suca u Novom Mestu. Godine 1664, 1666. i 1675. slika za župana Emerika Erdöedyja i franjevce u Klanjcu.

OSNOVNI ŽIVLJENJEPISI NEKOLIKO LIKOVNIH UMETNIKOVA, KI SO NAVEDENI V TEJ MONOGRAFIJI - VODIČU

BELINA PAVEL, kipar (? - Remete, 27.X.1715)

Pripadao je redu pavlinec. Verjetno je (skupaj s Tomom Jurjevičem) v pavlinski delavnici, ki je delovala približno med letoma 1688 in 1714, sodeloval pri izdelavi marmornih oltarjev Zadnje večerje in Sv. Luke v zagrebški katedrali (1703) ter izdelavi sedanjega glavnega oltarja v karmelićanskem samostanu Matere Božje Remetske v Remetah (1705-1706). Pripisuje se mu delo na glavnem oltarju župnijske cerkve Rojstva blažene Device Marije v Sveticah blizu Ozlja (okoli l. 1700), na oltarju Sv. Nikole – Svetice (okoli l. 1707), na glavnem oltarju župnijske cerkve Sv. Križa – Sisak (1714). Danes je ta oltar v župnijski cerkvi v Jasenovcu.

GEIGERFELD (GEIGER) HANS GEORG, slikar iz Novega mesta (rojen okoli 1610 – kraj smrti ni znan, umrl leta 1681, okvirni datum smrti 30.VI.-3.VII.1681)

Ime slikarja Hansa Georga Geigera von Geigerfelda (mojster HGG) je v slovenski Zgodovini umetnosti promoviral Ivan Komelj 1954. leta, ko ga je poistovetil z avtorjem oltarnih pal (podob) (1641) po naročilu grofov Mascona in Erdödyja za podružnično cerkev Sv. Jurija nad Ortnekom. Tri slike, podpisane z monogramom HGG, se nahajajo v Dolenjskem muzeju v Novem mestu. Mojster HGG je bil slikar plastične monumentalnosti.

Z mojstrom HGG-jem je slovensko slikarstvo XVII. stoletja doseglo vrhunec kakovosti. V drugi polovici XVII. stoletja je sodeloval pri določanju vizualne identitete jezuitskih cerkva na Hrvaškem: Sv. Katarine (1659, 1675, 1681) in Sv. Ksaverja (1659), pokopališke kapele Sv. Mihaela v Vugrovcu (1681), župnijske cerkve Sv. Vida v Brdovcu (1678), kapele Sv. Leonarda v Laduču, frančiškanske cerkve v Klanjcu in Varaždinu (1664, 1667, 1675) te župnijske cerkve Sv. Mihaela v Gračanih.

V letu 1659 se omenja prihod HGG-ja v Zagreb ter podpis prvih pogodb z zagrebškimi jezuiti o pozlatitvi, polihromiranju in poslikavi velikih sedežev, prižnice in orgel v cerkvi Sv. Katarine (27.II.1659) ter izdelavi dveh slik, pozlatitvi in polihromiranju oltarja v Jezuitski cerkvi Sv. Franje Ksaverskega na Ksaverju (22.XI.1659). Takrat se omenja tudi njegova knežja titula.

Leta 1662 je bil izbran za mestnega sodnika v Novem mestu. Leta 1664, 1666 in 1675

Godine 1668, 1670. i 1673. ponovno u tri navrata biran za gradskog suca.

Od 1675. do 1677. godine slika oltarne pale u isusovačkoj crkvi Sv. Katarine u Zagrebu. Godine 1676, 1678. i 1679. radi na pozlaćivanju i polikromiranju oltara i krstionice te izrađuje slike za oltar Sv. Barbare u župnoj crkvi Sv. Vida u Brdovcu. U Laduču slika Sv. Sebastijana za kapelu Sv. Leonarda.

Godine 1680. slika Sv. Mihovila arhanđela i Boga Oca za glavni oltar župne crkve Sv. Mihaela u Vugrovcu. Od 1680. do 1681. izrađuje oltarne slike, polikromiranje i pozlaćivanje oltara Sv. Ignacija u crkvi Sv. Katarine u Zagrebu. Nakon njegove smrti radove su dovršavali njegovi suradnici Ioanes Husman i Andreas.

U crkvi Sv. Katarine nalaze se slike u ulju na platnu Sv. Barbare, Sv. Dionizija sa Sv. Rustikom i Eleuterijem, Sv. Vida, Sv. Apolonije i Sv. Nikole te slika Navještenja rođenja Sv. Ivana Krstitelja Zahariji.

U sakristiji zagrebačke katedrale nalaze se slike na drvu Isusovo rođenje/Poklonstvo pastira i Obrezanje, u franjevačkoj crkvi Marijina navještenja u Klanjcu je slika u ulju na platnu Sv. Antun Padovanski i Sv. Leonard opat.

U Muzeju odsjeka za povijest medicinskih znanosti HAZU izložena je slika u ulju na platnu Mučeništvo Sv. Sebastijana.

U grobljanskoj kapeli Sv. Mihaela nalaze se slike u temperi na platnu - Sv. Mihovil pobjeđuje sotonu i Bog Otac. U Klanjcu u Muzeju sakralne umjetnosti franjevačkog samostana nalaze se slike u ulju na platnu - Sv. Valentin-ex voto te Sv. Lucija.

U Varaždinu u franjevačkoj crkvi Sv. Ivana Krstitelja je slika u ulju na platnu - Sv. Klara Asiška.

U Gračanima u župnoj crkvi Sv. Mihaela nalazi se slika u ulju i temperi na platnu - Sv. Mihovil pobjeđuje sotonu.

HUDOKLIN RADOJE, kipar i restaurator (Šentjernej, 4.XI.1896.-Murska Sobota, 12.VII.1956.)

Prva znanja stekao je kod svog oca Jožeta, rezbara i pozlatara. Školovanje nastavlja na Obrtnoj školi u Ljubljani i Akademiji u Zagrebu (1920-1925.). Diplomirao je 1928. godine. Izrađivao je kipove, reljefe i opremu za crkve. Bavio se restauriranjem i likovnom tehnologijom o kojoj je predavao na Akademijama u Zagrebu i Ljubljani. Od 1920. do 1922. godine uzdržavao se kao samostalni rezbar i izvedbeni suradnik kod realizacija spomeničkih plastika u atelierima zagrebačkih kipara (Rudolf Valdec, Robert Frangeš-Mihanović, Ivan Meštrović).

Radio u cizelersko-graverskom atelieru prof. Ive Kerdića gdje je apsolvirao obradu metala (1922-1925.). Nakon diplome na Akademiji bio je dvije godine poslovođa u malom zagrebačkom poduzeću za dekorativno kiparstvo i klesarstvo. Godine 1928. postaje slobodan umjetnik: kipario, restaurirao, izrađivao makete za urbanističke projekte te surađivao s arhitektima kod unutarnjeg uređenja.

Od 1934. do 1937. godine usavršio mozaik i stakloslikarstvo. Do 1940. bio je jedini

je slikal za župana Emerika Erdödyja in frančiškane v Klanjcu.

Leta 1668, 1670 in 1673 je bil ponovno trikrat izbran za mestnega sodnika.

Med letoma 1675 in 1677 je slikal oltarne podobe v jezuitski cerkvi Sv. Katarine v Zagrebu. Leta 1676, 1678 in 1679 je delal na pozlatitvi in polihromiranju oltarja in krstilnice ter izdeloval slike za oltar Sv. Barbare v župnijski cerkvi Sv. Vida v Brdovcu. V Laduču je slikal Sv. Sebastijana za kapelo Sv. Leonarda.

Leta 1680 je slikal Sv. Mihaela nadangela in Boga Očeta za glavni oltar župnijske cerkve Sv. Mihaela v Vugrovcu. Med letoma 1680 in 1681 je izdeloval oltarne slike, polihromiranje in pozlatitev oltarja Sv. Ignacija v cerkvi Sv. Katarine v Zagrebu. Po njegovi smrti sta dela dokončala njegova sodelavca Ioanes Husman in Andreas.

V cerkvi Sv. Katarine najdemo slike v olju na platnu Sv. Barbare, Sv. Dionizija s Sv. Rustikom in Eleuterijem, Sv. Vida, Sv. Apolonijo in Sv. Nikole ter sliki Marijino oznanjenje rojstva Sv. Janeza Krstnika Zahariji.

V zakristiji zagrebske katedrale so slike na lesu Jezusovo rojstvo /Čaščenje pastirjev in Obrezanje, v frančiškanski cerkvi Marijinega oznanjenja v Klanjcu je slika v olju na platnu Sv. Antona Padovanskega in Sv. Leonarda opata.

V Muzeju oddelka za zgodovino medicinskih znanosti HAZU je razstavljena slika v olju na platnu Mučeništvo Sv. Sebastijana.

V pokopališki kapeli Sv. Mihaela so slike v temperi na platnu - Zmaga Sv. Mihaela nad satanom in Bog Oče. V Klanjcu v Muzeju sakralne umetnosti frančiškanskega samostana so slike v olju na platnu - Sv. Valentin-ex voto ter Sv. Lucija.

V Varaždinu v frančiškanski cerkvi Sv. Janeza Krstnika je slika v olju na platnu - Sv. Klara Asiška.

V Gračanih v župnijski cerkvi Sv. Mihaela je slika v olju in temperi na platnu - Zmaga Sv. Mihaela nad satanom.

HUDOKLIN RADOJE, kipar in restavrator (Šentjernej, 4.XI.1896-Murska Sobota, 12.VII.1956)

Prva znanja je pridobil pri očetu Jožetu, rezbarju in pozlatarju. Šolanje je nadaljeval na Obrtni šoli v Ljubljani in na Akademiji v Zagrebu (1920-1925). Diplomiral je leta 1928. Izdeloval je kipe, reliefe in cerkveno opremo. Ukvarjal se je z restavratorstvom in likovno tehnologijo, o kateri je predaval na Akademijah v Zagrebu in Ljubljani. Med letoma 1920 in 1922 se je vzdrževal kot samostojni rezbar in izvedbeni sodelavec pri realizaciji spomeničkih plastik v ateljejih zagrebskih kiparjev (Rudolf Valdec, Robert Frangeš-Mihanović, Ivan Meštrović).

Delal je v cizelersko-graverskem ateljeju prof. Ive Kerdića, kjer je absolviral obdelavo kovin (1922-1925). Po diplomu na Akademiji je bil dve leti poslovođa v majhnem zagrebškem podjetju za dekorativno kiparstvo in kamnoseštvo. Leta 1928 je postal svoboden umetnik: kiparil, restavriral in izdeloval je makete za urbanistične projekte ter sodeloval z arhitekti pri notranji ureditvi prostorov.

stručnjak u Jugoslaviji koji se je sistematično bavio cjelovitim kompleksom likovne pedagogije.

Najviše slikarskih i kiparskih djela u svim tehnikama i materijalima je nastajalo u njegovom zagrebačkom atelieru (1933-1936.).

Njegovi radovi:

- Kapela Majke Božje, kraljice Hrvata na Sljemenu: veliki oltarni reljef Bogorodice s djetetom iz orahovine te 49 stropnih reljefa s 39 grbova hrvatskih gradova i pokrajina, izrađen od slavonske orahovine, zidno zvono, posrebreni svijećnjaci, golub i okviri kanonskih ploča iz tučenog posrebnog tombaka, milostinjar sa starohrvatskim pleterom, 14 arhanđela u tehnici mozaika, stalak za misal sa simbolima četiriju evanđelista.
- Vrata za dva tabernakla od tučenog bakrenog lima, pozlačeno u vatri i nekoliko mozaika u Sjemeništu na Šalati u Zagrebu.
- Vitraji (16) za isusovačku crkvu u Zagrebu (1940-1943.).
- Dekorativni reljefi (72) za crkvu Sv. Duha u Zagrebu.
- Reljef od kamena Ivana Krstitelja za gradsku kuću u Zagrebu.
- Konzerviranje 25 zidnih slika u katedrali u Đakovu (1933-1936.), nakon požara – freske (tempera, pastel).
- Otkrio, restaurirao, konzervirao Rangerove freske u crkvi Majke Božje Remetske u Remetama kod Zagreba te drveni triptih iz XIII. stoljeća te očistio i obnovio devetmetarski oltar od mramora iz XVII. stoljeća (djelo Slovenaca Mihaela Cusse, Tome Jurjeviča i Pavla Beline) te obnovio ambijent, uključio 10 oslikanih prozora (1941.).
- Obnovio isusovačku crkvu u Zagrebu (1930-1940.).
- Otkrio, restaurirao, konzervirao freske u nekadašnjoj cistercitskoj crkvi Sv. Lovrenca u Vivodini.
- Restaurirao i konzervirao velike freske na čelnoj fasadi crkve na Vinagori.

Godine 1939. primio nagradu na natječaju za spomenik kralju Aleksandru u Mariboru.

Godine 1927. bio je predavač (honorarni) na zagrebačkoj Akademiji (obrada drva).

Godina 1935-1939. te 1945-1946. predavao na zagrebačkoj Akademiji slikarsku tehnologiju.

God. 1945-1946. predavao na Tehničkom fakultetu modeliranje

7.3.1946. imenovan za izvanrednoga profesora tehnologije na ljubljanskoj Akademiji

Od 1947. godine predavao na ljubljanskoj školi za oblikovanje. U Ljubljani se posve posvetio pedagoškom djelu te skupljanju gradiva za pisanje o likovnoj tehnologiji i oblikovanju strokovne tehnologije.

God. 1954. na inicijativu JAZU u Zagrebu organizirao i vodio tečaj za uljevanje muzejskih predmeta. Tada izdao djelo Upoznavanje materijala za lijevanje sadrom

Od 1934. do 1937. leta se je izpopolnil v mozaiku in stekloslikarstvu. Do leta 1940 je bil edini strokovnjak v Jugoslaviji, ki se je sistematično ukvarjal s celovitim kompleksom likovne pedagogike.

Največ slikarskih in kiparskih del v vseh tehnikah in materialih je nastajalo v njegovem zagrebškem atelieru (1933-1936.).

Njegova dela:

- Kapela Matere Božje, kraljice Hrvatov na Sljemenu: veliki oltarni relief Bogorodice z otrokom iz orehovine ter 49 stropnih reliefov z 39 grbi hrvaških mest in pokrajin, izdelan iz slavonske orehovine, stenski zvonec, posrebreni svečniki, golob in okvirji kanonskih plošč iz tolčenega posrebnega tombaka, posoda za miloščino s starohrvaško pletenico, 14 nadangelov v mozaični tehnici, stojalo za misal s simboli štirih evangelistov.
- Vrata za dva tabernakla iz tolčene bakrene pločevine, pozlačeno v ognju in nekaj mozaikov v Semenišču na Šalati v Zagrebu.
- Vitraji (16) za jezuitsko cerkev v Zagrebu (1940-1943).
- Dekorativni reliefi (72) za cerkev Sv. Duha v Zagrebu.
- Relief iz kamna Janeza Krstnika za mestno hišo v Zagrebu.
- Konzervatorstvo 25 stenskih slikarij v katedrali v Đakovu (1933-1936), po požaru – freske (tempera, pastel).
- Odkril, restavriral, konzerviral Rangerove freske v cerkvi Matere Božje Remetske v Remetah pri Zagrebu ter leseni triptih iz XIII. stoletja in očistil in obnovil devetmetarski marmorni oltar iz XVII. stoletja (delo Slovencev Mihaela Cusse, Tome Jurjeviča in Pavla Beline) ter obnovil ambient, vključil 10 poslikanih oken (1941).
- Obnovil jezuitsko cerkev v Zagrebu (1930-1940).
- Odkril, restavriral, konzerviral freske v nekdanji cistercitski cerkvi Sv. Lovrenca v Vivodini.
- Restavriral in konzerviral velike freske na čelni fasadi cerkve na Vinagori.

Leta 1939 je prejel nagradu na natečaju za spomenik kralju Aleksandru v Mariboru.

Leta 1927 je bil predavatelj (honorarni) na zagrebški Akademiji (obdelava lesa).

Med leti 1935 in 1939 ter 1945 in 1946 je na zagrebški Akademiji predaval slikarsko tehnologijo.

Med letoma 1945 1946 je na Tehniški fakulteti predaval modeliranje.

7.3.1946 je bil imenovan za izrednega profesorja tehnologije na ljubljanski Akademiji.

Od leta 1947 je predaval na ljubljanski šoli za oblikovanje. V Ljubljani se je povsem posvetil pedagoškemu delu ter zbiranju gradiva za pisanje o likovni tehnologiji in oblikovanju strokovne tehnologije.

Leta 1954 je na iniciativo JAZU v Zagrebu organiziral in vodil tečaj za ulivanje muzejskih predmetov. Takrat je izdal delo Spoznavanje materiala za ulivanje s sadrom

i glinom i njihova ispravna upotreba.

God. 1955. izdao knjigu Slikarska tehnologija 1. dio (uz sudjelovanje kćerke Vide Hudoklin).

God. 1958. posthumno izdan 2. dio knjige.

Izložbe:

Godine 1935. je samostalno izlagao u Salonu Ulrich u Zagrebu.

God. 1938. i 1939. je skupinsko izlagao u Ljubljani i Mariboru.

JANČIĆ STANKO, kipar (Zagreb, 2.V.1932.-Zagreb, 23.X.2018.)

Majka Marija Riegler iz Velikih Lašč.

U Zagrebu je 1950. završio Klasičnu gimnaziju. Studirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Profesori su mu bili Andro Krstulović, Vjekoslav Rukljač, Frane Kršinić, Antun Augustinčić, Krsto Hegeđušić (mali akt), Grga Antunac (za kamen), Ivan Jaeger (za metal), Franjo Bujanj (za sadru). Diplomirao je kiparstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 1956. (nagrada ALU 1955.).

Nakon završene Akademije slijedi Majstorska radionica Antuna Augustinčića, gdje je ostao sve do 1970. kad je napokon stekao vlastiti radni prostor. Vremena za vlastito kiparstvo bilo je malo, pa je prvi put izlagao tek 1958. na revijalnoj izložbi Umjetničkog udruženja u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu. Umjetnički rast tekao je sporo i bio praćen mnogim krizama, sumnjom i stagnacijom.

Godine 1962. dogodila se avantura vrlo važna za osvješćivanje ličnosti i pročišćenje nekakvih stajališta koja su stalno smetala razvoju kiparstva koje nije bilo potpuno u skladu s principima i receptima iz škole. Bio je to put u Afriku, u Gvineju, u Conakry, glavni grad novonastale republike, bivšeg ekvatorijalnog teritorija pod protektoratom, bivše francuske kolonije. Tu je sam (sa svojim suradnicima, majstorima za granit), bez savjeta svoga profesora, u tuđem svijetu, tuđem jeziku, tuđoj tradiciji, vrlo mlad (za kiparstvo) portretirao državnoga poglavara zemlje inače vrlo ljubaznih ljudi. Postigavši uspjeh u toj prvoj misiji, putovao je još nekoliko puta u Gvineju i tamo radio sve do 1967. kad su politička previranja u nemirnoj zemlji prekinula tu aktivnost.

Ubrzo nakon toga uselio se u vlastiti atelier (Medulićeva ulica) i upravo je tada počela intenzivna izložbena aktivnost (nagrada ULUH-a za skulpturu). Slijedila je prva samostalna izložba u Zagrebu 1977. (Nagrada Vladimir Nazor) točno 20 godina nakon diplomskog rada.

Rješavao je raznovrsne kiparske zadatke po želji naručitelja, slijedom natječaja ili iz interesa (npr. portreti, sakralna skulptura) u najrazličitijim kiparskim tehnikama i materijalima (kamen, bronca, drvo, poliester, srebrni i bakreni lim, željezo, papir, zlato, srebro, dragi kamenje, pečena zemlja, porculan).

Godine 1980. izabran je za nastavnika na kiparskom odjelu Akademije likovnih

in glino in njihova pravilna uporaba.

Leta 1955 je izdal knjigo Slikarska tehnologija 1. del (ob sodelovanju hčerke Vide Hudoklin).

Leta 1958 je posthumno izdan 2. del knjige.

Razstave:

Leta 1935 je samostojno razstavljal v Salonu Ulrich v Zagrebu.

Leta 1938 in 1939 je skupinsko razstavljal v Ljubljani in Mariboru.

JANČIĆ STANKO, kipar (Zagreb, 2.V.1932.-Zagreb, 23.X.2018)

Mati Marija Riegler iz Velikih Lašč.

V Zagrebu je leta 1950 končal Klasično gimnazijo. Študiral je na Akademiji likovnih umetnosti v Zagrebu. Njegovi profesorji so bili Andro Krstulović, Vjekoslav Rukljač, Frane Kršinić, Antun Augustinčić, Krsto Hegeđušić (mali akt), Grga Antunac (za kamen), Ivan Jaeger (za kovino), Franjo Bujanj (za sadro). Diplomiral je kiparstvo na Akademiji likovnih umetnosti v Zagrebu leta 1956 (nagrada ALU 1955).

Po končani Akademiji je delal v Mojstrski delavnici Antuna Augustinčića, kjer je ostal vse do leta 1970, ko je končno dobil lasten delovni prostor. Časa za lastno kiparstvo je bilo malo, zato je prvič razstavljal šele leta 1958 na revijalni razstavi Umetniškega združenja v Umetniškem paviljonu v Zagrebu. Umetniški razvoj je potekal počasi, spremljalo ga je veliko kriz, dvomov in stagnacij.

Leta 1962 se je Stanko Jančić podal v avanturo, ki je bila zelo pomembna za zavedanje lastne osebnosti in prečiščenje nekaterih stališč, ki so vedno ovirala njegov razvoj kiparstva, ki ni bil popolnoma v skladu s principi in recepti iz šole. To je bilo potovanje v Afriko, in sicer v Gvinejo, v Conakry, glavno mesto novonastale republike bivšega ekvatorialnega teritorija pod protektoratom bivše francoske kolonije. Tam je sam (s svojimi sodelavci, mojstri za granit), brez nasvetov profesorjev, v tujem svetu, tujem jeziku, tuji tradiciji, zelo mlad (za kiparstvo) portretiral državnega poglavarja države sicer zelo prijaznih ljudi. Ker je bila ta prva misija uspešna, je še nekajkrat odpotoval v Gvinejo in tam delal vse do leta 1967, ko so politični pretresi v tej nemirni državi prekinili njegovo aktivnost.

Kmalu po tem se je vselil v lastni atelier (Medulićeva ulica) in prav tedaj se je začela njegova intenzivna razstavna aktivnost (nagrada ULUH-a za skulpturo). Sledila je prva samostojna razstava v Zagrebu leta 1977. (Nagrada Vladimir Nazor) točno 20 let po diplomskem delu.

Reševal je različne kiparske naloge po željah naročnikov, natečajev ali iz lastnega zanimanja (npr. portreti, sakralna skulptura) v najrazličnejših kiparskih tehnikah in materialih (kamen, bron, les, poliester, srebrna in bakrena pločevina, železo, papir, zlato, srebro, dragi kamni, pečena glina, porcelan).

Leta 1980 je bil izbran za učitelja na kiparskem oddelku Akademije likovnih umetnosti,

umjetnosti, gdje je kao redoviti profesor radio do umirovljenja 2002. godine.

Mnogo je putovao po zemljama Europe i SAD-a, razgledavajući muzeje i izložbe.

Održao je jedanaest samostalnih izložbi: 1977. Zagreb, galerija Forum; 1978. Zagreb, izložba u ZET-u; 1978. Skoplje, galerija Centra kulture; 1981. Sisak, galerija Željezare; 1983. Zagreb, galerija Forum; 1996. Klanjec, Salon galerije Antuna Augustinčića; 2001. Rijeka, Filodramatica; 2004. Split, galerija Kula; Zagreb, Umjetnički paviljon, 2006. Zagreb, galerija Forum i muzej Mimara.

Izlagao je na sedamdesetak skupnih izložbi od 1958. godine (Zagreb, Vukovar, Karlovac, Vinkovci, Virovitica, Osijek, Šibenik, Primošten, Nova Gradiška, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Sarajevo, Banja Luka, Beograd, Priština, Pančevo, Firenca, Beč, Graz, Mainz, Budimpešta, Sofija, Bukurešt, Ingolstadt, Milano, Berlin, Pariz, Aleksandrija, Kairo, Pečuh, La Valetta). Između 1970. i 1975. izlagao je s grupom Biafra. Dobitnik je mnogih nagrada: 1955. Zagreb, Nagrada Akademije likovnih umjetnosti; 1969. Zagreb, Nagrada strukovnog udruženja ULUH-a; 1978. Zagreb, Državna nagrada Vladimir Nator; 1998. Red Danice Hrvatske s likom Marka Marulića; 2002. Spomen medalja Sveučilišta u Zagrebu, te nekoliko otkupnih nagrada na skupnim izložbama i na natjecajima za spomenike.

Autor je više od 30 skulptura u prostoru (Conakry -Gvineja, Jasenovac, Bosanska Dubica, Virovitica, Marija Bistrica (Križni put), Zagreb, Sisak, Krapina, Poreč, Đurmanec, Hrvatski sabor Zagreb, Krematorij Zagreb, Nova Gradiška). Radovi mu se nalaze u Modernoj galeriji, Muzeju suvremene umjetnosti i Gliptoteci HAZU u Zagrebu, u Gradskoj galeriji u Dubrovniku, u Muzeju suvremene umjetnosti u Budimpešti, u Muzeju Vukovara, te u posjedu mnogih privatnih kolekcionara.

Izlagao i u Slovenskom domu u Zagrebu (1996.) - Slovenski krog v Zagrebu i 1912. godine zajedno sa Vasilijem Josipom Jordanom, Denisom Kraškovičem i Damirovom Medveškom.

JELOVŠEK (ILOVŠEK) ANDREJ KRIŠTOF, slikar (Ljubljana, 28.XI.1729. – 18.V.1776.)

Učio kod svoga oca slikara Franca Jelovškega. Njegova velika freska iza glavnog oltara u crkvi Sv. Katarine u Zagrebu (1762.) odaje iluzionističko nadahnuće. U majstorski dočaranoj arhitekturi, razvedenoj mnogim stupovima i otvorima, na vrhu stubišta na prijestolju sjedi Sv. Katarina Aleksandrijska i raspravlja s filozofima i književnicima. Postrance su naslikani likovi Sv. Petra i Pavla. U prvom planu, na balustradi (lijevo od pravog oltara) slikar je pokraj autoportreta (mladić koji drži rastvoren svitak) naslikao i portret svoga (bradatog) staroga oca, koji je vjerojatno s njim radio na freski.

kjer je kot redni profesor delal vse do upokojitve 2002. leta.

Veliko je potoval po Evropskih državah in ZDA, kjer je obiskoval muzeje in razstave. Imel je enajst samostojnih razstav: 1977, Zagreb, galerija Forum; 1978, Zagreb, razstava v ZET-u; 1978, Skoplje, galerija Centra kulture; 1981, Sisak, galerija Željezare; 1983, Zagreb, galerija Forum; 1996, Klanjec, Salon galerije Antuna Augustinčića; 2001, Reka, Filodramatica; 2004, Split, galerija Kula; Zagreb, Umetniški paviljon, 2006, Zagreb, galerija Forum in muzej Mimara.

Od leta 1958 je razstavljal na sedemnajstih skupnih razstavah (Zagreb, Vukovar, Karlovec, Vinkovci, Virovitica, Osijek, Šibenik, Primošten, Nova Gradiška, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Sarajevo, Banja Luka, Beograd, Priština, Pančevo, Firence, Dunaj, Gradec, Mainz, Budimpešta, Sofija, Bukarešta, Ingolstadt, Milano, Berlin, Pariz, Aleksandrija, Kairo, Pečuh, La Valetta). Med letoma 1970 in 1975 je razstavljal s skupino Biafra.

Je dobitnik številnih nagrad: 1955, Zagreb, Nagrada Akademije likovnih umetnosti; 1969, Zagreb, Nagrada strokovnega združenja ULUH-a; 1978, Zagreb, Državna nagrada Vladimir Nator; 1998, Red Danice Hrvaške z likom Marka Marulića; 2002, Spominska medalja Univerze v Zagrebu ter nekaj odkupnih nagrad na skupnih razstavah in na natečajih za spomenike.

Je avtor več kot 30 skulptur v prostoru (Conakry-Gvineja, Jasenovac, Bosanska Dubica, Virovitica, Marija Bistrica (Križev pot), Zagreb, Sisak, Krapina, Poreč, Đurmanec, Hrvaški sabor Zagreb, Krematorij Zagreb, Nova Gradiška). Njegova dela so v Moderni galeriji, Muzeju sodobne umetnosti in Gliptoteki HAZU v Zagrebu, v Mestni galeriji v Dubrovniku, v Muzeju sodobne umetnosti v Budimpešti, v Muzeju Vukovarja ter v lasti številnih zasebnih zbirateljev.

Razstavljal je tudi v Slovenskem domu v Zagrebu (1996) - Slovenski krog v Zagrebu ter leta 2012 skupaj z Vasilijem Josipom Jordanom, Denisom Kraškovičem in Damirjem Medveškom.

JELOVŠEK (ILOVŠEK) ANDREJ KRIŠTOF, slikar (Ljubljana, 28.XI.1729-18.V.1776)

Učil se je pri svojem očetu slikarju Francu Jelovšku. Njegova velika freska za glavnim oltarjem v cerkvi Sv. Katarine v Zagrebu (1762) odraža iluzionistični navdih. V mojstrsko dočarani arhitekturi, razčlenjeni s številnimi stolpi in odprtini, na vrhu stopnišča na prestolu sedi Sv. Katarina Aleksandrijska in razpravlja s filozofi in književniki. Ob strani sta naslikana lika Sv. Petra in Pavla. V prvem planu, na balustradi (levo od pravega oltarja), je slikar zraven avtoportreta (mladenič, ki drži razvit zvitek) naslikal tudi portret svojega (bradatega) starega očeta, ki je verjetno z njim delal na freski.

JELOVŠEK (Ilovšek) FRANC, slikar (Mengeš, 4.X.1700.-Ljubljana, 31.V.1764.)

Jelovšek je 1730. godine postao građanin Ljubljane. Prvu poduku o slikanju dobio je od slikara J.M. Reinwalda. Pretpostavlja se da je dvaput putovao u Italiju. Jelovšek je bio svestran umjetnik. Najznačajniji dio njegova rada su freske koje je slikao u Gorenjskoj, Dolenjskoj, Štajerskoj i Hrvatskoj.

U prvim radovima (do 1730.) još je početnički nespretn, kompozicije su nedotjerane, figure nabrekle, kolorit taman i neusklađen (kapela u dvorcu Tuštanj kod Moravča, (1725.). Tridesetih godina oblikuje domaću varijantu iluzionizma. Smirio je polet u visinu, uveo realistične elemente, posvijetlio kolorit. Arhitekturu otvara prema krajoliku ili nebu: katedrala u Ljubljani (1731.), župna crkva Sv. Petra u Ljubljani (1731-34.), kapela u dvorcu Turnu (1734.), na Žalama u Kamniku i u župnoj crkvi u Lescama (1736.). Kasnije se jače približio srednjoeuropskoj varijanti iluzionizma: uvodi više detalja u žanr-prizor i krajolike (Skaručina, 1748.). U posljednjem razdoblju smanjio je figure, cjeline obogatio rokoko ukrasima i vedrim detaljima: Sladka gora (1752), Groblje (1759). Osim oslikanih svodova crkava i kapela poznati su njegovi slikani oltari (Miklavž na Grebenu, Kamnik, Nevlje, Slap pri Vipavi, Srednja vas pri Bohinju, Mokronog, Kostanjevica, Bled, Komenda, te u Hrvatskoj franjevačka crkva Sv. Anastazije u Samoboru (1752.). Tu se nalazi monumentalna iluzionistička freska s prikazom Uznesenja Marijinog.

Jelovšek je osvojio formalne elemente talijanskoga manirista i spojio utjecaje sjevernotalijanskog, rimskog i srednjoeuropskog iluzionizma. Stilski je iz zrelog baroka prešao u rokoko. Ostvarivao je cjelovite barokne ambijente povezivanjem slikarstva s arhitekturom i plastikom.

Pretpostavlja se da je autor velikih medaljona na stropu crkve Sv. Katarine u Zagrebu s prizorima iz života Sv. Katarine. Sa svake strane je naslikano šest apostola.

JORDAN VASILIJ JOSIP, slikar (Zagreb, 1.III.1934-12.III.2019.)

Otac iz Šentjerneja na Dolenjskom, majka iz Staroga grada između Krškoga i Brežica. Jordan je 1953. godine završio Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu, a 1958. diplomirao na Akademiji u Zagrebu u klasi Krste Hegedušića i Ljube Babića.

Na Akademiji je godine 1978. redovni profesor, docent i dekan od 1991 do 1994. Godine 1970/71. bio predsjednik HDLU. Od 1995. voditelj slikarskog odjela na ALU u Širokom Brijegu u BiH, zajedno s Miroslavom Šutejem i Stipom Sikiricom. Osnivač postdiplomskog studija ARS SACRA u Širokom Brijegu (dekan od 1993/95.).

Jordan je izraziti predstavnik poetske fantastike i magičnoga realizma u suvremenoj hrvatskoj umjetnosti. Na prvoj samostalnoj izložbi 1961. godine utvrđuje vlastite stilske odrednice: romantičnu scenografiju u kojoj se odvijaju simbolički i nadrealni prizori nostalgičnih sadržaja (Marcia funebre, 1960.; Menažerija, 1961.). Naglašava dramatično osvjetljenje i klasičan slikarski postupak (Ruine, 1966.). Slika tematske

JELOVŠEK (Ilovšek) FRANC, slikar (Mengeš, 4.X.1700.-Ljubljana, 31.V.1764.)

Jelovšek je leta 1730 postal meščan Ljubljane. Prvi pouk o slikanju je dobil od slikarja J.M. Reinwalda. Predvideva se, da je dvakrat potoval v Italijo. Jelovšek je bil vsestranski umetnik. Najpomembnejši del njegovega dela so freske, ki jih je slikal na Gorenjskem, Dolenjskem, Štajerskem in na Hrvaškem.

Pri prvih delih (do 1730) je bil še začetniško nespreten, kompozicije so nedodelane, figure nabrekle, kolorit temen in neusklajen (kapela v dvorcu Tuštanj pri Moravčah, 1725). V tridesetih letih je oblikoval domačo inačico iluzionizma. Umiril je polet v višino, uvedel realistične elemente, osvetlil kolorit. Arhitekturo je začel odpirati proti pokrajini ali nebu: katedrala v Ljubljani (1731), župnijska cerkev Sv. Petra v Ljubljani (1731-34), kapela v dvorcu Turn (1734), na Žalah v Kamniku in v župnijski cerkvi v Lescah, (1736). Kasneje se je močneje približal srednjeevropski različici iluzionizma: uvajal je več detajlov v žanr-prizor in pokrajine (Skaručina, 1748). V zadnjem obdobju je zmanjšal figure, celote obogatil z rokoko okrasjem in vedrimi detajli: Sladka gora (1752), Groblje (1759). Poleg poslikanih svodov cerkva in kapel so znani še njegovi slikani oltarji (Miklavž na Grebenu, Kamnik, Nevlje, Slap pri Vipavi, Srednja vas pri Bohinju, Mokronog, Kostanjevica, Bled, Komenda ter na Hrvaškem frančiškanska cerkev Sv. Anastazije v Samoborju (1752). Tukaj najdemo monumentalno iluzionistično fresko, ki prikazuje Marijino Vnebovzetje.

Jelovšek je osvojil formalne elemente italijanskega manierista in združil vplive severnoitalijanskega, rimskega in srednjeevropskega iluzionizma. Slogovno je iz zrelega baroka prešel v rokoko. Ustvarjal je celovite baročne ambiente s povezovanjem slikarstva z arhitekturo in plastiko.

Domneva se, da je avtor velikih medaljonov na stropu cerkve Sv. Katarine v Zagrebu s prizori iz življenja Sv. Katarine. Na vsaki strani je naslikanih šest apostolov.

JORDAN VASILIJ JOSIP, slikar (Zagreb, 1.III.1934-12.III.2019.)

Oče iz Šentjerneja na Dolenjskem, mati iz Starega grada med Krškim in Brežicami. Jordan je leta 1953 končal Šolo uporabnih umetnosti v Zagrebu, 1958. pa je diplomiral na Akademiji v Zagrebu v razredu Krste Hegedušića in Ljube Babića.

Na Akademiji je bil leta 1978 redni profesor, docent in dekan med letoma 1991 in 1994. Leta 1970/71 je bil predsednik HDLU. Od 1995. vodja slikarskega oddelka na ALU v Širokom Brijegu v BiH, skupaj z Miroslavom Šutejem in Stipom Sikiricom. Je ustanovitelj podiplomskega študija ARS SACRA v Širokom Brijegu (dekan med letoma 1993 in 1995).

Jordan je izrazit predstavnik poetske fantastike in magičnega realizma v sodobni hrvaški umetnosti. Na prvi samostojni razstavi leta 1961 je postavil lastne slogovne determinante: romantično scenografijo, v kateri se odvijajo simbolični in nadrealni prizori nostalgičnih vsebin (Marcia funebre, 1960; Menažerija, 1961). Poudarja

cikluse grupirane oko osnovnoga motiva, često kao poliptihe (Samotar, Familija, Genealogija, Homo volans, Jockey, Ladanje, Biciklist). U novim cjelinama faktura je slobodnija, paleta svjetlija, naracija sve složenija (Vremenski zid, Bazeni, Stepenište). O Kristu kao o najvećoj temi u slikarstvu okušao se pojedinačno u temama Corpus Christi i Arma Christi. Bavi se i crtežom i grafikom.

Samostalno je izlagao u Zagrebu (1961, 1967, 1972-1973, 1975, 1977, 1979, 1982-1983, 1985-1993, 1996-1997, 1999-2003, 2008. (u galeriji Mona Lisa), Beogradu (1961, 1963, 1967), Antwerpenu (1963.), Skoplju (1964.), Parizu (1966, 1976, 1982.), Bruxellesu (1968, 1974-1975, 1978, 1981, 1983.), Dubrovniku (1979, 1984, 1994.) i St. Gallenu (1980.). Sudjelovao u Lusanni na izložbi Suvremeno slikarstvo i kiparstvo Jugoslavije (1962.), na VIII. Međunarodnom bijenalu u Sao Paulu (1965.) i na izložbi Znakovi obnove nadrealizma, u Bruxellesu (1969.). Godine 1997. u Umjetničkom paviljonu retrospektivna izložba 1972-1997. u povodu 25. obljetnice umjetničkog stvaranja. Sudjelovao je na više skupnih i nekoliko desetina samostalnih izložbi.

Jordan je dobitnik Nagrade grada Zagreba godine 1969. i godišnje nagrade Vladimir Nazor (1992.). O Jordanovu slikarstvu snimljeni su kratkometražni dokumentarni filmovi autora Bešlića, Sedlara, Galića, Mahečića. Izdane su i četiri monografije: Mladinska knjiga iz Ljubljane, Grafički zavod Hrvatske, Galerija Isy Brachot iz Bruxellesa, Prizma i AGM 2009. godine. Tekstove su napisali Patrick Waldberg, Josip Depolo, Matko Peić, Tonko Maroević, Georgio Segatto i Milan Bešlić. Jordan je uz Miljenka Stančića uvršten u sažetu povijest svjetskoga nadrealizma autora Patricka Waldberga. Jordan je suautor grafičke mape s pjesmama eminentnih hrvatskih pjesnika i pisaca.

Jordan je autor svečanoga zastora u HNK Zagreb, Harmica (1999.). Njegove se slike nalaze u Modernoj galeriji u Zagrebu. Autor je i dva Križna puta Via crucis u dvije crkve: Sv. Ante u Zagrebu i Sv. Franje u Splitu. Njegove slike krasi i veliku dvoranu hotela Westin u Zagrebu. Izlagao tri put u Slovenskome domu u Zagrebu: 1996, 2001, i 2012. godine zajedno sa Stankom Jančićem, Denisom Kraškovičem i Damirom Medvešekom. U studenom 2010. godine u Modernoj galeriji u Zagrebu bila je priređena retrospektiva radova nastalih od 1950. do 2010. godine.

JURJEVIČ TOMA (Thomas Jurievich), kipar (Ljubljana, sredina XVII. st.-Remete kraj Zagreba, 1713.)

Jurjevič se prvi put spominje godine 1667. u sporu s kiparom Avguštinom Ferfillom kod kojega je vjerojatno bio naučnik. Radio je u radionici Mihaela Cusse, a 1694. godine stupa u pavlinski red u Remetama. Njegovo zanimanje je bilo ARTE STATUARIA IN SIGNIS. Zajedno s kiparom Pavlom Belinom isklesao je 1707. godine glavni oltar za pavlinsku crkvu Sv. Marije u Remetama. Postoje još dva oltara pod pjevalištem posvećena Sv. Josipu i Sv. Donatu (1716.). Istim se majstorima pripisuju mramorni

dramatično osvetlitev in klasičen slikarski postopek (Ruine, 1966). Slika tematske cikluse, zbrane okoli osnovnega motiva, pogosto kot poliptihe (Samotar, Familija, Genealogija, Homo volans, Jockey, Podeželje, Kolesar). V novih celotah je faktura svobodnejša, paleta svetlejša, naracija vse bolj kompleksna (Časovni zid, Bazeni, Stopnišče). V največji tematiki slikarstva – Kristusu se je preizkušal v dveh temah Corpus Christi in Arma Christi. Ukvarjal se je z risbo in grafikom.

Samostojno je razstavljal v Zagrebu (1961, 1967, 1972-1973, 1975, 1977, 1979, 1982-1983, 1985-1993, 1996-1997, 1999-2003, 2008 (v galeriji Mona Lisa), Beogradu (1961, 1963, 1967), Antwerpnu (1963), Skopju (1964), Parizu (1966, 1976, 1982), Bruslju (1968, 1974-1975, 1978, 1981, 1983), Dubrovniku (1979, 1984, 1994.) in St. Gallenu (1980.). V Lusanni je sodeloval je na razstavi Sodobno slikarstvo in kiparstvo Jugoslavije (1962), na VIII. Mednarodnem bienalu v Sao Paulu (1965) in na razstavi Znaki obnove nadrealizma v Bruslju (1969). Leta 1997 je bila ob 25. obletnici umetniškega ustvarjanja v Umetniškem paviljonu retrospektivna razstava 1972-1997. Sodeloval je na več skupnih in nekaj deset samostojnih razstavah.

Jordan je dobitnik Nagrade mesta Zagreba leta 1969 in letne nagrade Vladimir Nazor (1992.). O Jordanovem slikarstvu so posneti kratkometražni dokumentarni filmi avtorjev Bešlića, Sedlara, Galića, Mahečića. Izdane so tudi štiri monografije: Mladinska knjiga iz Ljubljane, Grafični zavod Hrvaške, Galerija Isy Brachot iz Bruslja, Prizma in AGM leta 2009. Besedila so napisali Patrick Waldberg, Josip Depolo, Matko Peić, Tonko Maroević, Georgio Segatto in Milan Bešlić. Jordan je poleg Miljenka Stančića uvrščen v povzeto zgodovino svetovnega nadrealizma avtorja Patricka Waldberga. Jordan je soavtor grafične mape s pesmimi eminentnih hrvaških pesnikov in piscev.

Jordan je avtor svečanega zastora v HNK Zagreb, Harmica (1999.). Njegove slike so v Moderni galeriji v Zagrebu. Je avtor dveh Križevih poti Via crucis v dveh cerkvah: Sv. Ante v Zagrebu in Sv. Franje v Splitu. Njegove slike krasijo tudi veliko dvorano hotela Westin v Zagrebu. Trikrat je razstavljal v Slovenskem domu v Zagrebu: 1996, 2001 in leta 2012 skupaj s Stankom Jančićem, Denisom Kraškovičem i Damirom Medvešekom). Novembra 2010 je bila v Moderni galeriji v Zagrebu prirejena retrospektiva del, nastalih v obdobju med letoma 1950 in 2010.

JURJEVIČ TOMA (Thomas Jurievich), kipar (Ljubljana, sredina XVII. st.-Remete pri Zagrebu, 1713)

Jurjevič se prvič omenja leta 1667 v sporu s kiparjem Avguštinom Ferfillom, pri katerem se je verjetno učil. Delal je v delavnici Mihaela Cusse, leta 1694 pa je vstopil v pavlinski red v Remetah. Njegov poklic je bil ARTE STATUARIA IN SIGNIS. Skupaj s kiparjem Pavlom Belino je leta 1707 izklesal glavni oltar za pavlinsko cerkev Sv. Marije v Remetah. Pod korom sta še dva oltarja, posvećena Sv. Jožefu in Sv. Donatu

anđeli koji nose grbove Hrvatske i Slavonije (MUO u Zagrebu) a potječu s oltara Sv. Luke iz 1703. godine u zagrebačkoj katedrali.

KOMERSTEINER IVAN, kipar i drvorezbar (Kitzbühel, oko 1630.-Zagreb, poslije 1711.)

U Ljubljani je živio između 1673.-1678. godine. U Ljubljani se je oženio sa Suzanom Plettenlackner, kćerkom poznatog gradskog slikara te je u Ljubljani osnovao novu obitelj. Imao je sina Mihaela, isto kipara drvorezbara (ž. c. Sv. Barbare u Vrapču, Zagreb).

Od 1676. radi za zagrebačke isusovce i katedralu. Njegovo prvo djelo u Zagrebu su naručili isusovci – kameni kip Sv. Franje Ksaverskog (1676.) za crkvu Sv. Franje Ksaverskog, koji nije sačuvan. Godine 1687. se trajno nastanio u Zagrebu, na Kaptolu, te se naziva CIVIS ET ARCULARIUS CAPITULI ECCLESIAE NOSTRAE ZAGRABIENSIS. Njegova su potvrđena djela oltar Sv. Marije (1686-1688.) i Sv. Ladislava (1688-1690.) te oltar Sv. Emerika (1689.) za zagrebačku katedralu. Pripisuju mu se i oltari Sv. Franjo Borgija i Sv. Ignacij u crkvi Sv. Katarine u Zagrebu (1680.), koji prikazuje Sv. Franju kako kleči i moli. Pripisuju mu se i oltari Sv. Marije Magdalene i Sv. Roka u Gotalovcu u kapeli Sv. Petra, Sv. Jeronima u Jakuševcu, u crkvi Sv. Marka, Preobraženja Kristova u Klakama, Sv. Fabijana i Sebastijana u Vurotu (1681.) te niz pojedinačnih kipova. U zagrebačkoj katedrali se nalaze korska sjedala Čazmanskog kaptola te nadgrobni spomenik banu Nikoli Erdöedyju (1693.). Arhitektura njegovih oltara spaja tradicionalnu gotičku i renesansnu koncepciju s novom, baroknom. Komersteiner uvodi u Zagreb novu baroknu ornamentiku akantova lišća iz kojih vire mali anđeli. Novi barokni duh odaju i kipovi kojima se tjelesni oblici naziru pod odjećom što se na rubovima bogato nabire. On je jedan od najistaknutijih ranobaroknih kipara sjeverne Hrvatske. Poslije njegove smrti kiparsku radionicu vodi njegov sin Mihael sa suradnicima. Iz nje su proizašli oltari u Buševcu, Sisku, Samoboru i Vrapču.

Arhitektura njegovih oltara spaja tradicionalnu gotičku i renesansnu koncepciju s novom, baroknom. On okvire, frizove, baze, konzole, arhitrave prekriva bujnim akantusovim lišćem, puttima, girlandama i kartušama. Kipovi su mu suzdržani u kretnjama te su bogato polikromirani (zlato i srebro). Većina njegovih radova nije sačuvana: glavni oltar Sv. Martina u Zagrebu (1693.), glavni oltar Sv. Jurja (1683.), u Samoboru, te glavni oltar župne crkve Sv. Anastazije 1688. u Samoboru.

U kapeli Sv. Antuna u Klakama pod Okićem nalazi se preuređeni oltarić Preobraženja Kristova (1693.). Kipovi iz zagrebačke katedrale su i u Mišincima nedaleko od Žaknja. Na zgradi kaptolske knjižnice je spomen-ploča biskupa Aleksandra Ignacija Mikulića (1692.).

Komersteiner je najznačajniji drvorezbar u Hrvatskoj. Dijelovi oltara Sv. Ladislava i Marije s djetetom (1688-1690.) rađeni su za zagrebačku katedralu koji su bili devastirani

(1716). Prav tem mojstrom se pripisujujo tudi marmorni angeli, ki nosijo grbe Hrvaške in Slavonije (MUO v Zagrebu), izvirajo pa z oltarja Sv. Luke iz 1703. leta v zagrebski katedrali.

KOMERSTEINER IVAN, kipar in rezbar (Kitzbühel, okoli 1630 Zagreb, po 1711)

V Ljubljani je živel med letoma 1673 do 1678. V Ljubljani se je poročil s Suzano Pleittenlackner, hčerjo znanega mestnega slikarja, ter je v Ljubljani osnoval novo družino. Imel je sina Mihaela, tudi kiparja in rezbarja (ž. c. sv. Barbara v Vrapču, Zagreb). Kot ljubljanski kipar se je omenjal od leta 1673 do 1687, ko se je preselil v Zagreb. Od leta 1676 je delal za zagrebske jezuite in katedralo. Njegovo prvo delo v Zagrebu so naročili jezuiti – kamniti kip Sv. Franje Ksaverskega (1676) za cerkev Sv. Franje Ksaverskega, ki ni ohranjen. Leta 1687 se je trajno nastanil v Zagrebu, na Kaptolu, in je imel naziv CIVIS ET ARCULARIUS CAPITULI ECCLESIAE NOSTRAE ZAGRABIENSIS. Dela, ki so potrjena kot njegova, so oltar Sv. Marije (1686-1688) in Sv. Ladislava (1688-1690) ter oltar Sv. Emerika (1689) za zagrebsko katedralo. Pripisujeta se mu tudi oltarja Sv. Franjo Borgija in Sv. Ignacij v cerkvi Sv. Katarine v Zagrebu (1680), ki prikazuje Sv. Franjo kako kleči in moli. Pripisujujo se mu tudi oltarji Sv. Marije Magdalene in Sv. Roka v Gotalovcu v kapeli Sv. Petra, Sv. Jeronima v Jakuševcu, v cerkvi Sv. Marka, Kristusove preobrazbe v Klakah, Sv. Fabijana in Sebastijana v Vurotu (1681) ter niz posameznih kipov. V zagrebski katedrali so korski sedeži Čazmanskega kaptola ter nagrobni spomenik banu Nikoli Erdöedyju (1693.). Arhitektura njegovih oltarjev združuje tradicionalni gotski in renesančni koncept z novim, baročnim. Komersteiner je v Zagreb pripeljal novo baročno ornamentiko akantovega listja iz katerih kukajo mali angeli. Novi baročni duh izražajo tudi kipi, katerih oblika telesa je vidna pod obleko, ki je ob robovih bogato nabrana. Je eden najbolj pomembnih zgodnjebaročnih kiparjev severne Hrvaške. Po njegovi smrti je kiparsko delavnico vodil njegov sin Mihael s sodelavci. Iz nje izhajajo oltarji v Buševcu, Sisku, Samoborju in Vrapču.

Arhitektura njegovih oltarjev združuje tradicionalni gotski in renesančni koncept z novim, baročnim. Okvire, frize, baze, konzole, arhitrave je prekrival z bujnim akantovim listjem, putti, girlandami in kartušami. Njegovi kipi so zadržani v kretnjah in so bogato polihromirani (zlato in srebro). Večina njegovih del ni ohranjenih: glavni oltar Sv. Martina v Zagrebu (1693), glavni oltar Sv. Jurija (1683) v Samoborju ter glavni oltar župnijske cerkve Sv. Anastazije (1688) v Samoborju.

V kapeli Sv. Antona v Klakah pod Okićem je preurejen oltarček Kristusove preobrazbe (1693). Kipi iz zagrebske katedrale so tudi v Mišincih blizu Žaknja.

Na zgradbi kaptolske knjižnice je spominska ploča škofa Aleksandra Ignacija Mikulića (1692).

Komersteiner je najpomembnejši rezbar na Hrvaškem. Deli oltarja Sv. Ladislava in Marije z otrokom (1688-1690), ki je bil delan za zagrebsko katedralo, so bili uničeni

za vrijeme regotizacije te naknadno spašeni i spojeni od preostalih dijelova u jednu cjelinu. Danas su u stalnom postavu u zbirci sakralne umjetnosti u fundusu Muzeja za umjetnost i obrt u Zagrebu.

KOVAČIĆ VIKTOR, arhitekt (Ločka Vas, 28.VII.1874.-Zagreb, 21.X.1924.)

Prema krsnom listu Viktor Kovačić je rođen 28. ili 29.VII.1874. u Ločen dolu 97 kod Rogatca ocu Viktoru, postolaru iz Huma na Sutli i majci Mariji, rođ. Žolger iz Ločke Vasi. Godine 1880. odlazi kao siroče ujaku u Graz gdje pohađa osnovnu i obrtnu školu. Od 1891 do 1896. godine, radi u poslovnici graditelja Carneluttija, a zatim odlazi u atelier Hermana Bollea, graditelja stolne crkve. Od 1896. do 1899. godine radi kod Otta Wagnera, vođe moderne (secesijske) arhitekture u Beču. Završava bečku Akademiju (diplomski projekt za ruskoga cara na Krimu). Godine 1899. vraća se u Zagreb i pristupa krugu oko Vlahe Bukovca te propagira modernu. Od 1902. do 1905. godine radi na projektima: stambena zgrada dr. Kornitzer (Gundulićeva ulica), pregradnja stambene zgrade dr. Winkler (Preradovićeva ulica), vila Auer (Nazorova ulica), atelier vile Auer (Rokova ulica), kuća Perok i Ković (Masarykova ulica), regulacija Tomislavova trga. Dobiva nagradu na natječaju za regulaciju Kaptola. Projektira regulaciju Jezuitskog trga i Rokovog perivoja (1908.). Godine 1909. dobiva Prvu nagradu za izgradnju crkve i župnoga dvora Sv. Blaža (dovršeno 1913.). Atelier dobiva u Felbingerovoj kući (Duga ulica 32). Projektira vilu Frangeš (Rokov perivoj), vila grofa Kulmera (Novi Vinodolski), kuća Vrbanić (Ulica Gorana Kovačića), ulaz u komoru gradskog vodovodnog rezervoara (Tuškanac), uređenje palače Tomašić (Hebrangova ulica), kuća dr. Franka (Mažuranićev trg), kuća Čepulić (Jurjevska ulica), pregradnja palače Kušević (Ćirilometodska ulica). Sve od 1910. do 1914. godine.

Puna zrelost stvaranja od 1918. do 1924. godine: preuređenje kuće dr. Švrljuge (Rokov perivoj), kuća Froellich (Bosanska ulica), kuća Slavex (Svačićev trg), Zagrebačka burza, pregradnja kuće i atelieru Ivana Meštrovića (Mletačka ulica), stambeno-poslovna građevina Eksploatacija (Trg žrtava fašizma).

Viktor Kovačić surađivao u časopisu Život (1900.) kojega je izdavalo Društvo hrvatskih književnika i Društvo umjetnika. Godine 1920. predavao na Tehničkoj visokoj školi, a od 1921 do 1922. vodi vježbe iz predmeta perspektivno crtanje i predaje arhitektonske kompozicije. Izabran za honorarnog docenta, a od 8.XI.1922. postaje javni redovni profesor.

KRAŠKOVIČ DENIS, kipar (Zagreb, 23.III.1972.)

Slovenskoga podrijetla (Stari trg ob Kolpi kod Kočevja, otac Juraj). Godine 1990. maturirao na Školi za primijenjenu umjetnost i dizajn u Zagrebu. Akademiju upisao godine 1990. a diplomirao godine 1994. u klasi Stanka Jančića. Godine 1998. godine položio pedagoško-

v obdobju regotizacije ter kasnije rešeni in od preostalih delov združeni v eno celoto. Danes so v stalni postavitve v zbirki sakralne umetnosti v fundusu Muzeja za umetnost in obrt v Zagrebu.

KOVAČIĆ VIKTOR, arhitekt (Ločka Vas, 28.VII.1874.-Zagreb, 21.X.1924.)

Po krsnom listu je Viktor Kovačić rojen 28. ali 29.VII.1874 v Ločen dolu 97 pri Rogatcu, očetu Viktorju, čevljarju iz Huma na Sotli in materi Mariji, roj. Žolger iz Ločke Vasi. Leta 1880 je kot sirota odšel stricu v Gradec, kjer je obiskoval osnovno in obrtno šolo. Med letoma 1891 in 1896 je delal v poslovalnici graditelja Carneluttija, nato pa je odšel v atelje Hermana Bollea, graditelja stolne cerkve. Od 1896. do 1899. leta je delal pri Ottu Wagnerju, vodji moderne (secesijske) arhitekture na Dunaju. Končal je dunajsko Akademijo (diplomski projekt za ruskega cesarja na Krimu). Leta 1899 se je vrnil v Zagreb in se pridružil krogu, zbranem okoli Vlahe Bukovca ter propagiral moderno. Med letoma 1902 in 1905 je delal na projektih: stanovanjska stavba dr. Kornitzer (Gundulićeva ulica), preoblikovanje stanovanjske stavbe dr. Winkler (Preradovićeva ulica), vila Auer (Nazorova ulica), atelje vile Auer (Rokova ulica), hiša Perok in Ković (Masarykova ulica), regulacija Tomislavova trga. Dobil je nagrado na natečaju za regulacijo Kaptola. Projektiral je regulacijo Jezuitskega trga in Rokovega parka (1908). Leta 1909 je dobil Prvo nagrado za gradnjo cerkve in župnijskega dvora Sv. Blaža (končano 1913). Atelier je dobil v Felbingerovi hiši (Duga ulica 32). Projektiral je vilo Frangeš (Rokov park), vila grofa Kulmerja (Novi Vinodolski), hiša Vrbanić (Ulica Gorana Kovačića), vhod v komoro mestnega vodovodnega rezervoarja (Tuškanac), ureditev palače Tomašić (Hebrangova ulica), hiša dr. Franka (Mažuranićev trg), hiša Čepulić (Jurjevska ulica), preoblikovanje palače Kušević (Ćirilometodska ulica). Vse med letoma 1910 in 1914.

Polno zrelost v ustvarjanju je dosegel med letoma 1918 in 1924: preureditev hiše dr. Švrljuge (Rokov park), hiša Froellich (Bosanska ulica), hiša Slavex (Svačićev trg), Zagreška borza, preoblikovanje hiše in ateljeja Ivana Meštrovića (Mletačka ulica), stanovanjsko-poslovna zgradba Eksploatacija (Trg žrtev fašizma).

Viktor Kovačić je sodeloval pri časopisu Život (1900), ki ga je izdajalo Društvo hrvaških književnikov in Društvo umetnikov. Leta 1920 je predaval na Tehniški visoki šoli, med letoma 1921 in 1922 pa je vodil vaje pri predmetu perspektivno risanje in predaval arhitektonske kompozicije. Izbran je bil za honorarnega docenta, 8.XI.1922 pa je postal javni redni profesor.

KRAŠKOVIČ DENIS, kipar (Zagreb, 23.III.1972.)

Slovenskega porekla (Stari trg ob Kolpi pri Kočevju, oče Juraj). Leta 1990 je maturiral na Šoli za uporabno umetnost in dizajn v Zagrebu. Akademijo je vpisal leta 1990, diplomiral pa je leta 1994, v razredu Stanka Jančića. Leta 1998 je končal pedagoško-

psihološku studij na Filozofskom fakultetu – smjer pedagogijske znanosti.

Od 1996. godine predaje na kiparskom odjelu u Školi za primijenjenu umjetnost i dizajn u Zagrebu. Godine 1995. u Galeriji SC izlagao diplomski rad. Godine 1998. izložba Laku noć u galeriji Asteria. Vrlo je brzo pokazao interes za medijem videa, koji nudi odlične mogućnosti za iluzioniziranjem dvodimenzionalnosti a tako očite, čak i forsirane u crtežima i slikama – u trodimenzionalnost. Prvi video rad je Egzotika (putovanje u Dubrovnik, Lokrum, Trsteno). Kasniji radovi su oni pod nazivom Kupa, Dunav, Jadran te Slon i Žena – foto robot. Posljednja video instalacija Žapsky (prisutni video, digeo, klizalište, umjetnik). S tematskog stanovišta njegova umjetnost je izrazito profanoga karaktera tj., motivi su svjetovni iz prirode i neposredne okoline. Jedini odmak od opusa je ciklus Križnoga puta (14 prizora u kapelicama i crkvici sv. Andreja) u Starom trgu ob Kolpi izveden u kombinaciji tehnike fotografije, kompjutera, slikarstva i kiparstva. Na izložbi u MGCX –u Gradec izložio je šezdesetak željeznih skulptura. Autor je i nekoliko stripova i animiranog filma. Autor je i više javnih skulptura (Kit, jezero Jarun u Zagrebu).

Samostalne izložbe imao u Zagrebu, Novigradu, Rovinju, Dubrovniku, Ortoni (Italija), Rijeka, Velika Gorica, Samobor, Osijek, Hvar, Slavonski Brod, Labin, Biševo. Sudjelovao je i na mnogim zajedničkim izložbama u Hrvatskoj i inozemstvu. U Lipiku, 1993. godine, nagrađen je drugom nagradom na natječaju Skulptura, a 1997. je dobio nagradu za mladog umjetnika. Sudjelovao na Likovnoj koloniji, Rovinj. Godine 2000. prva nagrada Salona mladih, Zagreb za animirani film Kako su prokleti iz pakla spasili gangstera Ronalda Reagana. Godine 2005. upisuje magisterij – postdiplomski studij kiparstva na Akademiji u Ljubljani. Magistrirao kod prof. Jože Baršije s radom „Neotipljivo v kiparstvu“. Od 2007. godine radio je kao docent na Umjetničkoj akademiji u Osijeku na Likovnom odsjeku gdje je predavao kiparstvo. Sada je slobodni umjetnik. U Slovenskom domu je 2012. godine izlagao zajedno sa Vasilijem Josipom Jordanom, Stankom Jančićem i Damirom Medvešekom.

KUŠA (CUSSA, KUSHA, CHUSHA) MIHAEL, klesar (Kuši kod Ajdovščine, oko 1657. - Ljubljana, 8.X.1699)

Sam je sebe prozvao „universae Carnioliae lapicida et architectus“. Školovao se (najvjerojatnije) u Gorici u Pacassiovoj radionici. Od godine 1677. vodio je u Ljubljani veliku radionicu. Izrađivao je mramorne arhitekturne dijelove za oltare, portale, umivaonike te uveo talijanski tip ranobaroknog kamenog oltara (crni mramor sa šarenim mramornim ulošcima). Kipove za oltare je naručivao u Italiji. Kušine radionice u Ljubljani održali su čak stotinu godina klesari i kipari čiji su radovi bili na cijeni u Sloveniji i Hrvatskoj do Rijeke, Karlovca i Zagreba. Najznačajnija Kušina djela su oltari u Mekinjama, u Ljubljani, Lokavec kod Ajdovščine, Ajdovščina, glavni oltar u franjevačkoj crkvi u Karlovcu (1698.) te propovjedaonica u zagrebačkoj katedrali

– psihološki studij na Filozofski fakulteti – smer pedagoške znanosti.

Od leta 1996 predava na oddelku za kiparstvo na Šoli za uporabno umetnost in dizajn v Zagrebu. Leta 1995 je v Galeriji SC razstavljal diplomsko delo. Leta 1998 je imel razstavo Lahko noč v galeriji Asteria. Zelo zgodaj je izrazil zanimanje za medij videa, ki ponuja odlične možnosti za vzpostavitev iluzornosti v dvodimenzionalnosti. Prvo video delo je Eksotika (potovanje v Dubrovnik, Lokrum, Trsteno). Poznejša dela so Kolpa, Donava, Jadran ter Slon in Ženska – foto robot. Zadnja video instalacija Žapsky (prisotni video, digeo, drsališče, umetnik). Njegova umetnost je s tematskega vidika izrazito profanega karakterja, kar pomeni, da so motivi svetovni iz narave in neposredne okolice. Edini odmak od opusa je ciklus Križevega pota (14 prizorov v kapelicah in cerkvici sv. Andreja) v Starem trgu ob Kolpi, ki je izveden v kombinaciji tehnike fotografije, računalnika, slikarstva in kiparstva. Na razstavi MGCX –v Gradcu je razstavil šestdeset železnih skulptur. Je avtor nekaj stripov in animiranega filma. Je avtor več javnih skulptur (Kit, jezero Jarun v Zagrebu).

Samostojne razstave je imel v Zagrebu, Novigradu, Rovinju, Dubrovniku, Ortoni (Italija), na Reki, Veliki Gorici, Samoborju, Osijeku, Hvaru, Slavonskem Brodu, Labinu, Biševu. Sodeloval je tudi na številnih skupnih razstavah na Hrvaškem in v tujini. V Lipiku je bil leta 1993 nagrajen z drugo nagrado na natečaju Skulptura, leta 1997 pa je dobil nagrado za mladega umetnika. Sodeloval v Likovni koloniji, Rovinj. Leta 2000 je dobil prvo nagrado Salona mladih, Zagreb za animirani film Kako so prekleti iz pekla rešili gangsterja Ronalda Reagana. Leta 2005 je vpisal magisterij – podiplomski studij kiparstva na Akademiji v Ljubljani. Magistriral pri profesorju Jožetu Baršiji z magistrskim delom „Neotipljivo v kiparstvu“. Od leta 2007 je delal kot docent na Umetniški akademiji v Osijeku na Likovnem oddelku kjer predaval kiparstvo. Je svobodni umetnik. V Slovenskem domu v Zagrebu je leta 2012 imel razstavo skupaj z Vasilijem Josipom Jordanom, Stankom Jančićem in Damirom Medvešekom.

KUŠA (CUSSA, KUSHA, CHUSHA) MIHAEL, klesar (Kuši pri Ajdovščini, okoli 1657 - Ljubljana, 8.X.1699)

Sam sebe je imenoval «universae Carnioliae lapicida et architectus». Šolal se je (najverjetneje) v Gorici u Pacassiovi delavnici. Od leta 1677 je v Ljubljani vodil veliko delavnico. Izdeloval je marmornate arhitekturne dele za oltarje, portale, umivalnike ter uvedel italijanski tip zgodnjebaročnega kamnitega oltarja (črni marmor s pisanimi marmornimi vložki). Kipe za oltarje je naročeval v Italiji. Kušine delavnice v Ljubljani so celo sto let ohranjali klesarji in kiparji, katerih dela so bila cenjena v Sloveniji in na Hrvaškem do Reke, Karlovca in Zagreba. Najpomembnejša Kušina dela so oltarji v Mekinjah, v Ljubljani, Lokavcu pri Ajdovščini, v Ajdovščini, glavni oltar v frančiškanski cerkvi v Karlovcu (1698) ter prižnica v zagrebaški katedrali (1696).

(1696.). Izrađena je od crnog, bijelog i šarenog mramora s reljefima četiriju evangelista te Isusom u hramu na govornici koju „nosi“ veliki anđeo od bijelog mramora.

LERCHINGER (LERHINGER, LERRHINGER) JOŽEF ANTON, slikar (Rogatec, oko 1720. - poslije 1792.).

Od godine 1741. pomoćnik slikara Franca Antona Pachmayera u Ptuj. Na njegov rad su utjecali Franz Ignaz Flurer, Ivan Krstitelj Ranger, Franz Carl Remb i Pater de Pomis. Živio duže vrijeme u Rogatecu. Slikao je uglavnom zidne iluzionističke kompozicije u duhu kasnoga baroka, radio je u ulju.

Sačuvane su Lerchingerove freske u Sloveniji u crkvama u Kebelju, Šmarju pri Jelšah, Taborskom, Kamnici pri Mariboru, Mrzloj planini, Brinjevoj gori, Završju, Slovenj Gradecu, Zagorju kod Podčetrka, Petrovču, Olimju. Na području Hrvatske nalaze se freske u kapeli u dvorcu Gornja Stubica, u svetištu župne crkve u Ivancu Koprivničkom, u svetištu župne crkve u Kuzmincu, u hodočasničkoj crkvi Sv. Marije Jeruzalemske na Trškom vrhu (1772.), u župnoj crkvi u Martijanцу, u kapeli Sv. Križa župne crkve Sv. Ivana Krstitelja u Novoj Vesi u Zagrebu, u sobi u dvorcu Miljana te u Gornjoj Bistri - dvorana i kapela.

METZINGER VALENTIN JANEZ, slikar (Francuska, prije 19.IV.1699.-Ljubljana, 12.III.1759)

Metzinger se prvi put spominje u Ljubljanskim poreznim knjigama godine 1727. godine. Najranije njegove slike na našem području potječu iz godine 1729. Osim u Sloveniji, njegova djela se nalaze i u Hrvatskoj: Samobor, Jastrebarsko, Karlovac, Rijeka, Bakar, Pićan.

Većina njegovih djela je religioznog sadržaja. Poznati su i portreti. Bio je slikar individualnih osobina. Figure su ekspresivne u dramatskim kretnjama i položajima a raspoređene su u dijagonalne kompozicije. U franjevačkom samostanu u Samoboru je slika Sv. Ivana Nepomuka. Među posljednjim djelima zapažaju se obilježja klasicizma: Sv. Margareta, Sv. Jelena i Sv. Agneza u župnoj crkvi u Bakru (1758.).

Godine 1735. je na oltar u crkvi Sv. Katarine u Zagrebu djelo Francesca Robbe postavljena slika Sv. Ignacija, koja nije potpisana ali se pripisuje Metzingeru.

PAPIČ JULIJE, kipar (Metlika, 26.I.1912-Zagreb, 20.I.1990.)

Diplomirao na Visokoj umjetničko-industrijskoj školi u Pragu 1933. a izlaže od 1938. godine. Bio je likovni pedagog u Zagrebu (1955-1972.). Radi figuralne kompozicije manjih dimenzija u bronci i kamenu (Bijeg, Seljanka s košarom, Melankolija), portrete (Sinčić, Maska, Autoportret), reljefe, plakete i porculanske tanjure. Autor je memorijalnih spomenika u Zelini (1951.), Metliki (1954.) i Đelekovcu (1975.). Izveo ciklus od 12 reljefa u terakoti s tematikom iz NOB-a u nekadašnjem domu JNA u Zagrebu (1950.).

Samostalno izlagao u Zagrebu, Metliki i Novome mestu.

Izdelana je iz črnega, belega in pisanega marmorja s reliefi štirih evangelistov ter Jezusom v hramu na govornici, ki jo „nosi“ veliki angel iz belega marmorja.

LERCHINGER (LERHINGER, LERRHINGER) JOŽEF ANTON, slikar (Rogatec, okoli 1720 - po 1792.).

Od leta 1741 je bil pomočnik slikarja Franca Antona Pachmayera na Ptuj. Na njegovo delo so vplivali Franz Ignaz Flurer, Ivan Krstitelj Ranger, Franz Carl Remb in Pater de Pomis. Dalj časa je živel v Rogatcu. Slikal je večinoma stenske iluzionistične kompozicije v duhu poznega baroka, delal je v ulju.

V Slovenijo so se ohranile Lerchingerove freske v cerkvah v Kebelju, Šmarju pri Jelšah, Taborskem, Kamnici pri Mariboru, Mrzli planini, Brinjevi gori, Završju, Slovenj Gradcu, Zagorju pri Podčetrku, Petrovčah, Olimju. Na področju Hrvaške so freske v kapeli v dvorcu Gornja Stubica, v svetišču župnijske cerkve v Ivancu Koprivničkem, v svetišču župnijske cerkve v Kuzmincu, v romarski cerkvi Sv. Marije Jeruzalemske na Trškem vrhu (1772), v župnijski cerkvi v Martijanцу, v kapeli Sv. Križa župnijske cerkve Sv. Janeza Krstnika v Novi Vesi v Zagrebu, v sobi v dvorcu Miljana ter v Gornji Bistri - dvorana in kapela.

METZINGER VALENTIN JANEZ, slikar (Francija, pred 19.IV.1699-Ljubljana, 12.III.1759)

Metzinger je prvič omenjen v Ljubljanskih davčnih knjigah leta 1727. Njegove najzgodnejše slike na našem področju so iz leta 1729. Njegovih del ne najdemo samo v Sloveniji, ampak tudi na Hrvaškem: Samobor, Jastrebarsko, Karlovac, Reka, Bakar, Pićan. Većina njegovih del ima religiozno vsebino. Znani so tudi njegovi portreti. Bil je slikar individualnih lastnosti. Figure so ekspresivne v dramatičnih kretnjah in položajih, razporejene pa v diagonalne kompozicije. V frančiškanskem samostanu v Samoboru je slika Sv. Ivana Nepomuka. Pri njegovih zadnjih delih so opazne značilnosti klasicizma: Sv. Margareta, Sv. Jelena in Sv. Agneza v župnijski cerkvi v Bakru (1758).

Leta 1735 je na oltar v cerkvi Sv. Katarine v Zagrebu djelo Francesca Robbe postavljena slika Sv. Ignacija Loyole, ki ni potpisana, vendar se pripisuje Metzingerju.

PAPIČ JULIJE, kipar (Metlika, 26.I.1912-Zagreb, 20.I.1990)

Diplomiral je na Visoki umetniško-industrijski školi v Pragi leta 1933, razstavljal pa od 1938. leta. Bil je likovni pedagog v Zagrebu (1955-1972.). Ustvarjal je figuralne kompozicije manjših dimenzij v bronu in kamnu (Beg, Kmetica s košaro, Melankolija), portrete (Sinček, Maska, Avtoportret), reliefe, plakete in porcelanske krožnike. Je avtor memorialnih spomenikov v Zelini (1951), Metliki (1954) in Đelekovcu (1975). Naredil je ciklus 12 reliefov v terakoti s tematiko iz NOB-ja v nekdanjem domu JLA v Zagrebu (1950.).

Samostojno je razstavljal v Zagrebu, Metliki in Novem mestu.

ROBBA FRANCESCO, kipar (Venecija, 1.V.1698- Zagreb, 24.I.1757.)

Kiparstvo izučio kod kipara Pietra Barattija (1711.-1716.). U Ljubljani je došao 1720. godine, s kiparom Jacopom Conterijem. Uključio se kao pomoćnik u tada vodeću klesarsku radionicu Luke Misleja te se 1727. oženio s njegovom kćeri Terezijom. Godine 1724. je postao građanin Ljubljane, a tri godine kasnije, nakon tastove smrti, preuzima njegovu kamenorezačku radionicu s narudžbama. Poslovne veze su prelazile i u Hrvatsku, Korušku i Štajersku. Izvori ga spominju kao „kipara i arhitekta“. Zbog nesporazuma i materijalnih teškoća preselio se 1751/52. u Zagreb gdje je i umro. Pokopan je u crkvi Sv. Marije na Dolcu.

Robba je u Ljubljani donio venecijanske odjeke Berninijeva kiparstva. Godine 1740. razvio je potpuno svoj osobni izraz.

Robbina se djela odlikuju naglašenim stremljenjem figura uvis i izvijanjem tijela u dva smjera u kontrapostu, pri čemu njihov nagib često podsjeća na oblik slova S, te produhovljenošću lica. Naglašava slikovitost primjenjujući napose glatku polituru kamena. Najviše Robbovih ranijih radova su naručili isusovci u Ljubljani, Klagenfurtu i Zagrebu. U Ljubljani se nalaze veliki oltar crkve Sv. Jakoba (1732.), fontana triju kranjskih rijeka na trgu ispred ljubljanskog magistrata, skupina svetaca u kapeli Sv. Janeza Nepomuka pokraj mosta preko Save u Črnučama (1727.), poprsje cara Karla VI. za slavoluk (1728.), veliki oltari za uršulinsku, auguštinsku (danas franjevačku) crkvu, kipove za veliki oltar nekadašnje franjevačke crkve, te anđele na oltaru Sv. Rešnjega telesa, u ljubljanskoj katedrali.

U Klagenfurtu se nalaze pojedini kipovi – oltar Marije i Sv. Ignacija, kip Sv. Ivana Nepomuka na Starom trgu, te portal dvorane zgrade Lontovž.

Godine 1729. je u zagrebačkoj isusovačkoj crkvi postavljen oltar Sv. Ignacija Loyole (1728-1729). Kip Sv. Franje Regisa se još i danas smatra za ključno djelo Robbina opusa (danas crkva Sv. Katarine). Tu je i kip Sv. Franje Ksaverskog. Za zagrebačku katedralu su bili izgrađeni oltari Sv. Katarine (1732.) i Sv. Barbare (1738.), te preneseni u župnu crkvu u Varaždinskim Toplicama. Usporedno s njima izradio je oltare slobodnijih oblika – oltar iz bivše kapele Majke Božje Loretske u crkvi Sv. Katarine. Sada se nalaze u svetištu. Vrhunac je takvoga arhitektonskoga tipa oltara oltar Sv. Križa (1756.) izrađen za zagrebačku katedralu, sada u kapeli Sv. Križa u Križevcima. U Karlovcu se na Majjinom stupu nalazi kip u bijelom mramoru.

Robba je surađivao i s Antonijem Michelazzijem u Rijeci, te radio za srednju Istru (po zadnjim istraživanjima za Blaža Resmana).

STROJ (STROY) MIHAEL, slikar (Ljubno na Gorenjskom, 30.IX.1803-Ljubljana, 19.XII.1871.)

Studirao na bečkoj Akademiji (1822-1825.). Usavršavao se u Veneciji i u Rimu. Godine 1830. doselio u Zagreb, gdje je ostao 12 godina (što proizlazi iz datuma na portretima). Radio je u vlastitoj kući na uglu Ilice i Mesničke ulice. Od godine 1842. do smrti živi u

ROBBA FRANCESCO, kipar (Benetke, 1.V.1698-Zagreb, 24.I.1757.)

Kiparstva se je izučil pri kiparju Pietru Baratti (1711-1716.). V Ljubljano je prišel leta 1720 s kiparjem Jacopom Conterijem. Kot pomočnik se je priključil k tedaj vodilni klesarski delavnici Luke Misleja ter se leta 1727 oženil z njegovo hčerko Terezijo. Leta 1724 je postal ljubljanski meščan, tri leta kasneje, po tastovi smrti, pa je prevzel njegovo kamnoseško delavnico z naročili. Poslovne veze so segale tudi na Hrvaško, Koroško in Štajersko. Viri ga omenjajo kot „kiparja in arhitekta“. Zaradi nesporazumov in materialnih težav se je 1751/52 preselil v Zagreb, kjer je tudi umrl. Pokopan je v cerkvi sv. Marije na Dolcu.

Robba je v Ljubljano prinesel beneške uspehe Berninijeva kiparstva. Leta 1740 je razvil popolnoma osebni izraz.

Robbova dela odlikujejo poudarjeno stremljenje figur navzgor in ukrivljenje telesa v dve smeri v kontrapostu, pri čemer njihov nagib pogosto spominja na obliko črke S, ter poduhovljenost obraza. Poudarja slikovitost zlasti z gladko polituro kamna. Največ Robbovih zgodnejših del so naročili jezuiti v Ljubljani, Celovcu in Zagrebu. V Ljubljani so veliki oltar cerkve Sv. Jakoba (1732), Vodnjak treh kranjskih rek na trgu pred ljubljanskim magistratom, skupina svetnikov v kapeli Sv. Janeza Nepomuka ob mostu čez Save v Črnučah (1727), doprsni kip cesarja Karla VI. za slavolok (1728), veliki oltarji za uršulinsko, avguštinsko (danes frančiškansko) cerkev, kipi za veliki oltar nekdanje frančiškanske cerkve ter angeli na oltarju Sv. Rešnjega telesa, v ljubljanski katedrali.

V Celovcu so posamezni kipi – oltar Marije in Sv. Ignacija, kip Sv. Ivana Nepomuka na Starem trgu in portal dvorane stavbe Lontovž.

Leta 1729 je bil v zagrebski jezuitski cerkvi postavljen oltar Sv. Ignacija Loyole (1728-1729). Kip Sv. Franje Regisa še danes velja za ključno delo Robbovega opusa (danes cerkev Sv. Katarine). Tukaj je še kip Sv. Franje Ksaverskega. Za zagrebsko katedralo sta bila izgrađena oltarja Sv. Katarine (1732) in Sv. Barbare (1738) in prenesena v župnijsko cerkev v Varaždinskih Toplicah. Usporedno z njima je izdelal oltarje svobodnejših oblik – oltar iz bivše kapele Matere Božje Loretske v cerkvi Sv. Katarine, ki se danes nahajajo v svetišču. Vrhunec takšnega arhitektonskega tipa oltarja je oltar Sv. Križa (1756), izdelan za zagrebsko katedralo, sedaj v kapeli Sv. Križa v Križevcih. V Karlovcu je na Marijinem stebru kip v belem marmorju.

Robba je sodeloval tudi z Antonijem Michelazzijem na Reki ter delal za srednjo Istru (po zadnjih raziskovanjih Blaža Resmana).

STROJ (STROY) MIHAEL, slikar (Ljubno na Gorenjskem, 30.IX.1803-Ljubljana, 19.XII.1871.)

Študiral je na dunajski Akademiji (1822-1825). Izpopolnjeval se je v Benetkah in v Rimu. Leta 1830 se je priselil v Zagreb, kjer je ostal 12 let (kar je razvidno iz datumov na portretih). Delal je v lastni hiši na vogalu Ilice in Mesničke ulice. Od leta 1842 in

Ljubljani, gdje je imao radionicu u svojoj kući na Mestnem trgu br. 9.

Stroj je značajan predstavnik bidermajerskog slikarstva. Glavna mu je struka portret. Uz to je radio i religiozne kompozicije za crkve (župna crkva u Vugrovcu i Novoj Rači), ponekad žanr prizore, (U kovačnici), izuzetne slike s povijesnim alegorijskim temama (Amerika, Azija, Afrika, Europa). Portrete je slikao s osjećajem za formu i boju, gotovo uvijek akcentirajući dekorativni moment. Ističe se romantičan prizvuk kao odjek suvremenih europskih umjetničkih zbivanja.

Koristio je skučenu skalu boja: crna, bijela, crvena te rijetko svijetle boje. Radio je virtuožno i vrlo brzo. Iz doba njegove djelatnosti u Zagrebu sačuvan je velik broj portreta mnogih poznatih ličnosti iz krugova iliraca i imućnoga građanstva. Ne samo u Zagrebu, i u Samoboru, Krapini, Varaždinu, Trakošćanu (Ljudevit Gaj, Stanko Vraz, biskup Alagović, biskup Maksimilijan Vrhovec, ban Gyulay, Tadija Ferić, senator Kavić, Antun, Đuro i Josip Jelačić, Juraj Haulik, Juraj Oršić, Pavao Štoos, Kristofor Stanković, Ivan Nepomuk Crnković, car Franjo Josip I. itd). Stroj je autor kompozicije Provala Zrinskog kod Sigeta.

U Ljubljani je portretirao ličnosti iz Prešernova kruga (advokata Crobotka sa ženom i kćeri, Pesjakovu, gradonačelnika Ambroža, biskupa Wolfa i dr.).

Djela se čuvaju u Narodnoj galeriji u Ljubljani, u Modernoj galeriji u Zagrebu, u Muzeju grada Zagreba, u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu, u Povijesnom muzeju Hrvatske, u Gradskom muzeju u Varaždinu, Krapini i Samoboru.

STUPICA GABRIJEL, slikar (Dražgoše, 21.III.1913.-Ljubljana, 19.XII.1990.)

Studirao od 1931. godine na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu kod Ljube Babića i Marina Tartaglie. Diplomirao 1937. Živi u Zagrebu do 1946. godine. Nakon koloristički i psihološki kultiviranog realizma (portreti i mrtve prirode u Zagrebu i Ljubljani do figuralne kompozicije Prije pogreba, 1950.) i nakon prelaznog razdoblja (1950-1952.) slijedila je «tamna» ekspresionistička faza a od godine 1957. svjetla faza. U isto vrijeme melankolično-poetično doživljavanje prividno običnoga svakidašnjega mikrokozma izraslo je do svestrano sugestivnih sinteza. To je doživljavanje dovelo Stupicu do pronalaženja novih sredstava izražavanja, koje se u posljednjem razdoblju pojavljuju u neuobičajenom grotesknom povezivanju različitih materijala, naslikanih i «pravih» kolaža, znakova i simbola. On je majstor, čiji slikarski diapazon seže od naturalističkoga „trompe l'œil“ u kojem se ravnopravno takmiči s majstorima XV. i XVII. stoljeća, pa do „l'art brut“ modernoga likovnoga stvaralaštva. Stupičini crteži su gotovo svi bez izuzetka nastajali kao priprema za slikarska djela. Usput se Stupica afirmirao i kao scenograf (inscenacije djela M. Ravela i F. Poulenca u ljubljanskoj Operi, 1961.). Izlagao u zemlji i u inozemstvu (Moskva, Venecija, Atena, Carigrad, Pariz, Lyon, Bordeaux, Marseille ...). Dobitnik mnogih slovenskih nagrada. U zagrebačkoj Modernoj galeriji nalazi se Autoportret s prijateljem, 1941, a u Galeriji

do smrti je živjel u Ljubljani, kjer je imel delavnico v svoji hiši na Mestnem trgu št. 9. Stroj je pomemben predstavnik bidermajerskega slikarstva. Njegova glavna stroka je portret. Poleg tega je delal tudi religiozne kompozicije za cerkve (župnijska cerkev v Vugrovcu in Novoj Rači), včasih žanr prizore, (V kovačnici), izjemne slike z zgodovinsko alegoričnimi temami (Amerika, Azija, Afrika, Evropa). Portrete je slikal z občutkom za formo in barvo, skoraj vedno s poudarkom na dekorativnem momentu. Poudarjen je romantičen prizvuk kot odmev sodobnih evropskih umetniških dogajanj.

Uporabljal je okorno barvno lestvico: črna, bela, rdeča ter redko svetle barve. Delal je virtuožno in zelo hitro. Iz obdobja njegove dejavnosti v Zagrebu je ohranjeno veliko število portretov številnih znanih osebnosti iz ilirskega kroga in premožnega meščanstva. Ne samo v Zagrebu, tudi v Samoborju, Krapini, Varaždinu, Trakošćanu (Ljudevit Gaj, Stanko Vraz, škof Alagović, škof Maksimilijan Vrhovec, ban Gyulay, Tadija Ferić, senator Kavić, Antun, Đuro in Josip Jelačić, Juraj Haulik, Juraj Oršić, Pavao Štoos, Kristofor Stanković, Ivan Nepomuk Crnković, car Franjo Josip I. itd). Stroj je avtor kompozicije Preboj Zrinskega pri Sigetu.

V Ljubljani je portretiral osebnosti iz Prešernova kroga (advokata Crobotka s ženo in hčerko, Pesjakovo, župana Ambroža, škofa Wolfa in dr.).

Dela se hranijo v Narodni galeriji v Ljubljani, v Moderni galeriji v Zagrebu, v Muzeju mesta Zagreba, v Muzeju za umetnost in obrt v Zagrebu, v Zgodovinskem muzeju Hrvaške, v Mestnem muzeju v Varaždinu, Krapini in Samoborju.

STUPICA GABRIJEL, slikar (Dražgoše, 21.III.1913.-Ljubljana, 19.XII.1990)

Od leta 1931 je študiral na Umetniški akademiji v Zagrebu pri Ljubu Babiću in Marinu Tartaglie. Diplomiral je 1937. Živel v Zagrebu do 1946. leta. Po koloristično in psihološko kultiviranem realizmu (portreti in mrtva narava v Zagrebu in Ljubljani do figuralne kompozicije Pred pogrebom, 1950) in po prehodnem obdobju (1950-1952) je sledila «temna» ekspresionistična faza, od leta 1957 pa svetla faza. V istem času je melanholično-poetično doživljanje navidezno običajnega vsakodnevnega mikrokozmosa zraslo do vsestranskih sugestivnih sintez. To doživljanje je Stupico pripeljalo do odkritja novih izraznih sredstev, ki se v zadnjem obdobju pojavljajo v neobičajnem grotesknem povezovanju različnih materialov, naslikanih in »pravih« kolažev, znakov in simbolov. Je mojster, katerega slikarski diapazon sega od naturalističnega »trompe l'œil«, v katerem enakopravno tekmuje z mojstri XV. in XVII. stoletja, pa vse do »l'art brut« modernega likovnega ustvarjanja. Stupičeve risbe so vse brez izjeme nastale kot priprava za slikarska dela. Hkrati se je Stupica afirmiral tudi kot scenograf (inscenacije del M. Ravela in F. Poulenca v ljubljanski Operi, 1961). Razstavljal je doma in v tujini (Moskva, Benetke, Atene, Carigrad, Pariz, Lyon, Bordeaux, Marseille ...). Je dobitnik številnih slovenskih nagrad.

V zagrebaški Moderni galeriji je Autoportret s prijateljem, 1941, v Galeriji sodobne

suvremene umjetnosti Stol, 1961. te mnoge slike u privatnim zbirkama (Z. Pučar). Stupica je izradio zidne freske u kapelici Majke Božje Sljemenske na Medvednici, obnovljene 2008. godine. S lijeve strane nalazi se Krist u hrvatskoj povijesti s crkvenim i državnim velikodostojnicima, a s desne strane Majka Božja s Isusom u vjeri i životu hrvatskoga puka. U karmelićanskom samostanu Majke Božje Remetske sa strane oltara je zidna slika koja predstavlja Presveto trojstvo, Stupičino djelo iz studentskih dana.

ŠMIDIHEN EDO, arhitekt (Celje, 25.X.1930-Zagreb, 13.IX.2015.)

Studij arhitekture završio 1955. u Zagrebu na Arhitektonskom fakultetu a doktorirao 1981. godine. (Prilog primjeni teorije zvučnog gušenja dvostrukih pregradnih zidova). Polazio specijalistički poslijediplomski tečaj Bouwcentrum u Rotterdamu (1964-1965.). Od 1958. godine do umirovljenja 1999, predaje na Arhitektonskom fakultetu te na studiju dizajna u Zagrebu (od 1989.). Važnija su mu izvedena djela: Muzej narodne revolucije u Sarajevu (1959-1963.); osmogodišnje škole Trnsko, Zapruđe, Voltino naselje, Klaka, Srednjaci, matematička gimnazija u Zagrebu (1974.), opskrbni centar Trnsko (1967-1969.), stambeni neboderi u Zenici (1971-1973.) te kuće u Stubičkim Toplicama i u Zagrebu. Sudjelovao je na natjecajima: za tipsku stambenu zgradu u Šibeniku (1957. godine I. i III. nagrada), TV dom u Zagrebu (1963. II. nagrada), arhitektonsko-urbanističko rješenje Omladinske ulice u Slavonskom brodu (1964. I. nagrada), robna kuća Vama u Varaždinu (1968. I. nagrada), arhitektonsko-urbanističko rješenje zapadnog ulaza u Zagreb (1970. II. nagrada).

umetnosti pa Stol, 1961, številne slike pa so v zasebnih zbirkah (Z. Pučar). Stupica je izdelal stenske freske v kapelici Matere Božje Sljemenske na Medvednici, obnovljene leta 2008. Na levi strani je Kristus v hrvaški zgodovini s cerkvenimi in državnimi dostojanstveniki, na desni strani pa Mati Božja z Jezusom v veri in življenju hrvaškega ljudstva. V karmelićanskem samostanu Matere Božje Remetske je ob strani oltarja stenska slikarija, ki predstavlja Sveto trojico, Stupičevo delo iz študentskih dni.

ŠMIDIHEN EDO, arhitekt (Celje, 25.X.1930-Zagreb, 13.IX.2015)

Študij arhitekture je končal leta 1955 v Zagrebu na Fakulteti za arhitekturo doktoriral 1981. leta. (Prispevek k uporabi teorije zadušitve zvoka dvojnih pregradnih sten). Obiskoval je specialistični podiplomski tečaj Bouwcentrum v Rotterdamu (1964-1965). Od 1958. leta do upokojitve 1999 je predaval na Fakulteti za arhitekturo in na študiju dizajna v Zagrebu (od 1989.). Njegova pomembnejša dela: Muzej narodne revolucije v Sarajevu (1959-1963.); Osnovne šole Trnsko, Zapruđe, naselje Voltino, Klaka, Srednjaci, matematična gimnazija v Zagrebu (1974), oskrbovalni center Trnsko (1967-1969), stanovanjske stolpnice v Zenici (1971-1973) ter hiše v Stubiških toplicah in v Zagrebu. Sodeloval je na natečajih: za tipsko stanovanjsko stavbo v Šibeniku (1957. leta I. in III. nagrada), TV dom v Zagrebu (1963, II. nagrada), arhitektonsko-urbanistična rešitev Omladinske ulice v Slavonskem brodu (1964, I. nagrada), blagovna hiša Vama v Varaždinu (1968, I. nagrada), arhitektonsko-urbanistična rešitev zahodnega vhoda v Zagreb (1970, II. nagrada).

ŽIVOTOPIS AUTORICE

POLONA JURINIĆ (Sitar), rođena je u Ljubljani 25. kolovoza 1945. godine. Od svoje četvrte godine živjela je u Mariboru gdje je diplomirala na Tehničkoj školi, smjer arhitektura. Do udaje je radila u Mariboru. Od 1972. živi u Zagrebu. Od 1975. godine radi kao projektant-suradnik u projektnim biroima. Nakon osamostaljenja Hrvatske radi kao projektant i nadzorni inženjer te kasnije sa suradnicima na obnovi kriznih područja (od Dubrovnika, Škabrnje do Belog Manastira).

Od 1998. godine je u mirovini. Od 1994. je aktivna članica Kulturno-prosvjetnog društva Slovenski dom u Zagrebu. U uredništvu Novog odmeva prati kulturna zbivanja u Zagrebu i Hrvatskoj. Članica je Vijeća slovenske nacionalne manjine Grada Zagreba od 2003. godine.

Autorica je knjiga:

Pater Janez Strašek, mučenik (1906-1947), Zagreb, 2011.

Slovenske boje u hrvatskoj likovnoj umjetnosti, Zagreb, 2012.

Svetice, pavlinski samostan, crkva Rođenja BDM, Zagreb 2013.

Tragom Crne Gospe, Zagreb 2014.

Čovjekoljublje i tragedije, Jastrebarsko-Horjul, Zagreb, 2015.

Jože (Josip) Plečnik, projekti i realizacije u Hrvatskoj, Zagreb, 2017.

Po putovima don Janeza (Ivana) Kranjca (1914-1941), Zagreb, 2018.

Pater Janez Strašek, mučenik (1906-1947), drugo dopunjeno izdanje, Zagreb 2019.

ŽIVLJENJEPIS AVTORICE

POLONA JURINIĆ (Sitar) je rojena v Ljubljani 25. avgusta 1945. Od svojega četrtega leta je živela v Mariboru kjer je diplomirala na Tehnični šoli, smer arhitektura. Do poroke je delala v Mariboru. Od leta 1972 živi v Zagrebu. Od leta 1975 je delala kot projektant-sodelavec v projektnih birojih. Po osamosvojitvi Hrvaške je delala kot projektant in nadzorni inženir in kasneje s sodelavci pri obnovi kriznih področij (od Dubrovnika, Škabrnje do Belega Manastirja).

Od leta 1998 je upokojena. Od 1994. je aktivna članica Kulturno-prosvetnega društva Slovenski dom v Zagrebu. V uredništvu Novega odmeva spremlja kulturna dogajanja v Zagrebu in na Hrvaškem. Od leta 2003 je članica Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Zagreb.

Je avtorica knjig:

Pater Janez Strašek, mučenik (1906-1947), Zagreb, 2011

Slovenske barve v hrvaški likovni umetnosti, Zagreb, 2012.

Svetice, pavlinski samostan, crkva Rođenja BDM, Zagreb 2013.

Tragom Crne Gospe, Zagreb 2014.

Čovjekoljublje i tragedije, Jastrebarsko-Horjul, Zagreb, 2015.

Jože (Josip) Plečnik, projekti in realizacije na Hrvaškem, Zagreb, 2017.

Po poteh don Janeza (Ivana) Kranjca (1914-1941), Zagreb, 2018.

Pater Janez Strašek, mučenik (1906-1947), druga dopolnjena izdaja, Zagreb 2019.

IZVORI / VIRI

Slovenske boje u hrvatskoj likovnoj umjetnosti / Slovenske barve v hrvaški likovni umetnosti, Polona Jurinić, Zagreb, 2012.

Likovna enciklopedija Jugoslavije, Jugoslavenski leksikografski zavod Miroslav Krleža
1. A - J (Zagreb, 1984.)

2. K - Ren (Zagreb, 1987.)

Barokno slikarstvo u hrvatskoj franjevačkoj provinciji Sv. Ćirila i Metoda, Mirjana Repanić-Braun, Zagreb, 2004.

Baročno kiparstvo na slovenskem Štajerskem, Sergej Vrišer, založba Obzorja, Maribor, 1963

Enciklopedija, Jugoslovanski leksikografski zavod Zagreb, Zagreb, tiskanje završeno 15.12.1966.

Novi Odmev od št. 1 – 72.

Hrvatska likovna enciklopedija, 2005., zajedničko izdanje Leksikografski zavod Miroslav Krleža i Vjesnik d.d. Zagreb, 1-8 knjiga

Monografija Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu, 1907-1987.

Katalog Slovenski dom – Slovenski krog v Zagrebu, 1996.

Katalogi z razstav

Kritička literatura o V. Kovačiću (1897-2001.) – Lea Lasić (HZKD), 2004.

Barokno kiparstvo sjeverne Hrvatske, Doris Baričević, 2008.

Monografija: Majstor HGG, slikar plastične monumentalnosti, aut. Mirjana Repanić Braun i Blaženka First, izd. NG Ljubljana i MUO Zagreb, 2005.

Župa sv. Barbare u Vrapču kroz stoljeća, Anton Pust, 2000.

Akadska crkva Sv. Katarine u Zagrebu-aut. Katarina Horvat-Levaj, Doris Baričević, Mirjana Repanić-Braun, Zagreb, 2011.

ALTARE PRIVILEGIATUM
IN
PERPETVUM.

